

สภาพและปัญหาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา
กรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี

ปริญญาโท

ของ

วัฒนา สุวิทย์พันธุ์

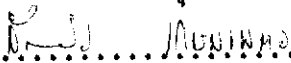
20 ต.ค. 2537

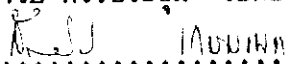
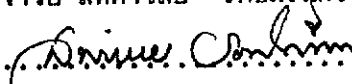
เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

กุมภาพันธ์ 2537

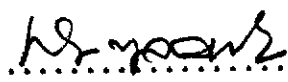
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาบริษัณพินธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการ
บริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประชุม รอดประเสริฐ)
กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร)

คณะกรรมการสอบ ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประชุม รอดประเสริฐ)
กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร)
กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมหมาย รอดโพธิ์ทอง)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับบริษัณพินธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 4 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2537

ประกาศขอบคุณการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.ประชุม รอดประเสริฐ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์สมหมาย รอดโพธิ์ทอง กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ได้ให้คำปรึกษา และแนะนำการปรับปรุงแก้ไขมา โดยตลอด จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยได้รับการช่วยเหลือจาก ดร.อาคม จันทสุนทร และคณะผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแก้ไข ให้คำแนะนำเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนจาก ท่านผู้บริหารคณาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี ในการตอบแบบสอบถาม ได้รับการช่วยเหลือจาก เจ้าหน้าที่ของสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ในการจัดส่งและเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ได้รับการอนุเคราะห์จากคุณณรงค์ พจนกรรักษ์ คุณเจรียง ปิ่นทอง และคุณกัญจะนา พุ่มมาลา ในการวิเคราะห์ข้อมูลและจัดพิมพ์ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ต้องขอขอบคุณเป็นพิเศษสำหรับดร. วิจิตร วรุตบางกูร และสมาชิกในครอบครัว "สุวิทย์พันธุ์" ทุกท่าน ที่ได้แสดงความเอื้ออาทรเป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมา

ผู้วิจัยซาบซึ้งในพระคุณของท่านทั้งหลายที่กล่าวถึงข้างต้น และขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง หากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ มีคุณค่าก่อประโยชน์ต่อการนิเทศการศึกษา ใคร่ขอให้คุณงามความดีนี้เป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ ที่ได้อบรมสั่งสอนเสมอมา

วัฒนา สุวิทย์พันธุ์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	จุดมุ่งหมายของการวิจัย	3
	ความสำคัญของการวิจัย	4
	ขอบเขตของการศึกษาวิจัย	4
	นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	การนิเทศการศึกษา	9
	ความหมายของการนิเทศการศึกษา	9
	ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน	10
	ความจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน	11
	การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	12
	ความหมายของการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	13
	หลักการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	13
	รูปแบบการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	14
	กิจกรรมการนิเทศ	14
	ผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	16
	ผู้บริหารโรงเรียนกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	16

ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน . . .	17
หัวหน้าหมวดวิชากับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	18
ครูกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
สมมติฐานการวิจัย	30
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	31
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	31
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	32
การเก็บรวบรวมและจัดกระทำข้อมูล	34
การวิเคราะห์ข้อมูล	35
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	36
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	41
การเสนอผลการวิเคราะห์	41
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	94
จุดมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย	94
วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย	94
การวิเคราะห์ข้อมูล	95
สรุปผลการวิจัย	96
การอภิปรายผล	98

บทที่	หน้า
ข้อเสนอแนะ	110
บรรณานุกรม	112
ภาคผนวก	118
ประวัติย่อผู้วิจัย	139

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศจำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี	32
2 แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ จำแนกตามขั้นตอนการดำเนินงานการนิเทศงานวิชาการ ภายในโรงเรียน	43
3 แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนในขั้นตอนการแจ้งนโยบายการนิเทศตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศ	44
4 แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนในขั้นตอนการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ	45
5 แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนในขั้นตอนการกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศ ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ	46
6 แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนในขั้นตอนการสำรวจความต้องการจำเป็น ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ	47
7 แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนในขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ	49

8	แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนในชั้นตอน การดำเนินการปฏิบัติงาน ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับ การนิเทศ	50
9	แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนในชั้นตอน การประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิต ตามความคิดเห็นของ ผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ	51
10	แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนในชั้นตอน การปรับปรุงแก้ไข ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศ	52
11	แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน มัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศ โรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ จาแนกตามขั้นตอนการดำเนินการนิเทศ งานวิชาการภายในโรงเรียน	53
12	แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนในชั้นตอน การแจ้งนโยบายการนิเทศ ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับ การนิเทศโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ	55
13	แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนในชั้นตอน การตั้งคณะกรรมการนิเทศ ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ	56
14	แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนในชั้นตอน การกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศ ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ	58

15	แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนในชั้นตอน การสำรวจความต้องการจำเป็น ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ	59
16	แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนในชั้นตอน การวางแผนการนิเทศ ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ	61
17	แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนในชั้นตอน การดำเนินการปฏิบัติงาน ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ	63
18	แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนในชั้นตอน การประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิต ตามความคิดเห็นของ ผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ	64
19	แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนในชั้นตอน การปรับปรุงแก้ไข ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ	65
20	แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน มัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ โรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล จำแนกตามขั้นตอนการดำเนินการ นิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	67
21	แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนในชั้นตอน การแจ้งนโยบายการนิเทศ ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล	68

22	<p>แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนในชั้นตอน การตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล</p>	69
23	<p>แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนในชั้นตอน การกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศ ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล</p>	70
24	<p>แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนในชั้นตอน การสำรวจความต้องการจำเป็น ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล</p>	71
25	<p>แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนในชั้นตอน การวางแผนการนิเทศ ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล</p>	73
26	<p>แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนในชั้นตอน การดำเนินการปฏิบัติงาน ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล</p>	74
27	<p>แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนในชั้นตอน การประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิต ตามความคิดเห็นของ ผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล</p>	75
28	<p>แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนในชั้นตอน การปรับปรุงแก้ไข ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล</p>	76

29	<p>แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศกับผู้รับ การนิเทศที่มีต่อสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามขั้นตอนการดำเนินการ การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน</p>	78
30	<p>แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศใน โรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำอำเภอกับผู้ให้การนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำตำบลที่มีต่อสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามขั้นตอนการดำเนินการนิเทศ งานวิชาการภายในโรงเรียน</p>	80
31	<p>แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยตามความคิดเห็นของผู้รับการนิเทศใน โรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำอำเภอกับผู้รับการนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำตำบลที่มีต่อสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามขั้นตอนการดำเนินการนิเทศ งานวิชาการภายในโรงเรียน</p>	82
32	<p>แสดงความถี่และร้อยละของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศที่มีความคิดเห็น ต่อสาเหตุของปัญหาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ขั้นตอนการแจ้งนโยบายการนิเทศ</p>	84
33	<p>แสดงความถี่และร้อยละของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศที่มีความคิดเห็น ต่อสาเหตุของปัญหาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ขั้นตอนการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ</p>	85
34	<p>แสดงความถี่และร้อยละของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศที่มีความคิดเห็น ต่อสาเหตุของการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนขั้นตอน การกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศ</p>	86

35	แสดงความถี่และร้อยละของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศที่มีความคิดเห็น ต่อสาเหตุของปัญหาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนชั้นตอน การสำรวจความต้องการจำเป็น	88
36	แสดงความถี่และร้อยละของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศที่มีความคิดเห็น ต่อสาเหตุของปัญหาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนชั้นตอน การวางแผนการนิเทศ	89
37	แสดงความถี่และร้อยละของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศที่มีความคิดเห็น ต่อสาเหตุของปัญหาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนชั้นตอน การดำเนินการปฏิบัติงาน	90
38	แสดงความถี่และร้อยละของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศที่มีความคิดเห็น ต่อสภาพปัญหาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนชั้นตอน การประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิต	91
39	แสดงความถี่และร้อยละของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศที่มีความคิดเห็น ต่อสภาพปัญหาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนชั้นตอน การปรับปรุงแก้ไข	92

ภูมิหลัง

การมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาหลังระดับประถมศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทางวิชาการ และวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัยตามต้องการ ความสนใจในความถนัด เพื่อให้แต่ละบุคคลเข้าใจและ รู้จักเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2520 : 15) การศึกษาในระดับนี้แบ่งเป็น 2 ตอน คือมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เวลาเรียนตอนละ 3 ปี โดยมัธยมศึกษาตอนต้นมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนทั้งกลุ่มวิชาการและวิชาชีพ ตามความถนัดและความสนใจอย่างกว้างขวาง และมัธยมศึกษาตอนปลายมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียน ได้เน้นการเรียนกลุ่มวิชาที่จะยึดอาชีพต่อไป (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 : 12)

การจัดการมัศึกษานั้นมีการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ในด้านปริมาณ มุ่งขยายโรงเรียนมัธยมศึกษาออกไปให้กว้างขวางและทั่วถึง ในด้านคุณภาพการศึกษาได้ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นระยะตามสภาพเศรษฐกิจและสังคม แต่การเปลี่ยนแปลงของสังคมเป็นไป อย่างรวดเร็ว การจัดการมัธยมศึกษาจึงมีปริมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการของสังคม นอกจากนี้ คุณภาพการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเมื่อพิจารณาตามหลักสูตรยังเป็นปัญหาอยู่มาก จากผลการ ประเมินคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาทั่วประเทศ ในปีการศึกษา 2531 ตามหลักสูตรที่ใช้ปัจจุบันพบว่าระดับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกวิชาอยู่ในเกณฑ์ ต่ำมาก ควรปรับปรุงคุณภาพของผลการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น (หน่วยศึกษานิเทศก์. 2533 : 106)

กรมสามัญศึกษาได้ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษาทั่วประเทศ พบว่าปัญหาและอุปสรรคจำนวนมากมีสาเหตุมาจากครู อาจารย์ ซึ่งเป็น ผู้สอนในโรงเรียน เช่น ผู้สอนไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียน การสอนได้ตามความต้องการของหลักสูตร ไม่เข้าใจระเบียบการวัดผลตามแนวหลักสูตรใหม่ ครู ไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนยังเป็นศูนย์กลางของการสอนในห้องเรียน ขาดเทคนิคใหม่ ๆ

ในการสอน มีความรับผิดชอบน้อย ไม่เตรียมการสอน (อวยพร สกุลตัน. 2532 : 30) หน่วยงานศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา จึงได้รับมอบหมายให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ด้วยการ จัดทีมงานศึกษานิเทศก์ในแต่ละเขตการศึกษา ดำเนินการออกนิเทศการศึกษาในโรงเรียน มัธยมศึกษาอยู่ระยะหนึ่ง การดำเนินงานประสบปัญหา มาก เช่น ศึกษานิเทศก์มีจำนวนน้อย ไม่สอดคล้องกับจำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีจำนวนมาก ตั้งอยู่กระจัดกระจายห่างไกลกัน การคมนาคมไม่สะดวกเสียเวลาเดินทางมาก การนิเทศทำได้ไม่ครอบคลุมทุกโรงเรียน และขาด ความต่อเนื่องสม่ำเสมอ แสดงให้เห็นว่าการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนโดยใช้บุคคลภายนอก โรงเรียนนั้นไม่สามารถแก้ไขปัญหที่สลับซับซ้อนภายในโรงเรียนได้ แนวการนิเทศงานวิชาการ ภายในโรงเรียน จึงถูกกำหนดเป็นนโยบายของกรมสามัญศึกษา ในการเร่งรัดพัฒนาคุณภาพ การศึกษาระดับมัธยมศึกษา (กรมสามัญศึกษา. 2531 : 54) เพราะว่าการนิเทศงานวิชาการ ภายในโรงเรียน เป็นวิธีจัดดำเนินการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนด้วยตนเอง เพื่อปรับปรุง ประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้สูงขึ้นด้วยความเต็มใจและภาคภูมิใจด้วยกันทุกฝ่าย ทั้งนี้โดย การนำของผู้บริหารโรงเรียน (วิจิตร วรุตบางกูร. 2526 : 2) ดังนั้น การนิเทศงาน วิชาการภายในโรงเรียนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนางานด้านวิชาการทั้งด้านหลักสูตร และการเรียนการสอน เพราะสามารถช่วยในการพัฒนาคน (ครู) ให้มีความพอใจและมั่นใจ ในการทำงาน ช่วยในการพัฒนางาน (วิธีสอน) ให้ก้าวหน้าทันสมัยและช่วยในการพัฒนาคุณภาพ ของเด็ก (ผลการเรียน) ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น (อุทัย บุญประเสริฐและท.โลมาใจ กิ่งคารวัฒน์. 2528 : 32)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว กรมสามัญศึกษา โดยศึกษานิเทศก์กำหนดตามขั้นตอนการดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ใช้เป็นแนวปฏิบัติรวมทั้งหมด 8 ขั้นตอน คือการแจ้งนโยบาย การตั้งคณะกรรมการ การกำหนดกรอบแผนงาน การสำรวจปัญหา ความต้องการ การวางแผนการนิเทศ การดำเนินงาน การติดตามประเมินผลและการปรับปรุง แก้ไข (กรมสามัญศึกษา. 2531 : 213 - 218) โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 33 โรงเรียน ได้นำแนวการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนทั้ง 8 ขั้นตอน มาปฏิบัติในปีการศึกษา 2530 และได้รับการประเมินคุณภาพการศึกษา ในปีการศึกษา

2531 ปรากฏว่าในภาพรวมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา
 คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ อยู่ระดับต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 (หน่วยศึกษานิเทศก์. 2533 :
 24 - 35) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนข้างต้นนี้ แสดงให้เห็นว่า การดำเนินการนิเทศงานวิชาการ
 ภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในจังหวัดปราจีนบุรี ยังไม่ประสบผลสำเร็จตาม
 ความคาดหวังของกรมสามัญศึกษา นอกจากนี้ โรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลในจังหวัด
 ปราจีนบุรี จำนวน 19 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีความจำกัดในการบริหารงาน
 มากกว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอในจังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 14 โรงเรียน เป็น
 โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ เช่น ความขาดแคลนบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และ
 ขาดกำลังใจในการปฏิบัติงานรวมทั้งได้รับกำลังสนับสนุนจากชุมชนน้อย เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจ
 ในชุมชนต่ำ (หน่วยศึกษานิเทศก์. 2533 : 194 - 259) ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้บริหาร
 โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปราจีนบุรี จึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของ
 การดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปราจีนบุรีภายใต้แนวการ
 นิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของกรมสามัญศึกษาทั้ง 8 ขั้นตอน เพื่อจะได้นำผลการศึกษา
 วิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน
 มัธยมศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จุดมุ่งหมายการศึกษาวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา
 จังหวัดปราจีนบุรี ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศทั้งในกลุ่มรวมและ
 กลุ่มย่อย จำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการนิเทศวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา
 กรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศกับผู้รับการนิเทศ
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา
 กรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษา
 ประจำอำเภอ กับในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล

4. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา
กรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี ตามความคิดเห็นของผู้รับการนิเทศที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ประจำอำเภอ กับในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล

5. เพื่อศึกษาสาเหตุของปัญหาในการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา
กรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ

ความสำคัญของการศึกษาวิจัย

ผลการศึกษารั้งนี้ จะใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้า
หมวดวิชาและครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี คณะกรรมการ
สามัญศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี และเขตการศึกษา 12 นำไปพิจารณา วางแผน ปรับปรุง พัฒนา
และส่งเสริมการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน
ให้สอดคล้องกับนโยบายของกรมสามัญศึกษามากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

1. ขอบข่ายเนื้อหา เป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของการนิเทศงาน
วิชาการ ภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี ตามขั้นตอนการ
ดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของกรมสามัญศึกษา 8 ขั้นตอน ได้แก่

- 1.1 การแจ้งนโยบายการนิเทศ
- 1.2 การตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ
- 1.3 การกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศ
- 1.4 การสำรวจความต้องการจำเป็น
- 1.5 การวางแผนการนิเทศ
- 1.6 การดำเนินการปฏิบัติงาน
- 1.7 การประเมินกระบวนการปฏิบัติงานและผลผลิต
- 1.8 การปรับปรุงแก้ไข

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่จะศึกษาในครั้งนี้ คือ ข้าราชการครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 1,189 คน จำแนกเป็นกลุ่มผู้ให้การนิเทศ จำนวน 99 คน กับกลุ่มผู้รับการนิเทศ จำนวน 1,090 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาในครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 365 คน จำแนกเป็นกลุ่มผู้ให้เทศ จำนวน 80 คน กับกลุ่มผู้รับการนิเทศ จำนวน 285 คน

3. ตัวแปรที่จะศึกษาวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 สถานภาพของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศ จำแนกเป็น

3.1.1.1 ผู้ให้การนิเทศ

3.1.1.2 ผู้รับการนิเทศ

3.1.2 ที่ตั้งของโรงเรียน จำแนกเป็น

3.1.2.1 โรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ

3.1.2.2 โรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นที่มีต่อสภาพและปัญหาการนิเทศงานวิชาการ ภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปราจีนบุรีตามขั้นตอนการดำเนินงานการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของกรมสามัญศึกษา ทั้ง 8 ขั้นตอน คือ การแจ้งนโยบายการนิเทศ การตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ การกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศ การสำรวจความต้องการจำเป็น การวางแผนการนิเทศ การดำเนินการปฏิบัติงาน การประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิต และการปรับปรุงแก้ไข

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

1. สภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน หมายถึง ลักษณะการดำเนินงานตามความเป็นจริงที่กำลังเป็นอยู่หรือผลการปฏิบัติที่พบเห็นตามปกติในโรงเรียนมัธยมศึกษา

กรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี เกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศ ความคิดเห็นดังกล่าวสามารถวัดได้จาก แบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นภายใต้แนวการนิเทศของกรมสามัญศึกษา 8 ขั้นตอน ได้แก่

1.1-1.5

1.1 การแจ้งนโยบายการนิเทศ คือ การประชุมครูพร้อมแจกเอกสารที่เกี่ยวข้องชี้แจงให้เห็นความสำคัญและความจำเป็น ของการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน โดยถือเป็นนโยบายสำคัญที่ต้องปฏิบัติอย่างเร่งด่วน ภายใต้ความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียน

1.2 การตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ คือ การจัดให้มีกลุ่มบุคคลโดยคำสั่งของโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาและผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทำหน้าที่ดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน โดยเฉพาะเรื่อง การวิเคราะห์นโยบายกำหนดกรอบแผนงานนิเทศ การอนุมัติแผนงาน-โครงการนิเทศ และกำกับติดตามประเมินผล

1.3 การกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศ คือ การระบุขอบข่ายของงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยพิจารณาจากสภาพปัจจุบันของโรงเรียนและนโยบายด้านวิชาการ เพื่อลดปัญหาหรือปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน เช่น การวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำแผนการสอน ผลิตและซ่อมแซมสื่อการเรียนการสอน หรือพัฒนาเทคนิคการสอนของครู ด้วยการศึกษาค้นคว้า ประชุมสัมมนา ภายใต้การรับผิดชอบของคณะกรรมการดำเนินการนิเทศของโรงเรียน

1.4 การสำรวจความต้องการจำเป็น คือ การรวบรวมปัญหาหรือสิ่งที่บกพร่องเกี่ยวกับการเรียนการสอนของแต่ละหมวดวิชา ด้วยการจัดประชุมสัมมนา อภิปราย ระดมความคิดเห็นหรือใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล นำมาวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา ตลอดจนวิธีการแก้ปัญหาโดยใช้แผนภูมิแก๊งปลาเป็นเครื่องมือ แล้วจัดอันดับความสำคัญของปัญหา ทำโครงการนิเทศ ภายใต้การรับผิดชอบของแต่ละหมวดวิชา

1.5 การวางแผนการนิเทศ คือ การเตรียมงานการนิเทศล่วงหน้าของหมวดวิชา มีระเบียบขั้นตอนในการปฏิบัติ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับนโยบายโรงเรียน มีจุดประสงค์

ชัดเจน เป้าหมายแน่นอน กำหนดกิจกรรมที่เหมาะสม มีผู้รับผิดชอบโดยเฉพาะและมีการกำกับดูแล ประเมินผลดำเนินการโดยคณะครูในแต่ละหมวดวิชา ให้ได้แผนงานโครงการนิเทศที่มีรายละเอียด ชัดเจนว่า เรื่องอะไร ใครทำ ทำที่ไหน ทำเมื่อไร และทำอย่างไร

1.6 การดำเนินการปฏิบัติงาน คือ การนำแผนงานโครงการนิเทศที่ได้รับการอนุมัติแล้ว ไปสู่การกระทำตามขั้นตอนที่กำหนดไว้เพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ ด้วยการแบ่ง การทำงานออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

1.6.1 ขั้นเตรียมการ เป็นการศึกษาข้อมูล และจัดทำรายละเอียด ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องล่วงหน้า เตรียมความพร้อมทุก ๆ ด้าน

1.6.2 ขั้นปฏิบัติ เริ่มทำงานตามขั้นตอนกำกับและติดตามงานเป็นระยะ มีการเสริมสร้างกำลังใจผู้ทำงาน มีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้

1.6.3 ขั้นรายงานผล รายงานผลเป็นระยะระหว่างการดำเนินงานและเมื่อ งานสิ้นสุดลง ด้วยการเสนอรายงานเป็นลายลักษณ์อักษร หรือมีแบบการประเมินตรวจสอบผลงาน

1.7 การประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิต คือ การตรวจสอบความ ก้าวหน้าของโครงการ หรือวัดผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ทั้งระดับหมวดวิชาและระดับโรงเรียน โดยใช้แบบประเมินของกรมสามัญศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระยะ

1.7.1 ก่อนเริ่มโครงการ เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นที่สอดคล้องกับ นโยบายโรงเรียน ความเป็นไปได้และความพร้อมในปัจจัยด้านต่าง ๆ เพื่อการอนุมัติโครงการ

1.7.2 ระหว่างการดำเนินงาน เพื่อติดตามความก้าวหน้าหรือปัญหา อุปสรรคและสร้างขวัญกำลังใจผู้ทำงาน ตลอดจนการปรับทิศทางการดำเนินงานให้ตรงกับเป้าหมาย

1.7.3 หลังการดำเนินการ เพื่อสรุปผลการดำเนินงานว่า บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายหรือไม่ มีผลกระทบด้านใดบ้าง ควรปรับปรุงแก้ไขหรือ พัฒนาอย่างไร

1.8 การปรับปรุงแก้ไข คือ การนำผลการประเมินระหว่างปฏิบัติงานของ หมวดวิชาที่เป็นปัญหา มาพิจารณาหาสาเหตุของปัญหา ศึกษาขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นปัญหา

เพื่อปรับปรุงแก้ไขระหว่างการค้า นินงานหรือการเริ่มโครงการใหม่ครั้งต่อไป โดยวิธีการ
ประชุมสัมมนาร่วมกัน ระหว่างคณะกรรมการนิเทศกับคณะครูในหมวดวิชา

2. บัณฑิตการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน หมายถึง สาเหตุที่ทำให้เกิดอุปสรรค
ในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา
ตามขั้นตอนการดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนทั้ง 8 ขั้นตอน คือ การแจ้งนโยบาย
การนิเทศ การตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ การสำรวจความต้องการจำเป็น การกำหนด
กรอบแผนงานการนิเทศ การดำเนินการปฏิบัติงาน การประเมินกระบวนการดำเนินการและผลิต
การปรับปรุงแก้ไขและสามารถวัดความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศได้จาก
แบบสอบถามชนิดเลือกตอบ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผู้ให้การนิเทศ หมายถึง ข้าราชการครูในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วย
ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา
จังหวัดปราจีนบุรี
2. ผู้รับการนิเทศ หมายถึง ข้าราชการครูในตำแหน่งครูปฏิบัติการสอนในโรงเรียน
มัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี ที่มีอายุราชการไม่น้อยกว่า 1 ปี
3. ที่ตั้งโรงเรียน หมายถึง สถานที่ตั้งของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา
โดยยึดถือการแบ่งส่วนการปกครองท้องถิ่นของกระทรวงมหาดไทย เป็นเกณฑ์ ซึ่งจำแนกที่ตั้ง
โรงเรียนเป็น 2 ลักษณะ คือ
 - 3.1 โรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่
ในเขตสุขาภิบาลหรือเขตเทศบาล
 - 3.2 โรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่
นอกเขตสุขาภิบาลหรือนอกเขตเทศบาล

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทนี้ผู้วิจัยได้เสนอ ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา การนิเทศภายในโรงเรียนและการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา รวมทั้งผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

การนิเทศการศึกษา

ความหมายของการนิเทศการศึกษา

เนื่องจากการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ของกรมสามัญศึกษา ได้ปรับปรุงพัฒนามาจากการนิเทศการศึกษาทั่วไป ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้หลายลักษณะด้วยกัน ดังต่อไปนี้

แฮร์ริส (Harris. 1963 : 19) ได้ให้ความหมายการนิเทศการศึกษาไว้ว่าเป็นการกระทำกับบุคคลหรือสิ่งของ เพื่อการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานบริหารโรงเรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน เช่นเดียวกับอายและเนทเซอร์ (Eye and Netzer. 1965 : 12) การนิเทศการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารโรงเรียนที่ผู้บริหารมีส่วนเกี่ยวข้อง ทำให้การเรียนการสอนเกิดผลสัมฤทธิ์ตามความคาดหมาย สำหรับกู๊ด (Good. 1973 : 539) ได้ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษา คือ ความพยายามของผู้ทำหน้าที่นิเทศที่จะให้การแนะนำครู เพื่อปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้นมีความงอกงามในด้านอาชีพ เป็นการพัฒนาครูและนักเรียน

เมธี ปิลันธนาพันธ์ (2525 : 21) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นหน้าที่หนึ่งในการบริหารโรงเรียนในด้านการแนะนำ ควบคุม และประเมินผลการจัดการศึกษา สันต์ ธรรมบำรุง (2526 : 10) ได้หมายถึง การช่วยเหลือ แนะนำ ชี้แจง ปรับปรุงเกี่ยวกับการสอนที่จะส่งเสริมให้ครูสอนดีขึ้น สัจด์ อุทรานันท์ (2527 : 2) ให้ความหมายในเชิงปฏิบัติการไว้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างบุคลากรทางการศึกษากับครูผู้สอน เพื่อให้การเรียนสัมฤทธิ์ผลสูงสุด

จากความหมายข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง ความพยายามในการร่วมมือและประสานงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา ที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษามีมากขึ้นทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ทั้งในระบบและนอกระบบทำให้ดำเนินการนิเทศการศึกษาโดยศึกษานิเทศก์หรือบุคคลภายนอกโรงเรียนไม่ทันต่อความต้องการของโรงเรียน จึงได้เกิดแนวความคิดเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนขึ้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียนจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าเป็นพื้นฐาน ดังรายละเอียดดังนี้

กฤษณี น้าเพชร (2521 : 16) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง ความพยายามทุกชนิดของผู้บริหารโรงเรียนในอันที่จะปรับปรุงส่งเสริมประสิทธิภาพในด้านการเรียนการสอนภายในโรงเรียนให้ดีขึ้น ทำให้เกิดการเพิ่มพลังในการปฏิบัติงานของครู และทั้งให้ครูเกิดความก้าวหน้าในอาชีพและก่อให้เกิดผลในขั้นสุดท้าย คือ การศึกษาของเด็กก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ

วิจิตร วรุตบางกูร (2526 : 2) กล่าวถึงการนิเทศภายในโรงเรียนว่าเป็น การส่งเสริม สนับสนุน หรือช่วยเหลือของผู้บริหารและทีมงานที่จะเพิ่มสมรรถภาพในการสอนของครูในโรงเรียนนั้นให้สูงขึ้น ทำให้ครูสอนได้ผลดีมีความก้าวหน้าในวิชาชีพและทำให้เกิดผลดีต่อการศึกษานักเรียนในโรงเรียนนั้น ๆ

วิไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2528 : 92) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียน คือ การที่ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชาและคณะครูภายในโรงเรียนได้ร่วมกันปรึกษาหารือ เพื่อทำการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล วางแผนปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นและอาจจะเชิญผู้เชี่ยวชาญภายนอกโรงเรียนมาช่วยด้วยก็ได้

จากความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นวิธีการจัดดำเนินการพัฒนาบุคลากรภายในของโรงเรียนด้วยตนเอง เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนให้สูงขึ้นด้วยความเต็มใจและพอใจด้วยกันทุกฝ่าย ทั้งนี้โดยการนำของผู้บริหารโรงเรียน

ความจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน

จากความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนดังกล่าวมาแล้ว แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนจะจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็วจำเป็นต้องจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ดังกล่าวสนับสนุนของนักการศึกษา เช่น

ชาตชัย อาจิมสมาจาร (2525 : 5) ได้ชี้แจงเหตุผลและความจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ว่า

1. การศึกษาเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนและยุ่งยากต้องช่วยให้ครูมีความสามารถทุกด้าน
2. การนิเทศภายในเป็นงานที่มีความเจริญงอกงามของครูที่ต้องปรับปรุงฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ
3. การนิเทศภายในมีความจำเป็นต่อการช่วยเหลือครูในการเตรียมการสอน
4. การนิเทศภายในมีความจำเป็นต่อการให้ครูเป็นคนที่ทันสมัย เกิดการพัฒนาทางการศึกษาทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ

ฉลอง ปิ่นทอง (2527 : 14 - 17) กล่าวถึง การนิเทศภายในโรงเรียน ว่า จะช่วยให้เกิดผลในการดำเนินงานของโรงเรียนหลายประการคือ

1. เป็นการช่วยเหลือศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารการศึกษาที่ไม่สามารถจะนิเทศได้อย่างทั่วถึงและต่อเนื่องตลอดปี
2. การนิเทศโดยบุคลากรของโรงเรียนเองนั้นผู้ให้การนิเทศเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับปัญหาที่อยู่ในโรงเรียนเป็นอย่างดี สามารถแก้ปัญหาได้ตรงประเด็นและทำได้ตลอดเวลา

3. สามารถสร้างบรรยากาศการเรียนที่สะดวกไม่ต้องเสียเวลาในการสร้างความคุ้นเคย มีความเป็นกันเองทำให้งานนิเทศบรรลุเป้าหมายได้อย่างรวดเร็ว

สังจิต อุทรานันท์ (2530 : 109 - 117) ได้กล่าวว่า ในภาวะปัจจุบันการนิเทศภายในโรงเรียนมีความสำคัญและจำเป็นยิ่งขึ้นด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้คือ

1. ศึกษาพิเศษโดยตำแหน่งมีจำนวนจำกัด จึงไม่สามารถสนองความต้องการทางการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนต่าง ๆ ได้ทั่วถึง
2. สภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน จึงเป็นการยากที่ศึกษาพิเศษซึ่งอยู่ภายนอกจะรู้สภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียนได้ การสนองความต้องการจึงเป็นไปได้ยาก

3. ในสภาพปัจจุบันบุคลากรในโรงเรียนส่วนใหญ่ที่มีความรู้ความสามารถเพียงพอและบางคนมีความชำนาญในเฉพาะสาขาวิชาอีกด้วย จึงสมควรจะใช้ทรัพยากรเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และยังเป็นการสร้างการยอมรับซึ่งกันและกัน ไม่ใช่จะต้องมีคนมาชี้แนะให้ทำงานอยู่ตลอดเวลา

ปัจจุบันนี้โรงเรียนต่าง ๆ มีความจำเป็นที่จะต้องจัดการนิเทศภายในโรงเรียนด้วยเหตุผลหลายประการดังกล่าว นอกจากนี้การนิเทศภายในโรงเรียน ยังช่วยส่งเสริมให้ครูเกิดการทำงานโดยรู้จักคิด ซึ่งเรื่องนี้นับว่ามีความสำคัญมาก

การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

การนิเทศการศึกษาและการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นพื้นฐานความคิดหรือเป็นหลักการเบื้องต้น ที่หน่วยศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา นานาคำเนินการปรับปรุงและพัฒนาเน้นการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาโดยเฉพาะ เพื่อให้โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาทั่วประเทศ โดยยึดถือเป็นหลักการดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน โดยมี ดร.อาคม จันทสุนทร หัวหน้าหน่วยศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา เป็นผู้รับผิดชอบมีรายละเอียดของเนื้อหาที่เกี่ยวข้องดังนี้ (กรมสามัญศึกษา. 2531 : 205 - 211)

ความหมายของการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการหรือกิจกรรมที่บุคลากรภายในโรงเรียนคิดขึ้น เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติของบุคลากรภายในโรงเรียน มีผลทำให้การบริหารการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อมุ่งสร้างขวัญและกำลังใจในการที่จะให้ครูเกิดการปรับปรุง และพัฒนางานวิชาการภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัยของนักเรียนสูงขึ้น โดยอาศัยบุคลากรภายในโรงเรียนได้ช่วยเหลือกัน และให้ครูมีความสามารถในเรื่องต่อไปนี้ คือ

1. วิเคราะห์และปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนรู้
2. เลือกและปรับปรุงเนื้อหาการสอน
3. พัฒนาวิธีสอน
4. พัฒนาและใช้สื่อประกอบการสอน
5. ดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียนได้อย่างเหมาะสม
6. ประเมินผลการเรียนการสอน และปรับปรุงกระบวนการวัดผลให้มี

ประสิทธิภาพสูงขึ้น

หลักการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมีหลักการที่ใช้ยึดถือในการปฏิบัติ 7 ประการ คือ

1. มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ หมายถึง ควรเป็นไปตามวัตถุประสงค์และนโยบายที่วางไว้ตลอดถึงสภาพปัญหาที่เป็นอยู่ปัจจุบัน และควรเป็นไปตามความเป็นจริงตามกฎเกณฑ์ที่แน่นอน

2. เป็นวิทยาศาสตร์ หมายถึง การทำงานอย่างมีระบบ มีวิธีการในการศึกษาปรับปรุงและประเมินผล โครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน จะเกิดมาจากการวิเคราะห์การรวบรวมข้อมูลและสรุปผลอย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่ เชื่อถือได้

3. เป็นประชาธิปไตย หมายถึง จะต้องเคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน และรู้จักใช้ความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานนั้นดำเนินไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ
4. เป็นการสร้างสรรค์ หมายถึง เป็นการแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล แล้วเปิดโอกาสให้ได้แสดงออกและพัฒนาความสามารถเหล่านั้นอย่างเต็มที่
5. เป็นการสร้างความเชื่อมั่น ในความสามารถของครูและนำไปสู่การเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงานของครูให้สูงขึ้น
6. เป็นการตั้งอยู่บนรากฐานของการพัฒนาวิชาชีพ มากกว่าที่จะเน้นความสัมพันธ์ในแต่ละบุคคล
7. มุ่งสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง กระตุ้นให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันและช่วยให้ครูเกิดความรู้สึกว่าพบวิธีที่คิดว่าเดิมในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์

รูปแบบการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ควรต้องพัฒนาความรู้ความสามารถของครู และเทคนิควิธีสอนของครูด้วย ได้แก่

1. การนิเทศทั่วไป เป็นการนิเทศเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะการแก้ปัญหา การสร้างแรงจูงใจโดยเลือกกิจกรรมมาให้เหมาะสม
2. การนิเทศปฏิบัติการเรียนการสอน เป็นการนิเทศเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนโดยเฉพาะ

✧ กิจกรรมการนิเทศ

กิจกรรมที่นิยมใช้ในการนิเทศ มีหลายรูปแบบ สามารถเลือกใช้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ช่วงเวลา สถานที่ เช่น

1. การระดมพลังสมอง (Brainstorming)
2. การปรึกษาระยะสั้น (Buzz Session)

3. คณะกรรมการ (Committee)
4. การอภิปราย (Discussion)
5. การจัดนิทรรศการ (Exhibition)
6. การจัดทัศนศึกษา (Field Trip)
7. ภาพยนตร์ โทรทัศน์ (Film Television)
8. กลุ่มบำบัด (Group Therapy)
9. การสัมภาษณ์มีรูปแบบ (Structured Interview)
10. การสัมภาษณ์เฉพาะจุด (Focused Interview)
11. การสัมภาษณ์ทางอ้อม (Non - Directive Interview)
12. การเยี่ยมชมชั้นเรียน (Class Visitation)
13. การบรรยาย (Lecture)
14. การประชุม (Meeting)
15. การอภิปรายกลุ่ม (Panel Discussion)
16. การสาธิตการสอน (Demonstration)
17. การทดลองปฏิบัติจริง (Directed Practice)
18. ประสบการณ์ตรงจากผู้เชี่ยวชาญ (First hand Experience)
19. การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing)
20. สังคมมิติ (Sociograme)
21. การบันทึกเสียง (Tape Recording)
22. การทดสอบ (Testing)
23. การเขียน (Writing)
24. การอ่าน (Reading)
25. การสังเกตการสอน (Observation)
26. การนิเทศแบบคลินิก (Clinical Supervision)

ผู้เกี่ยวข้องการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

ผู้เกี่ยวข้องการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน หมายถึง บุคลากรที่มีอยู่ภายในโรงเรียน เช่น ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาต่าง ๆ รวมไปถึงครูผู้สอนที่มีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ และประสบการณ์ในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งที่โรงเรียนได้คัดเลือกหรือแต่งตั้ง เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือครูในการพัฒนาการสอนให้ดีขึ้น ซึ่งแบ่งเป็น 3 ลักษณะดังนี้

1. ผู้ให้การนิเทศ หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาที่มีความสามารถพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนให้แก่ครู
2. ผู้รับการนิเทศ หมายถึง ครูในโรงเรียน ซึ่งรวมทั้งครูปฏิบัติการสอน ครูสนับสนุนการสอนและครูที่ปฏิบัติงานบริหารงานธุรการทุกคน
3. ผู้สนับสนุนการนิเทศ หมายถึง หัวหน้าสถานศึกษาและบุคลากรภายนอก เช่น ศึกษานิเทศก์ กลุ่มโรงเรียน และแหล่งวิทยาการ

ผู้เกี่ยวข้องข้างต้น มีบทบาทหน้าที่ต้องการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนแตกต่างกันออกไป แต่จำเป็นต้องประสานสัมพันธ์กัน ด้วยการรับผิดชอบในบทบาทของตนเองที่มีต่อการดำเนินงานนิเทศ ดังต่อไปนี้

ผู้บริหารโรงเรียนกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะหัวหน้าสถานศึกษา ย่อมเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน เพราะผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทเป็นทั้งผู้ให้การนิเทศและผู้สนับสนุนการนิเทศ ฉะนั้นความเอาใจใส่ของผู้บริหารโรงเรียน จึงมีผลต่อบรรยากาศและสัมฤทธิ์ผลของโครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนอย่างยิ่ง ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงมีบทบาทต่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน
2. ร่วมประชุมวางแผนการจัดการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนกับผู้นิเทศและครู โดยอยู่ในฐานะประธานของคณะกรรมการ

3. พิจารณาอนุมัติโครงการนิเทศภายในโรงเรียนที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนงานของโรงเรียน

4. เป็นผู้ให้การสนับสนุนทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ ขวัญ และกำลังใจ แก่ผู้ดำเนินโครงการ

5. ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา และเป็นวิทยากรที่ดีแก่ผู้นิเทศภายในโรงเรียนและครู

6. ช่วยเหลือและส่งเสริมให้ครูมีความรู้ และมีความเจริญงอกงามในวิชาชีพ

7. ใช้เทคนิคการบริหารมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

8. นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนทุกฝ่าย มีหน้าที่เป็นผู้นิเทศ ช่วยเหลือครูให้เข้าใจระบบต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ซึ่งต้องรับผิดชอบโดยตรงในด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน จึงควรมีบทบาทต่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ดังนี้

1. ร่วมวางแผนและวิเคราะห์โครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

2. รวบรวมโครงการ และจัดทำแผนงานนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

3. ประสานงานกับศึกษานิเทศก์ กลุ่มโรงเรียน และแหล่งวิทยากรต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน

4. นิเทศ ติดตาม และประเมินผล และควบคุมคุณภาพการดำเนินงานโครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนทุกโครงการ

5. บริการ สนับสนุน อำนวยความสะดวก บำรุงขวัญและกำลังใจอย่างสม่ำเสมอแก่บุคลากร ผู้ดำเนินโครงการแต่ละโครงการ

6. ทำสถิติหรือเก็บข้อมูลแสดงความก้าวหน้าทางวิชาการเป็นรายเดือน รายภาคเรียน รายปี

7. สรุปผลการดำเนินโครงการ แจ้งบุคลากรในโรงเรียน และรายงานผลเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หัวหน้าหมวดวิชากับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

หัวหน้าหมวดวิชาเป็นผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่องานวิชาการภายในหมวดวิชา เป็นผู้ทำงานใกล้ชิดกับครูมากที่สุด รับผิดชอบและความต้องการของครูในหมวดวิชาเป็นอย่างดี จึงเป็นผู้หนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนด้วยงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าหมวดวิชาที่มีดังต่อไปนี้

1. ประชุมครูเพื่อวางแผน และเตรียมการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา
2. นิเทศ แนะนำให้คำปรึกษาแก่ครูเกี่ยวกับการใช้และการปรับปรุงหลักสูตร ในระดับชั้นเรียน เช่น การทำโครงการสอน แผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การผลิตสื่อ การวัดผลและประเมินผล ฯลฯ
3. ประชุม วิเคราะห์ปัญหา เพื่อจัดทำโครงการนิเทศงานวิชาการภายในหมวดวิชา จากปัญหาและความต้องการจำเป็นที่แท้จริง
4. จัดกิจกรรมการนิเทศภายในหมวดวิชาหลาย ๆ แบบ เช่น จัดอบรม สัมมนา ประชุมปฏิบัติการ พาไปทัศนศึกษา จัดให้มีการสาธิตการสอน การสังเกต การสอนในชั้นเรียน พาไปดูงานของหมวดวิชาอื่นหรือโรงเรียนอื่น จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้แก่ครู จัดป้ายนิเทศ ภายในหมวดวิชา ฯลฯ
5. นิเทศ ติดตามผลการปฏิบัติงานของครูในหมวดวิชา
6. บริการ อ่านวยความสะดวก เอาใจใส่ดูแลสร้างขวัญกำลังใจแก่ครู
7. ช่วยเหลือกระตุ้น ส่งเสริมครูเพื่อให้ครูพัฒนาตนเอง และพัฒนาการสอนให้ดียิ่งขึ้น
8. ประสานความร่วมมือทางด้านวิชาการ ภายในหมวดวิชาและระหว่างหมวดวิชาต่าง ๆ ภายในโรงเรียน
9. จัดให้มีการประชุม หรืออภิปรายผลการปฏิบัติงานในโครงการนิเทศภายในหมวดวิชา เป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และหาแนวทางปรับปรุงงาน

ครูกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดที่จะบันดาลให้การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนเกิดสัมฤทธิ์ผลได้ เพราะครูเป็นผู้ปฏิบัติ ย่อมจะทราบปัญหาต่าง ๆ ได้ดี ถ้าปราศจากการร่วมมือร่วมใจจากครู การนิเทศการศึกษาจะไม่บังเกิดผลเลย ดังนั้นบทบาทของครูในการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนควรมีดังต่อไปนี้

1. ยอมรับบทบาทของผู้นิเทศ โดยรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และนำข้อนิเทศไปปฏิบัติให้เกิดผล
2. มีความสนใจ ความต้องการ และความกระตือรือร้นต่อการปรับปรุงการเรียนการสอน
3. ให้ความร่วมมือในการนิเทศ เช่น ร่วมเป็นวิทยากรสาธิตการสอน ร่วมอภิปราย แสดงความคิดเห็น และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการนิเทศแก่ผู้นิเทศ
4. ร่วมปรึกษากับผู้บริหารและผู้นิเทศในการหาแนวทางแก้ปัญหาและพัฒนางานวิชาการภายในโรงเรียน
5. เป็นผู้นิเทศการศึกษาในเรื่องที่ถนัดหรือมีความชำนาญพิเศษ ตามที่ได้รับมอบหมาย จะเห็นว่าผู้มีบทบาทในการนิเทศการศึกษาทั้งในฝ่ายของผู้ให้ ผู้รับ และผู้สนับสนุนต่างทำงานในลักษณะที่แตกต่างกัน แต่ทุกฝ่ายมีจุดประสงค์เดียวกัน คือ การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น (หน่วยศึกษานิเทศก์.

2531 : 5 - 9)

* สำหรับกรมสามัญศึกษา โดยหน่วยศึกษานิเทศก์ได้กำหนดขั้นตอนการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อให้โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดกรมสามัญศึกษา ถือปฏิบัติรวม 8 ขั้นตอนดังนี้ (หน่วยศึกษานิเทศก์. 2531 : 24 - 26)

ขั้นที่ 1 การแจ้งนโยบายการนิเทศ

การแจ้งนโยบายการนิเทศเป็นการนำนโยบายของกรมสามัญศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน โดยความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียน ดำเนินการแถลงหรือแจ้งนโยบายนี้ให้คณะครูอาจารย์ในโรงเรียนทุกท่านได้ทราบโดยทั่วกัน และมีความ

รู้งานของตน (กรมสามัญศึกษา. 2531 : 24 - 26) *เอกสารอ้างอิงจากโรงเรียนมัธยมศึกษา
โรงเรียน... สังกัดกรมสามัญศึกษา ปี 2531. ผู้คัดค้าน*

เข้าใจตรงกันมองเห็นความสำคัญ ความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องเริ่มดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน การแจ้งนโยบายนี้สามารถทำได้หลายวิธี เช่น ประชุมครูทั้งหมด ประชุมเฉพาะผู้ช่วยผู้บริหารและหัวหน้าหมวด เพื่อนำไปขยายผลต่อ หรือใช้หนังสือเวียนประกอบเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2 การตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ

การแต่งตั้งคณะบุคคล ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ และมีความรู้ความสามารถในเรื่องของการนิเทศงานวิชาการภายใน เช่น ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชา ครู-อาจารย์ และผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนตามความเหมาะสม เป็นคณะกรรมการนิเทศงานวิชาการมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง เช่น

1. การวิเคราะห์นโยบายกรมสามัญศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ เพื่อกำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียน
2. สำรวจสภาพความพร้อมของโรงเรียน
3. กำหนดกรอบแผนงานการนิเทศงานวิชาการ
4. ให้ความรู้และเทคนิควิธีการนิเทศภายในแก่ผู้นิเทศ
5. สนับสนุน ควบคุมคุณภาพการนิเทศภายใน
6. ดูแลช่วยเหลือให้บังเกิดขวัญและกำลังใจ
7. ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน

ขั้นที่ 3 การกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศ

การกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศเป็นการพิจารณาเลือกนโยบายกรมสามัญศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการนำมากำหนดขอบข่ายของงานที่จะปฏิบัติ เพื่อลดปัญหาหรือพัฒนางานวิชาการ ให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน โดยคำนึงถึงปัจจัยสำคัญ คือ

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพงานวิชาการ ที่กำลังดำเนินการอยู่ นั้นสามารถสังเกตได้หรือดูจากข้อมูลสารสนเทศ การสัมภาษณ์ ฯลฯ จะบ่งบอกความสำเร็จหรือความล้มเหลวหรือข้อจำกัดต่าง ๆ ของการบริหารงานวิชาการภายในโรงเรียน ทั้งระดับผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชาและหัวหน้างานต่าง ๆ ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นพื้นฐานหรือแนวคิดในการวิเคราะห์นโยบายของกรมสามัญศึกษา

2. การวิเคราะห์นโยบายของกรมสามัญศึกษา นานโยบาย 10 ประการ ของกรมสามัญศึกษา มาอภิปรายในประเด็นต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้และแนวความคิดแก่คณะครูสามารถให้นำหนักในแต่ละประเด็น เรียงลำดับความสำคัญและเลือกประเด็นปัญหาที่สำคัญที่สุดตามลำดับก่อนหลัง ได้มองเห็นความสัมพันธ์ของปัญหากับขีดความสามารถที่โรงเรียนจะแก้ไขได้ ทำให้กำหนดไว้ในกรอบแผนงานการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนในแต่ละปี

ขั้นที่ 4 การสำรวจความต้องการจำเป็น

ความต้องการจำเป็น หมายถึง ปัญหาหรือสิ่งที่ยังบกพร่องทำให้งานไม่บรรลุผลตามเป้าหมายจึงต้องสำรวจให้พบว่า มีปัญหาใด สำคัญมากหรือน้อย หรือมีความจำเป็นจะต้องแก้ไขปรับปรุงก่อนหลังอย่างไร ในแต่ละหมวดวิชา เพื่อใช้ประกอบในการทำโครงการนิเทศงานวิชาการภายในหมวดวิชา การสังเคราะห์ ความต้องการจำเป็น มีกระบวนการที่สำคัญ 5 ข้อ คือ

1. ขั้นกำหนดเป้าหมาย การทำงานจำเป็นต้องมีเป้าหมายโดยคำนึงถึงนโยบายของโรงเรียนเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพงานของกรมสามัญศึกษา ความต้องการร่วมกันของบุคคลในโรงเรียน และลักษณะของปัญหาที่พบจากการทำงานที่ผ่านมา
2. ขั้นวิเคราะห์องค์ประกอบที่เอื้ออำนวยต่อความสำเร็จตามเป้าหมาย โดยใช้แผนภูมิแก๊งปลาช่วยในการวิเคราะห์
3. ขั้นลำดับความสำคัญขององค์ประกอบ หลังจากได้องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องแล้วให้นำมาจัดอันดับความสำคัญ ด้วยการประชุมอภิปราย การระดมสมอง หรือการแบ่งกลุ่มย่อยศึกษาค้นคว้า
4. ขั้นวิเคราะห์ทางเลือก เป็นการนำองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ ที่จำเป็นต้องแก้ไขด่วนมาวิเคราะห์หากิจกรรมหรือวิธีการที่จะพัฒนาองค์ประกอบนั้น จากสภาพปัจจุบันไปสู่สภาพที่คาดหวังต้องการ โดยร่วมกันพิจารณาถึงสาเหตุตัวแปร และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงานนั้น เพื่อแก้ไขให้ตรงเหตุด้วยการหากิจกรรมมาดำเนินการ
5. ขั้นลำดับความสำคัญของกิจกรรม พิจารณากิจกรรมที่กำหนดไว้ มาจัดลำดับความสำคัญ เพื่อหากิจกรรมที่เหมาะสมโดยถือเกณฑ์ ดังนี้

- 5.1 เน้นกิจกรรมที่ได้ผลมากที่สุด ได้ผลตรงเป้าหมายที่สุด
- 5.2 เน้นกิจกรรมที่ประหยัดที่สุด สามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่
- 5.3 เน้นกิจกรรมที่สามารถทำได้จริง ตามสภาพที่เป็นอยู่

สรุปได้ว่า แนวทางทั้ง 5 ขึ้น นี้เป็นการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น เพื่อให้เกิดกิจกรรมที่เหมาะสม สำหรับแผนงานโครงการในการแก้ปัญหาทางวิชาการของโรงเรียนต่อไป

ขั้นที่ 5 การวางแผนการนิเทศ

การวางแผนคือ การเตรียมงานล่วงหน้าด้วยความรอบคอบ รัดกุม และมีลำดับขั้นตอนที่ดี โดยเฉพาะการวางแผนงานในระดับหมวดวิชาที่มีความสำคัญสูงสุดและมียุทธศาสตร์ประกอบในการวางแผนดังนี้

1. ต้องสนองนโยบายโรงเรียนและของกรมสามัญศึกษา
2. ต้องมีจุดประสงค์ในการทำงานอย่างชัดเจน
3. มีเป้าหมายแน่นอน ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ
4. มีกระบวนการหรือสื่อการดำเนินงานกิจกรรมอย่างเหมาะสม
5. กำหนดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถตรงกับงาน
6. มีงบประมาณสนับสนุนเหมาะกับงานที่จะทำ
7. มีระบบการกำกับควบคุมติดตามผล และบำรุงขวัญกำลังใจ

กระบวนการวางแผนการนิเทศงานวิชาการในระดับหมวดวิชา แบ่งได้เป็น 4 ขั้น

ด้วยกันคือ

1. ขั้นเตรียมจัดทำแผน เป็นการสำรวจสภาพและปัญหาความต้องการจำเป็น จัดทำระบบข้อมูลข่าวสารวิเคราะห์นโยบายกรมสามัญศึกษามาเป็นนโยบายโรงเรียน
2. ขั้นจัดทำแผน หมายถึง การนำข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องมาจัดทำแผนงาน

โครงการอย่างละเอียด

3. ขั้นปฏิบัติการตามแผน คือ การทำงานตามแผนที่วางไว้ให้บังเกิดผลตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์

4. **ขั้นประเมิน** หมายถึง การควบคุม ติดตามการทำงาน สามารถปรับทิศทางการทำงานให้ตรงเป้าหมายอยู่เสมอ ตลอดจนการให้ขวัญกำลังใจของผู้ร่วมงานด้วยการเสริมแรงทางบวก อาจทำได้ด้วยการรวบรวมหลักฐานเอกสาร ใช้แบบสอบถาม แบบทดสอบ การสัมภาษณ์ การสังเกตจากการเยี่ยมชมการทำงาน และการประชุมอภิปรายสรุปผลมีการบันทึกผลไว้เป็นหลักฐาน

ขั้นที่ 6 การดำเนินการปฏิบัติงาน

การดำเนินการปฏิบัติงาน หมายถึง การทำงาน การลงมือปฏิบัติงานตามที่กำหนดไว้ในแผนงาน โครงการนี้เทศ ซึ่งได้รับการอนุมัติโครงการแล้วจากผู้บริหารโรงเรียน ให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ผู้รับผิดชอบโครงการควรแบ่งขั้นตอนการทำงานนี้ออกไปเป็น 3 ขั้นตอนคือ

1. **ขั้นเตรียมการ** เป็นการจัดเตรียมทรัพยากรละเอียดแยกหมวดหมู่ กำหนดเป็นงานย่อย มีผู้รับผิดชอบโดยเฉพาะและมีผู้ประสานงานแต่ละงานย่อย ควบคุมเวลา และปรับทิศทางให้อยู่ในเป้าหมายเดียวกัน ทุกอย่างต้องพร้อมเมื่อลงมือทำงาน
2. **ขั้นปฏิบัติงาน** เป็นการลงมือทำงานตามหน้าที่รับผิดชอบของแต่ละงานย่อย และตามขั้นตอนกำหนดเวลาอย่างรัดกุมแน่นอน ได้รับการประสานสัมพันธ์จากเจ้าของโครงการอย่างใกล้ชิด มีการสร้างขวัญกำลังใจในขณะทำงาน และสม่ำเสมอโดยอาศัยมนุษยสัมพันธ์ การจูงใจ ให้ความคิดอิสระในการทำงานแสดงความคิดเห็น มีบรรยากาศในการทำงานที่ดี
3. **การรายงานผลการปฏิบัติ** เป็นการสรุปผลการทำงานในแต่ละขั้นตอนของโครงการ อาจจะรายงานผลระหว่างการทำงานทุกขั้นตอน เพื่อทราบการเคลื่อนไหวของโครงการ และสามารถส่งเสริมและปรับปรุงแก้ไขได้ทันเหตุการณ์ เป็นการป้องกันการเสียหายทั้งระบบได้ การรายงานจะทำด้วยวาจาหรือบันทึกข้อความหรือใช้แบบการรายงานที่เตรียมไว้แล้ว เสนอผู้รับผิดชอบโครงการตามลำดับขั้นของสายงานราชการ เพื่อนำไปประเมินผลในระดับโรงเรียนอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นที่ 7 การประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิต

การประเมินผลโครงการนี้เทศงานวิชาการภายในโรงเรียนทั้งในระดับโรงเรียน และระดับหมวดวิชา มีความมุ่งหมายเพื่อ

1. ตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการ
2. พิจารณาผลสัมฤทธิ์ของโครงการว่ามีมากน้อยเพียงใด
3. พิจารณาว่าโครงการที่ได้ดำเนินไปแล้ว ได้ผลตามจุดประสงค์หรือไม่
4. ทำให้ผู้บริหารโครงการได้ทราบสภาพดำเนินการส่ง เสริมจุดเด่นและแก้ไข

ปัญหาในจุดต่อของโครงการได้อย่างทันทั่วถึง

ดังนั้น การประเมินผลโครงการจึงจัดทำขึ้นก็เพื่อวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ

ประเมินโครงการไปปรับปรุงการบริหารโครงการให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และนำผลการประเมินนั้นเสนอผู้บริหาร เพื่อช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้อง การประเมินผลโครงการแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะคือ การประเมินผลก่อนเริ่มโครงการ การประเมินผลระหว่างการดำเนินการ การประเมินผลหลังการดำเนินการ ซึ่งแต่ละลักษณะ มีสาระโดยสังเขปดังต่อไปนี้

1. การประเมินผลก่อนเริ่มโครงการ หมายถึง การประเมินนโยบายของกรมสามัญศึกษา การประเมินความต้องการจำเป็นของครูการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน รวมทั้งการประเมินทรัพยากร สิ่งนำเข้าหรือทางเลือกในการจัดทำโครงการ
2. การประเมินผลระหว่างการดำเนินการ หมายถึง การประเมินผลเพื่อการปรับปรุงงาน การจัดระบบติดตามงาน หรือการจัดทำรายงานความก้าวหน้าเป็นการเปรียบเทียบผลของการปฏิบัติจริงหรือการเปรียบเทียบผลนำเข้า ร่วมกับวิธีการดำเนินงานกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ในโครงการว่ามีความสอดคล้องกันหรือแตกต่างกันอย่างไร
3. การประเมินผลหลังการดำเนินการ ได้แก่ การประเมินผลสรุปเพื่อคู่มือการดำเนินงานได้ผลตามความมุ่งหมายหรือไม่ และมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างไร อาจรวมทั้งการติดตามผลของโครงการในระยะยาวด้วยก็ได้ โดยเปรียบเทียบผลผลิตที่คาดหวังกับผลผลิตที่เกิดขึ้นจริง ข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลได้กับจุดประสงค์ของโครงการ ส่วนประกอบแวดล้อม ปัจจัยนำเข้าโดยกระบวนการ โดยทั่วไปแล้วการประเมินผลสรุปโครงการจะให้ข้อมูลแก่ผู้ตัดสินใจในเรื่อง ต่อไปนี้

3.1 ประสิทธิภาพของโครงการ

3.2 ค่าใช้จ่ายของโครงการ

3.3 ผลกระทบของโครงการ

3.4 การเปรียบเทียบประสิทธิผลของการลงทุนกับงานลักษณะที่เทียบกันได้

3.5 ข้อเสนอแนะเพื่อการยุติ การดำเนินการซ้ำหรือปรับปรุงโครงการ

ขั้นที่ 8 การปรับปรุงแก้ไข

การปรับปรุงแก้ไข เป็น เรื่องสำคัญ ต้องรีบดำเนินการทันทีเมื่อมหาวิทยาลัยได้ทราบผลการประเมินระหว่างการปฏิบัติงานแล้ว หากพบว่าสิ่งใดที่บกพร่องหรือไม่เป็นไปตามจุดประสงค์และเป้าหมายก็ต้องปรับปรุงแก้ไข ในแต่ละขั้นของการดำเนินงาน การปรับปรุงแก้ไขจึงสามารถกระทำได้ตลอดการดำเนินงานจนกระทั่งเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานแล้ว หากพบว่ายังมีสิ่งบกพร่องหรือไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายจำเป็นต้องพิจารณาปรับปรุงแก้ไขตั้งแต่ต้นของการวางแผนการนิเทศ หรืออาจต้องร่วมกันวางแผนการนิเทศใหม่

สรุปได้ว่า การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนตามแนวทางที่กรมสามัญศึกษา กำหนดให้โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด มีขั้นตอนการจัดการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง รวม 8 ขั้นตอน คือ การแจ้งนโยบายการนิเทศ การตั้งคณะกรรมการการดำเนินงานนิเทศ การกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศ การสำรวจความต้องการจำเป็น การวางแผนการนิเทศ การดำเนินการปฏิบัติงาน การประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิต และการปรับปรุงแก้ไข

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้หลักการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ตามขั้นตอนการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของกรมสามัญศึกษา เนื่องจากผู้วิจัยเป็นผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบต่อการดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

โดยตรง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อุทัย สร้อยสุวรรณ (2520 : 225 - 226) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง หน้าที่ด้านการนิเทศ การศึกษาของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการนิเทศ ซึ่งอาจารย์ใหญ่ส่วนมากไม่เคยปฏิบัติเลย ได้แก่ การจัดสัมมนาครูเกี่ยวกับวิธีสอนร่วมกับโรงเรียนใกล้เคียง

จัดครูไปเยี่ยมโรงเรียนอื่น การสาธิตการสอน การวิเคราะห์ และประเมินค่าแบบเรียน การออกแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูและอาคารข้อสอบในโรงเรียน

กฤษณี น้ำเพชร (2521 : จ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง วิธีปฏิบัติในการนิเทศการศึกษา ภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่า ผู้บริหารและครู ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย คือ การนิเทศการสอน การส่งเสริมวิชาการแก่ครู กิจกรรมเสริมหลักสูตร การใช้วัสดุทัศนูปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกและห้องสมุด การประเมินผล และการสร้างขวัญของครู ส่วนในด้านพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่า ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย ส่วนครูปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ที่น้อยที่สุด

ศติยา ไสร์สสุชะโต (2524 : 85 - 87) ดำเนินการวิจัยเรื่องความต้องการ การนิเทศของครูภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของครู ผลการวิจัยที่พบสรุปได้ว่า การนิเทศที่ครูภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ได้รับนั้นอยู่ในระดับน้อยเกือบทั้งสิ้น ในขณะที่ความต้องการนิเทศของครูอยู่ในระดับมากเกือบทั้งหมด นั่นคือ ในด้านหลักสูตร และการจัดหาคู่มือครูให้แก่ผู้สอนทุกวิชาก่อนที่จะถึงเวลาเปิดเรียน การจัดทำให้มีการประชุมปฏิบัติการที่สอนวิชาเดียวกัน เพื่อเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในวิชานั้น ๆ ร่วมกัน รวมทั้งต้องการให้มีการจัดหาเอกสาร หนังสือเกี่ยวกับเทคนิคการสอนและวิธีการสอนแก่ครู การจัดหาหนังสือเกี่ยวกับภาษาไทยมาไว้ในห้องสมุด ในด้านการประเมินผลนั้น ต้องการการแนะนำเทคนิคในการสร้างข้อสอบแบบต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมาย และให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด ต้องการการส่งเสริมงบประมาณ ในการจัดกิจกรรมหาหนังสือทางวิชาภาษาไทยแก่ครู เพื่อใช้ค้นคว้าและเพิ่มความรู้ อันจะช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการของครูนั่นเอง นอกจากนี้ในด้านความต้องการงบประมาณแล้ว จากการศึกษาข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนิเทศของครูภาษาไทยยังได้พบข้อเสนอแนะดังนี้

1. อุปสรรคที่ทำให้ไม่ได้รับการนิเทศเท่าที่ควร ได้แก่ทัศนคติของผู้บริหาร และทัศนคติของศึกษานิเทศก์ ความไม่พร้อมของผู้รับการนิเทศ ขาดงบประมาณ เวลาและการประสานงานอันดีเท่าที่ควรและการคมนาคมไม่สะดวก
2. ข้อเสนอแนะเพื่อให้การนิเทศได้ผล ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่ทำให้การนิเทศไม่ได้ผล

3. ความคิดเห็นอื่น ๆ คือแบบเรียนควรได้รับก่อนเปิดภาคเรียน ครูต้องการวัสดุอุปกรณ์แหล่งต้นคว่ำที่ทันสมัย และสะดวกแก่การใช้ งบประมาณเพื่อจัดหาอุปกรณ์

ทรงศักดิ์ คงสัมฤทธิ์ (2525 : จ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทด้านการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคเหนือ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนต่างมีทัศนะไปในทางองเดียวกัน ซึ่งให้ความสำคัญแก่การช่วยเหลือครูให้รู้จักนำเอาทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ในด้านการนิเทศเป็นกลุ่มนั้น ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาให้ความสำคัญแก่การจัดห้องสมุดให้เป็นศูนย์กลางรวบรวมตำราคู่มือครู วารสารทางการศึกษา สื่อการสอนต่าง ๆ เพื่อให้ครูสามารถนำไปใช้ได้ทันที ด้านการปรับปรุงการนิเทศการสอน ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ต่างก็มีความสอดคล้องกันและจะให้ความสำคัญต่อ การแก้ปัญหาาร่วมกันเป็นอันดับแรก

บุญนำ เลหาสถิตย์ (2525 : 82 - 85) ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในเขตการศึกษา 5 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคด้านวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่เกี่ยวกับการบริหารบุคลากรของหัวหน้าหมวดวิชา คือ ครูขาดความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ครูไม่พอสอนรวมทั้งหัวหน้าหมวดวิชาไม่ได้รับการยอมรับจากครูในหมวดวิชา

เสาวภา เขาวนซ์ลากร (2525 : 245 - 246) วิจัยเรื่อง การจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง สังกัดกองมัธยมศึกษา พบว่า กิจกรรมหลักที่เหมาะสมกับงานนิเทศภายในโรงเรียน การดำเนินงานในรูปคณะกรรมการ การใช้เอกสารให้ความรู้ การประชุมปรึกษาหารือ การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม การให้คำแนะนำ การพบปะสังสรรค์ และการจัดนิทรรศการ

ประสงค์ สังขะไชย (2526 : 133 - 136) วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู เกี่ยวกับการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 ผู้บริหารและครู เห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างยิ่งว่า ควรจัดงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน 8 งานคือ การวางแผนการนิเทศ พัฒนาบุคลากร พัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน จัดสิ่งอำนวยความสะดวกและวัสดุอุปกรณ์ งานบริการพิเศษอื่น ๆ งานเกี่ยวกับชุมชนและงานการประเมินผล ส่วนปัญหา และอุปสรรค พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาเป็นครั้งคราว ไม่มีระบบแบบแผน

พิทักษ์ เกิดคง (2526 : 120) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาและครูอาจารย์ เกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าหมวดวิชาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ เขตการศึกษา 12 พบว่า หัวหน้าหมวดวิชาต้องรับผิดชอบชั่วโมงสอนเฉลี่ย 16 คาบต่อสัปดาห์นั้นว่ามากเกินไป ทำให้การบริหารงานภายในหมวดวิชาได้ไม่เต็มที่ โดยเฉพาะการนิเทศงานวิชาการภายในหมวดวิชา

นิวัตร นาคะเวช (2528 : จ) วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 ในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษา พบว่า โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจ ขาดวิทยากร และผู้เชี่ยวชาญ ขาดการนิเทศ และติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ครูขาดการยอมรับ และศรัทธาต่อผู้นิเทศ ครูไม่มีเวลาในการจัดกิจกรรมนิเทศ รวมทั้งขาดงบประมาณ และวัสดุในการจัดกิจกรรมการนิเทศ

เกษร มงคล (2529 : 407 - 408) ได้ศึกษาวิจัยเชิงทดลองเกี่ยวกับ เรื่องการศึกษาสภาพการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 พบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ (นอกกลุ่มทดลอง) มีการปฏิบัติหน้าที่แตกต่างกันออกไป หัวหน้าหมวดวิชาจะได้รับมอบหมายจากผู้บริหารโรงเรียนให้รับผิดชอบงานการนิเทศภายในงานวิชาการภายในหมวดวิชาแต่ในโรงเรียนขนาดเล็ก (นอกกลุ่มทดลอง) โดยสภาพทั่วไปจะมีบุคลากรน้อยครูต้องช่วยเหลือเอง และต้องดูแลซึ่งกันและกันตลอดเวลา ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ ต้องทำหน้าที่ในการนิเทศงานวิชาการด้วยตนเอง

นอกจากนี้กรมสามัญศึกษา ได้ดำเนินการวิจัยตามโครงการพัฒนาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา โครงการนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และสามารถนำไปใช้ได้กับโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป โดยเริ่มต้นจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา ศึกษาพิเศษ และนักวิชาการศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางในการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน และนำแนวทางที่ได้ไปลองใช้กับโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 9 โรงเรียน ซึ่งในระหว่างที่ดำเนินการจะมีการทำความเข้าใจ เพิ่มพูนความรู้ เทคนิควิจัย และทักษะที่จำเป็นแก่ผู้นิเทศของโรงเรียนดังกล่าวแล้ว

ผู้แทนของโรงเรียนกลุ่มนี้ ได้กลับไปทดลองปฏิบัติในโรงเรียนของตนตามวิธีการที่กำหนดไว้ในระหว่างภาคเรียนแรก ปีการศึกษา 2528 ซึ่งในขณะที่โรงเรียนปฏิบัติการนี้ เทศคณะกรรมการจะออกไปเยี่ยมให้คำแนะนำเพิ่มเติม ซึ่งผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนสรุปได้ดังนี้

1. แนวทางการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

แนวทางและขั้นตอนการนิเทศงานวิชาการที่เสนอให้โรงเรียนกลุ่มทดลองได้นำไปปฏิบัติ นั้น มี 8 ขั้นตอน ซึ่งโรงเรียนทั้งหมดได้ประยุกต์ขั้นตอนให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน ขั้นตอนที่โรงเรียนปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การกำหนดกรอบแผนงาน และการปรับปรุงแก้ไข แต่อย่างไรก็ตามโรงเรียนในกลุ่มทดลองทั้ง 9 โรงเรียน ก็ไม่ได้เสนอให้มีการปรับปรุงแนวทางการนิเทศงานดังกล่าว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนสามารถประยุกต์แนวทาง และเลือกใช้ขั้นตอนตามที่ต้องการ

2. กิจกรรมการนิเทศ

กิจกรรม ที่โรงเรียนใช้มากที่สุด คือ การประชุม รองลงมาได้แก่ การประชุมปฏิบัติการ การอบรม และการทัศนศึกษา กิจกรรมนิเทศและเทคนิควิธีใหม่ ๆ ที่โรงเรียนได้นำไปลองใช้ ได้แก่ การนิเทศแบบคลินิก และระบบ คิวซี (QC.)

3. การประเมินผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน

การปฏิบัติการนิเทศงานวิชาการของโรงเรียนกลุ่มทดลองมี 2 ลักษณะด้วยกัน คือ การจัดทำปีนงานปกติ และจัดทำเป็นโครงการนิเทศมีการติดตามการดำเนินงาน และประเมินผลโครงการเป็นรายหมวดวิชา และภาพรวมของโรงเรียน สำหรับโครงการที่จัดทำในภาคเรียนที่ 2 หรือโครงการที่ดำเนินการต่อเนื่องไปอีก จะมีการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดโครงการนั้น ๆ โรงเรียนในกลุ่มทดลองทุกโรงเรียน มีการบันทึกการปฏิบัติงาน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติงานในค่านี้อย่างแท้จริง

4. ปัญหาและอุปสรรค

โรงเรียนกลุ่มทดลอง ได้สรุปปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานนิเทศของโรงเรียนดังนี้

4.1 ความเข้าใจเรื่องกรณีทดสอบวิชาการภายในโรงเรียนยังไม่ตรงกัน

4.2 การยอมรับและทักษะของพื้นที่

4.3 เวลาการปฏิบัติ โรงเรียนทุกโรงเรียนให้ความเห็นว่า เวลาการปฏิบัติ

งานตามโครงการนี้สั้นเกินไป ควรใช้เวลาเตรียม และระยะเวลาการปฏิบัติให้มากพอ
และอีกประการหนึ่งครู อาจารย์ในโรงเรียนขนาดเล็กมีจำกัด และต้องปฏิบัติหน้าที่หลาย
หน้าที่จึง ไม่มีเวลามากนัก สำหรับการปฏิบัติงานนิเทศของโรงเรียน (กองแผนงาน 3/29.

2529 : 64)

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ มีความคิดเห็นต่อสภาพการนิเทศงาน
วิชาการภายในโรงเรียนแตกต่างกัน
2. ผู้ให้การนิเทศที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอกับโรงเรียนมัธยมศึกษา
ประจำตำบล มีความคิดเห็นต่อสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนแตกต่างกัน
3. ผู้รับการนิเทศที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอกับโรงเรียนมัธยมศึกษา
ประจำตำบล มีความคิดเห็นต่อสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครูของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในจังหวัดปราจีนบุรี ประจำปีการศึกษา 2534 จำนวน 1,189 คน โดยจำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ให้การนิเทศ 99 คน และกลุ่มผู้รับการนิเทศ 1,090 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 365 คน จำแนกเป็นกลุ่มผู้ให้การนิเทศ 80 คน และกลุ่มผู้รับการนิเทศ 285 คน โดยได้มาจากการสุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน ดังต่อไปนี้

2.1 จำนวนโรงเรียนที่เป็นประชากร ออกเป็น 2 ลักษณะ ตามพื้นที่ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียนของกรมสามัญศึกษา ได้โรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ จำนวน 14 โรงเรียน และโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล จำนวน 19 โรงเรียน รวม 33 โรงเรียน

2.2 จำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของเครจจ์และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1971 : 608) ได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างคือ โรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ จำนวน 12 โรงเรียน และโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล จำนวน 18 โรงเรียน แล้วดำเนินการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อให้ได้ชื่อโรงเรียนที่จะเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.3 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของเศรษฐกิจ และมอร์แกน ได้ผู้ให้การนิเทศ 80 คน จำนวนเป็น ข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ 34 คน และข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล 46 คน ด้วยการเทียบอัตราส่วนจากกลุ่มประชากร และได้รับการนิเทศ 285 คน จำนวนเป็นข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ 208 คน และข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล 77 คน ด้วยการเทียบอัตราส่วนจากกลุ่มประชากร (ตั้งรายละเอียดในตาราง 1)

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ จำนวนตามที่ตั้งของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี

โรงเรียน มัธยมศึกษา	ประชากร				กลุ่มตัวอย่าง			
	จำนวน โรงเรียน	ผู้ให้ การนิเทศ	ผู้รับ การนิเทศ	รวม	จำนวน โรงเรียน	ผู้ให้ การนิเทศ	ผู้รับ การนิเทศ	รวม
ประจำอำเภอ	14	42	795	837	12	34	208	242
ประจำตำบล	19	57	295	352	18	46	77	123
รวม	33	99	1,090	1,189	30	80	285	365

เครื่องมือและคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีต่อสภาพ การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ตามขั้นตอนการดำเนินงานการนิเทศงานวิชาการภายใน โรงเรียนของกรมสามัญศึกษาทั้ง 8 ขั้นตอน โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นชนิดมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีต่อสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ตามขั้นตอน การดำเนินงานการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของกรมสามัญศึกษารวม 8 ขั้นตอน คือ การแจ้งนโยบายของการนิเทศ การตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ การกำหนดกรอบ แผนงานการนิเทศ การสำรวจความต้องการจำเป็น การวางแผนการนิเทศ การดำเนินงาน การปฏิบัติงาน การประเมินกระบวนการปฏิบัติงานและผลผลิต และการปรับปรุงแก้ไข

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัญหาในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินการ นิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ ตรวจสอบรายการตามประเด็นปัญหาที่ผู้ศึกษาวิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและ สัมภาษณ์จากคณะครูกับผู้ช่วยฝ่ายวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก เป็นการสรุป ประเด็นปัญหาเบื้องต้น นอกจากนี้ยังเปิดกว้างให้สามารถระบุปัญหาอื่น ๆ นอกจากประเด็นปัญหา ที่กำหนดให้อีกด้วย

2. การหาคุณภาพแบบสอบถาม แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบ สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ผู้ศึกษา ได้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นเอง โดยมีลำดับขั้นตอนในการหาคุณภาพของแบบสอบถามดังนี้

2.1 การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำ แบบสอบถามความคิดเห็นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เป็นผู้พิจารณาว่าข้อคำถามนั้นได้สร้าง ตรงกับคำนิยามศัพท์เฉพาะหรือไม่ โดยใช้เกณฑ์ 3 ใน 5 ท่านที่เห็นด้วย (รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ปรากฏในภาคผนวก ง)

2.2 การหาค่าอำนาจจำแนก นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วไปทดลองใช้กับโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในจังหวัดจะเชิงเตตรา จำนวน 100 ชุด แล้วตรวจแบบสอบถาม โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ใช้เทคนิค 25 % ในการ

แบ่งกลุ่มสูง - ต่ำ แล้วนำค่าเฉลี่ยรายข้อของแต่ละกลุ่มมาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้สถิติค่าที (t-test) แล้วเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ได้จำนวน 40 ข้อ (ปรากฏในภาคผนวก ข)

2.3 การหาค่าความเชื่อมั่น โดยนำแบบสอบถามที่ได้จากการคัดเลือกตามเกณฑ์ในข้อ 2 มาวิเคราะห์โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.967 (ปรากฏในภาคผนวก ข)

การเก็บรวบรวมและการจัดกระทำข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้กับผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง พร้อมทั้งอธิบายชี้แจงให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ เมื่อกรอกแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้วขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารโรงเรียนนำแบบสอบถามส่งคืนที่สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ในวันประชุมประจำเดือน วันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2535 ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 342 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.69 ของกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้กรอกแบบสอบถามเป็นผู้ให้การนิเทศ จำนวน 74 คน และเป็นผู้รับการนิเทศ จำนวน 268 คน

2. การจัดกระทำข้อมูล

2.1 นำแบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งกรอกข้อมูลแล้วมาจำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ให้การนิเทศ และกลุ่มผู้รับการนิเทศ พร้อมกับแบ่งออกตามที่ตั้งของโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ กับโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล

2.2 นำแบบสอบถามตอนที่ 2 ส่วนที่ 1 ซึ่งกรอกข้อมูลแล้ว มาจำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ให้การนิเทศและกลุ่มผู้รับการนิเทศ พร้อมกับแบ่งออกตามประเภทของโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ กับโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล มาตรวจให้คะแนนเป็นรายข้อตามเกณฑ์ที่กำหนดดังนี้

ระดับความคิดเห็นในการปฏิบัติมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
ระดับความคิดเห็นในการปฏิบัติมาก	ให้	4	คะแนน
ระดับความคิดเห็นในการปฏิบัติปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ระดับความคิดเห็นในการปฏิบัติน้อย	ให้	2	คะแนน
ระดับความคิดเห็นในการปฏิบัติน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

2.3 หน้าแบบสอบถามตอนที่ 2 ส่วนที่ 2 ซึ่งกรอกข้อมูลแล้ว มาจำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ให้การนิเทศและกลุ่มผู้รับการนิเทศ พร้อมทั้งแบ่งออกตามที่ตั้งของโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ กับโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล ค่าเนนการสรุปสาเหตุสำคัญของปัญหา

3. นำข้อมูลทั้งหมดที่เตรียมไว้เข้าเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อวิเคราะห์ค่าสถิติตามความต้องการ แล้วแปลผลตามจุดมุ่งหมาย และสมมติฐานที่ตั้งไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าเนนการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ จำแนกเป็นกลุ่มผู้ให้การนิเทศ และกลุ่มผู้รับการนิเทศ ตามที่ตั้งของโรงเรียน

ตอนที่ 2 ส่วนที่ 1 สภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนตามขั้นตอนของกรมสามัญศึกษา รวม 8 ขั้นตอน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่านำมาวิเคราะห์

1.1 หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) เป็นรายข้อในแต่ละขั้นตอนของการนิเทศ แล้วแปลความหมายตามเกณฑ์ประมาณค่าความคิดเห็นของ เบสต์ (Best, 1981 : 179 - 181) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	1.00 - 1.50	หมายถึง	น้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	1.51 - 2.50	หมายถึง	น้อย
คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	2.51 - 3.50	หมายถึง	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	3.51 - 4.50	หมายถึง	มาก
คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	4.51 - 5.00	หมายถึง	มากที่สุด

1.2 หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อต้องการทราบการกระจายของคะแนน ถ้ามีค่าสูงแสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อสภาพการนิเทศภายในแตกต่างกันมาก ถ้ามีค่าต่ำแสดงว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันน้อย

การวิเคราะห์ทั้ง ข้อ ก และ ข เพื่อตอบจุดมุ่งหมายการวิจัยข้อที่ 1

ตอนที่ 2 ส่วนที่ 2 เป็นการศึกษาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ตามขั้นตอนของกรมสามัญศึกษา รวม 8 ขั้นตอน เป็นแบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ และแบบสอบถามชนิดปลายเปิด วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่แล้วหาค่าร้อยละของผู้ตอบแต่ละขั้นตอนการนิเทศ เพื่อตอบจุดมุ่งหมายการวิจัยข้อที่ 5

2. นำข้อมูลมาดำเนินการเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ตามขั้นตอนของกรมสามัญศึกษา ทั้ง 8 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้ให้การนิเทศกับผู้รับการนิเทศ เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1

2.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้ให้การนิเทศที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ กับโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2

2.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้รับการนิเทศที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ กับโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3

การเปรียบเทียบความคิดเห็นทั้ง 3 ข้อนี้วิเคราะห์โดยอาศัยการทดสอบของค่าที (t-test)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 หาค่า ร้อยละ (Percent)

1.2 หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.

2527 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

1.3 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2527 : 64)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละข้อยกกำลังสอง
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

1.4 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม โดยอาศัยการแจกแจงของค่าที่ (t-test) ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2527 : 179 - 180)

1.4.1 ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างมีค่า $s_1^2 = s_2^2$ ใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)s_1^2 + (n_2 - 1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}}$$

และ $df = n_1 + n_2 - 2$

1.4.2 ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างมีค่า $s_1^2 \neq s_2^2$ ใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

$$\text{และ df} = \frac{\left(\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2} \right)^2}{\frac{\left(\frac{s_1^2}{n_1} \right)^2}{n_1 - 1} + \frac{\left(\frac{s_2^2}{n_2} \right)^2}{n_2 - 1}}$$

เมื่อ \bar{X}_1	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
\bar{X}_2	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
n_1	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
s_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
s_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพแบบสอบถาม

2.1 การวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้วิธีการของการแจกแจงที (t-distribution) เป็นรายข้อ และเลือกใช้เฉพาะข้อที่มีค่า t เท่ากับหรือมากกว่า 1.75 จากการทดสอบระหว่างกลุ่มสูง 25% และกลุ่มต่ำ 25% โดยใช้สูตรสถิติค่า t (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2527 : 185)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
	\bar{X}_H	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	\bar{X}_L	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	S_H^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	S_L^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
	n_H	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
	n_L	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าที่ผ่านการ
 คัดเลือกแล้ว เลือกใช้เฉพาะข้อที่มีอำนาจจำแนกสูง และมีนัยสำคัญทางสถิติมาหาค่าความ
 เชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Coefficient) ของ Cronbach
 (ลิวน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2527 : 170 - 172)

$$\alpha = \frac{n}{n - 1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right)$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของการเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	s_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	s_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนทั้งฉบับ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ เพื่อให้
เกิดความเข้าใจตรงกัน และเพื่อความสะดวกในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนด
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
- \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน
- S.D. แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- t แทน อัตราส่วนวิกฤตที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงค่า t
- * แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์

การศึกษาครั้งนี้ ได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา
กรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ
โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งหมด กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำ
อำเภอ และกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศที่มีต่อ
สภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี โดยแบ่งเป็น
3 กลุ่มคือ กลุ่มผู้ให้การนิเทศกับผู้รับการนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งหมด กลุ่มผู้ให้การนิเทศ
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ กับโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล และกลุ่มของผู้รับ
การนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ กับโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาสาเหตุของปัญหาในการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน
มัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี ตามความคิดของผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศ
ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยในตารางข้อมูล
จึงกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยดังนี้

- 1.00 - 1.50 หมายความว่า สภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมีการปฏิบัติ
น้อยที่สุด
- 1.51 - 2.50 หมายความว่า สภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมีการปฏิบัติ
น้อย
- 2.51 - 3.50 หมายความว่า สภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมีการปฏิบัติ
ปานกลาง
- 3.51 - 4.50 หมายความว่า สภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมีการปฏิบัติ
มาก
- 4.51 - 5.00 หมายความว่า สภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมีการปฏิบัติ
มากที่สุด

ตอนที่ 1

ผลการศึกษาสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา
จังหวัดปราจีนบุรี ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศโดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ
กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งหมด ดังปรากฏในตาราง 2 ถึงตาราง 10 กลุ่มโรงเรียน
มัธยมศึกษาประจำอำเภอ ดังปรากฏในตาราง 11 ถึงตาราง 19 และกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา
ประจำตำบล ดังปรากฏในตาราง 20 ถึงตาราง 28

ตาราง 2 แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ จำแนกตามขั้นตอนการดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

สภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	ระดับการดำเนินงาน			
	ผู้ให้การนิเทศ (N = 74)		ผู้รับการนิเทศ (N = 268)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. การแจ้งนโยบายการนิเทศ	3.227	0.571	2.979	0.657
2. การตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ	3.043	0.513	2.851	0.683
3. การกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศ	2.940	0.658	2.873	0.706
4. การสำรวจความต้องการจำเป็น	2.964	0.696	2.788	0.732
5. การวางแผนการนิเทศ	3.021	0.588	2.834	0.677
6. การดำเนินการปฏิบัติงาน	2.908	0.651	2.835	0.689
7. การประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิต	2.694	0.695	2.767	0.706
8. การปรับปรุงแก้ไข	2.797	0.797	2.635	0.755
รวมคะแนนเฉลี่ย	2.949	0.514	2.820	0.595

จากตาราง 2 พบว่า ทั้งผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ ต่างมีความเห็นว่าสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและในแต่ละรายขั้นตอน

ตาราง 3 แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนขั้นตอนการแจ้งนโยบายการนิเทศตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ

การแจ้งนโยบายการนิเทศ	ระดับการดำเนินงาน			
	ผู้ให้การนิเทศ (N = 74)		ผู้รับการนิเทศ (N = 268)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อนโยบายการนิเทศ	3.621	0.822	3.339	0.878
2. ฝ่ายบริหารใช้สื่อต่าง ๆ ประกอบการชี้แจงนโยบาย	3.054	0.825	2.809	0.782
3. วิธีการแจ้งนโยบายการนิเทศสร้างความสนใจให้คณะครูในโรงเรียน	3.108	0.693	2.843	0.753
4. คณะครูมีโอกาสรายงาน แสดงความคิดเห็นในขณะประชุมชี้แจงนโยบายของฝ่ายบริหาร	3.310	0.905	2.992	0.979
5. คณะครูมีความเข้าใจนโยบายการนิเทศอย่างถูกต้อง	3.040	0.583	2.910	0.723
รวมคะแนนเฉลี่ย	3.227	0.571	2.979	0.657

จากตาราง 3 พบว่า ทั้งผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ ต่างมีความเห็นว่าสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ขั้นตอนการแจ้งนโยบายการนิเทศปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและในแต่ละรายข้อ ยกเว้นเรื่องการให้ความสำคัญต่อนโยบายการนิเทศ (ข้อ 1) ที่ผู้ให้การนิเทศมีความเห็นว่าปฏิบัติได้ในระดับมาก

ตาราง 4 แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ขั้นตอนการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ

การตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ	ระดับการดำเนินงาน			
	ผู้ให้การนิเทศ (N = 74)		ผู้รับการนิเทศ (N = 268)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการนิเทศมีคุณสมบัติเหมาะสมกับงานนิเทศ	3.310	0.660	3.089	0.759
2. คณะครูมีโอกาสรายงาน เสนอแนะบุคคลเข้าไปเป็นกรรมการนิเทศ	2.824	0.896	2.559	0.932
3. คณะกรรมการนิเทศ มีความพร้อมในการดำเนินงานนิเทศ	3.000	0.641	2.794	0.806
4. คณะกรรมการนิเทศเป็นที่ยอมรับของคณะครู	3.108	0.631	2.926	0.778
5. คณะกรรมการนิเทศกำหนดกรอบแผนงานโครงการได้ครอบคลุมนโยบายการนิเทศ	2.973	0.681	2.850	0.793
รวมคะแนนเฉลี่ย	3.043	0.513	2.851	0.683

จากตาราง 4 พบว่า ทั้งผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ ต่างมีความเห็นว่าสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ขั้นตอนการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ ปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและในแต่ละรายข้อ

ตาราง 5 แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ขั้นตอนการกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ

การกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศ	ระดับการดำเนินงาน			
	ผู้ให้การนิเทศ (N = 74)		ผู้รับการนิเทศ (N = 268)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. กรอบแผนงานนิเทศครอบคลุมนโยบายการนิเทศที่โรงเรียนกำหนดไว้	3.094	0.724	3.018	0.800
2. กรอบแผนงานนิเทศมีแนวปฏิบัติไว้ชัดเจน	2.918	0.697	2.903	0.815
3. คณะครูมีโอกาสเข้าร่วมการกำหนดกรอบแผนงานนิเทศของโรงเรียน	2.797	0.843	2.709	0.850
4. การกำหนดกรอบแผนงานได้ใช้ข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัญหาปัจจุบันและนโยบายการนิเทศ	3.000	0.793	2.910	0.856
5. คณะครูให้การยอมรับกรอบแผนงานการนิเทศได้ครอบคลุมนโยบายการนิเทศ	2.891	0.732	2.828	0.779
รวมคะแนนเฉลี่ย	2.940	0.658	2.873	0.706

จากตาราง 5 พบว่า ทั้งผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ ต่างมีความเห็นว่าสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ขั้นตอนการกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและในแต่ละรายข้อ

ตาราง 6 แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ขั้นตอนการ
สำรวจความต้องการความจำเป็นตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ

การสำรวจความต้องการจำเป็น	ระดับการดำเนินงาน			
	ผู้ให้การนิเทศ (N = 74)		ผู้รับการนิเทศ (N = 268)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. โรงเรียนจัดประชุมอภิปรายถึงปัญหาการเรียนการสอนทั่ว ๆ ไป	3.229	1.092	3.007	0.959
2. มีการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนภายในหมวดวิชาด้วยแผนภูมิแก๊งปลา	2.459	0.924	2.459	0.929
3. หมวดวิชา ได้จัดอันดับของปัญหาและความต้องการจำเป็นเร่งด่วนเพื่อวางแนวทางแก้ไข	2.973	0.810	2.783	0.889
4. ฝ่ายวิชาการทราบปัญหาและความต้องการที่จำเป็นทุกหมวดวิชา	3.337	0.880	3.026	0.937
5. ฝ่ายวิชาการจัดทำเครื่องสำรวจข้อมูลด้านการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม	2.824	0.865	2.664	0.877
รวมคะแนนเฉลี่ย	2.964	0.696	2.788	0.732

จากตาราง 6 พบว่า ทั้งผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ ต่างมีความเห็นว่าสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ขึ้นตอนการสำรวจความต้องการจำเป็นปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและในแต่ละรายข้อ ยกเว้นเรื่องการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน (ข้อ 2) ปฏิบัติได้ในระดับน้อย

ตาราง 7 แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ขั้นตอนการวางแผนการนิเทศตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ

การวางแผนการนิเทศ	ระดับการดำเนินงาน			
	ผู้ให้การนิเทศ (N = 74)		ผู้รับการนิเทศ (N = 268)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ฝ่ายบริหารให้ความสำคัญเรื่องการวางแผนการนิเทศ	3.310	0.905	3.041	0.917
2. ฝ่ายวิชาการสามารถชี้แจงแผนการนิเทศให้คณะครูเข้าใจได้	3.189	0.734	2.917	0.764
3. โรงเรียนสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำแผนการนิเทศ	3.081	0.806	2.910	0.802
4. คณะครูมีความรู้ความสามารถในการจัดทำแผนการนิเทศ	2.729	0.625	2.757	0.747
5. คณะครูมีโอกาสรายงาน เสนอกิจกรรมนิเทศในการวางแผน	2.797	0.758	2.544	0.849
รวมคะแนนเฉลี่ย	3.021	0.588	2.834	0.677

จากตาราง 7 พบว่า ทั้งผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ ต่างมีความเห็นว่าสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ขั้นตอนการวางแผนการนิเทศปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและในแต่ละรายข้อ

ตาราง 8 แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ขั้นตอนการ
 ค่าเนนการปฏิบัติงาน ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ

การดำเนินการปฏิบัติงาน	ระดับการดำเนินงาน			
	ผู้ให้การนิเทศ (N = 74)		ผู้รับการนิเทศ (N = 268)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. มีการศึกษารายละเอียดของแผนการนิเทศก่อน ปฏิบัติงาน	2.851	0.822	2.813	0.822
2. มีการเตรียมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องก่อนปฏิบัติงาน	2.905	0.743	2.843	0.801
3. ปฏิบัติงานได้ปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้	2.878	0.793	2.858	0.761
4. การปฏิบัติงานตามแผนการนิเทศได้รับความร่วมมือ จากคณะครู	2.878	0.681	2.884	0.801
5. ได้รับการสนับสนุนด้านขวัญกำลังใจจากฝ่ายบริหาร ตลอดการปฏิบัติงาน	3.027	0.950	2.776	0.879
รวมคะแนนเฉลี่ย	2.908	0.651	2.835	0.689

จากตาราง 8 พบว่า ทั้งผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ ต่างมีความเห็นว่าสภาพ
 การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ขั้นตอนการดำเนินการปฏิบัติงาน ปฏิบัติได้
 ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและในแต่ละรายข้อ

ตาราง 9 แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ชั้นตอน
การประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิต ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและ
ผู้รับการนิเทศ

การประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิต	ระดับการดำเนินงาน			
	ผู้ให้การนิเทศ (N = 74)		ผู้รับการนิเทศ (N = 268)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ก่อนเริ่มดำเนินการนิเทศมีการประเมินความ เหมาะสมเพื่ออนุมัติโครงการ	2.716	0.972	2.820	0.805
2. มีขั้นตอนประเมินผลงานตามแผนเป็นระยะ	2.621	0.855	2.738	0.811
3. หลักการดำเนินงานนิเทศ สามารถประเมินผล ของโครงการได้ตรงกับสภาพความเป็นจริง	2.797	0.701	2.809	0.762
4. เครื่องมือที่ใช้ประเมินผลกระบวนการดำเนินงาน และผลผลิต	2.702	0.677	2.798	0.781
5. มีการสรุปผลการประเมินไว้ชัดเจน	2.635	0.853	2.667	0.828
รวมคะแนนเฉลี่ย	2.694	0.695	2.767	0.706

จากตาราง 9 พบว่า ทั้งผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ ต่างมีความเห็นว่าสภาพ
การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ชั้นตอนการประเมินกระบวนการดำเนินงาน
และผลผลิต ปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและในแต่ละรายข้อ

ตาราง 10 แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ขึ้นตอนการปรับปรุงแก้ไข ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ

การปรับปรุงแก้ไข	ระดับการดำเนินงาน			
	ผู้ให้การนิเทศ (N = 74)		ผู้รับการนิเทศ (N = 268)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ฝ่ายบริหารให้ความสำคัญ เรื่องการใช้ข้อมูลย้อนกลับ มาแก้ปัญหาคือการปฏิบัติงาน	3.054	1.071	2.761	0.875
2. คณะกรรมการนิเทศนำผลการประเมินระหว่าง ปฏิบัติงานนิเทศมาวิเคราะห์แก้ปัญหา	2.837	0.876	2.626	0.845
3. เมื่อการนิเทศมีอุปสรรค หมอควิชา กับคณะกรรมการ นิเทศได้ร่วมประชุมอภิปรายแก้ปัญหาทันที	2.648	0.913	2.526	0.880
4. คณะกรรมการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานแล้ว สรุปเป็นเอกสารข้อมูล เพื่อการปรับปรุงแก้ไขต่อไป	2.648	0.834	2.600	0.857
5. คณะครูในหมวดวิชา มีส่วนร่วมในการปรับปรุง แก้ไขการปฏิบัติงานนิเทศ	2.797	0.810	2.664	0.877
รวมคะแนนเฉลี่ย	2.797	0.797	2.635	0.755

จากตาราง 10 พบว่า ทั้งผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ ต่างมีความเห็นว่าสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ขึ้นตอนการปรับปรุงแก้ไข ปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและในแต่ละรายข้อ

ตาราง 11 แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ จำแนกตามขั้นตอนการดำเนินงานการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

สภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	ระดับการดำเนินงาน			
	โรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ			
	ผู้ให้การนิเทศ (N = 31)		ผู้รับการนิเทศ (N = 197)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. การแจ้งนโยบายการนิเทศ	3.135	0.474	2.907	0.647
2. การตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ	3.116	0.590	2.793	0.685
3. การกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศ	2.741	0.637	2.816	0.713
4. การสำรวจความต้องการจำเป็น	2.838	0.561	2.758	0.720
5. การวางแผนการนิเทศ	2.883	0.526	2.790	0.675
6. การดำเนินการปฏิบัติงาน	2.683	0.606	2.783	0.663
7. การประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิต	2.393	0.658	2.716	0.698
8. การปรับปรุงแก้ไข	2.490	0.709	2.558	0.753
รวมคะแนนเฉลี่ย	2.785	0.401	2.765	0.583

จากตาราง 11 พบว่า ทั้งผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำอำเภอต่างมีความเห็นว่า สภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมและในแต่ละรายชั้นตอน ปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ยกเว้นเรื่องการประชุมคณะกรรมการ (ชั้นตอนที่ 7) และเรื่องการปรับปรุงแก้ไข (ชั้นตอนที่ 8) ที่ผู้ให้การนิเทศมีความเห็นว่า ปฏิบัติได้ในระดับน้อย

ตาราง 12 แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ขั้นตอนการ
 แจงนโยบายการนิเทศ ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศโรงเรียน
 มัธยมศึกษาประจำอำเภอ

การแจ้งนโยบายการนิเทศ	ระดับการดำเนินงาน			
	ผู้ให้การนิเทศ (N = 31)		ผู้รับการนิเทศ (N = 197)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อนโยบายการนิเทศ	3.548	0.675	3.258	0.832
2. ฝ่ายบริหารใช้สื่อต่าง ๆ ประกอบการชี้แจงนโยบาย	2.003	0.830	2.776	0.776
3. วิธีการแจ้งนโยบายการนิเทศสร้างความสนใจ ให้คณะครูในโรงเรียน	3.096	0.597	2.791	0.743
4. คณะครูมีโอกาสอภิปราย แสดงความคิดเห็น ในขณะประชุมชี้แจงนโยบายของฝ่ายบริหาร	3.129	0.846	2.878	1.002
5. คณะครูมีความเข้าใจนโยบายการนิเทศอย่างถูกต้อง	3.000	0.577	2.832	0.733
รวมคะแนนเฉลี่ย	3.135	0.474	2.907	0.647

จากตาราง 12 พบว่า ทั้งผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ ต่างมีความเห็นว่าสภาพ
 การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ ขั้นตอนการแจ้งนโยบาย
 การนิเทศ ปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและแต่ละรายข้อ ยกเว้นเรื่องการให้ความสำคัญ
 สำคัญต่อนโยบายการนิเทศ (ข้อ 1) และเรื่องการใช้สื่อต่าง ๆ ประกอบการชี้แจงนโยบาย
 (ข้อ 2) ที่ผู้ให้การนิเทศมีความเห็นว่า ปฏิบัติได้ในระดับมาก และน้อยตามลำดับ

ตาราง 13 แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ชั้นตอนการ
ตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ

การตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ	ระดับการดำเนินงาน			
	ผู้ให้การนิเทศ (N = 31)		ผู้รับการนิเทศ (N = 197)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการนิเทศมีคุณสมบัติ เหมาะสมกับงานนิเทศ	3.354	0.660	3.015	0.752
2. คณะครูมีโอกาสนอภิปราย เสนอแนะบุคคลเข้าไปเป็น กรรมการนิเทศ	2.935	0.892	2.487	0.961
3. คณะกรรมการนิเทศ มีความพร้อมในการดำเนิน การนิเทศ	3.096	0.700	2.756	0.802
4. คณะกรรมการนิเทศ เป็นที่ยอมรับของคณะครู	3.193	0.654	2.903	0.792
5. คณะกรรมการนิเทศกำหนดกรอบแผนงานโครงการ ได้ครอบคลุมนโยบายการนิเทศ	3.000	0.816	2.807	0.784
รวมคะแนนเฉลี่ย	3.116	0.590	2.793	0.685

จากตาราง 13 พบว่า ทั้งผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ ต่างมีความเห็นว่าสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ขั้นตอนการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ ปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและแต่ละรายข้อ ยกเว้นเรื่องครูมีโอกาสนอภิปรายเสนอแนะบุคคลเข้าไปดำเนินการนิเทศ (ข้อ 2) ที่ผู้รับการนิเทศ มีความเห็นว่า ปฏิบัติได้ในระดับน้อย

ตาราง 14 แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ขั้นตอนการกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ

การกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศ	ระดับการดำเนินงาน			
	ผู้ให้การนิเทศ (N = 31)		ผู้รับการนิเทศ (N = 197)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. กรอบแผนงานการนิเทศครอบคลุมนโยบายการนิเทศที่โรงเรียนกำหนดไว้	2.871	0.618	2.974	0.810
2. กรอบแผนงานการนิเทศมีแนวปฏิบัติไว้ชัดเจน	2.806	0.601	2.862	0.812
3. คณะครูมีโอกาสเข้าร่วมการกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศของโรงเรียน	2.580	0.847	2.639	0.861
4. การกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศได้ใช้ข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและนโยบายการนิเทศ	2.741	0.815	2.842	0.857
5. คณะครูให้การยอมรับแผนงานการนิเทศได้ครอบคลุมนโยบายการนิเทศ	2.709	0.782	2.761	0.794
	2.793	0.681	2.850	0.793
รวมคะแนนเฉลี่ย	2.741	0.637	2.815	0.713

จากตาราง 14 พบว่า ทั้งผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ ต่างมีความเห็นว่าสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ขั้นตอนการกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและแต่ละรายข้อ

ตาราง 15 แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ขั้นตอนการสำรวจความต้องการจำเป็นตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ

การสำรวจความต้องการจำเป็น	ระดับการดำเนินงาน			
	ผู้ให้การนิเทศ (N = 31)		ผู้รับการนิเทศ (N = 197)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. โรงเรียนจัดประชุมอภิปรายถึงปัญหาการเรียนการสอนทั่ว ๆ ไป	2.967	1.079	2.959	0.952
2. มีการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนภายในหมวดวิชาด้วยแผนภูมิแก๊งปลา	2.193	0.703	2.461	0.906
3. หมวดวิชา ได้จัดอันดับของปัญหาและความต้องการจำเป็นเร่งด่วน เพื่อวางแนวทางแก้ไข	2.806	0.749	2.771	0.871
4. ฝ่ายวิชาการทราบปัญหาและความต้องการที่จำเป็นทุกหมวดวิชา	3.451	0.722	2.989	0.931
5. ฝ่ายวิชาการจัดทำเครื่องมือสำรวจข้อมูลด้านการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม	2.774	0.883	2.609	0.853
รวมคะแนนเฉลี่ย	2.838	0.561	2.758	0.720

จากตาราง 15 พบว่า ทั้งผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ ต่างมีความเห็นว่าสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ ขั้นตอนการสำรวจความต้องการจำเป็น ปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและแต่ละรายข้อ ยกเว้นเรื่องการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน (ข้อ 2) ที่มีความเห็นว่าปฏิบัติได้ในระดับน้อย

ตาราง 16 แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ชั้นตอนการวางแผนการนิเทศ ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ

การวางแผนการนิเทศ	ระดับการดำเนินงาน			
	ผู้ให้การนิเทศ (N = 31)		ผู้รับการนิเทศ (N = 197)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ฝ่ายบริหารให้ความสำคัญเรื่องการวางแผนการนิเทศ	3.225	0.845	2.959	0.902
2. ฝ่ายวิชาการสามารถชี้แจงแผนการนิเทศให้คณะครูเข้าใจได้	3.096	0.789	2.913	0.774
3. โรงเรียนสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำแผนการนิเทศ	3.000	0.730	2.873	0.781
4. คณะครูมีความรู้ความสามารถในการจัดทำแผนการนิเทศ	2.580	0.620	2.731	0.758
5. คณะครูมีโอกาสนอภิปราย เสนอกิจกรรมนิเทศในการวางแผน	2.516	0.724	2.477	0.836
รวมคะแนนเฉลี่ย	2.883	0.526	2.790	0.675

จากตาราง 16 พบว่า ทั้งผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ ต่างมีความเห็นว่าสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ ขั้นตอนการวางแผนการนิเทศปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและแต่ละรายข้อ ยกเว้นเรื่องครูมีโอกาสอภิปรายเสนอกิจกรรมนิเทศในการวางแผน (ข้อ 5) ที่ผู้รับการนิเทศมีความเห็นว่า ปฏิบัติได้ในระดับน้อย

ตาราง 17 แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ขั้นตอนการ
 ดำเนินการปฏิบัติงาน ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ โรงเรียน
 มัธยมศึกษาประจำอำเภอ

การดำเนินการปฏิบัติงาน	ระดับการดำเนินงาน			
	ผู้ให้การนิเทศ (N = 31)		ผู้รับการนิเทศ (N = 197)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. มีการศึกษารายละเอียดของแผนการนิเทศก่อน ปฏิบัติงาน	2.667	0.791	2.751	0.791
2. มีการเตรียมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องก่อนปฏิบัติงาน	2.677	0.662	2.807	0.778
3. ผู้ปฏิบัติงานได้ปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้	2.677	0.701	2.832	0.733
4. การปฏิบัติงานตามแผนการนิเทศได้รับความร่วมมือ จากคณะครู	2.741	0.728	2.822	0.765
5. ได้รับการสนับสนุนด้านวัสดุกำลังใจจากฝ่ายบริหาร ตลอดการปฏิบัติงาน	2.645	0.838	2.705	0.853
รวมคะแนนเฉลี่ย	2.683	0.606	2.783	0.663

จากตาราง 17 พบว่า ทั้งผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ ต่างมีความเห็นว่าสภาพ
 การนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ ขั้นตอนการดำเนินการปฏิบัติงาน
 ปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและแต่ละรายข้อ

ตาราง 18 แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ชั้นตอนการประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิต ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ โรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ

การประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิต	ระดับการดำเนินงาน			
	ผู้ให้การนิเทศ (N = 31)		ผู้รับการนิเทศ (N = 197)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ก่อนเริ่มดำเนินการนิเทศมีการประเมินความเหมาะสมเพื่ออนุมัติโครงการ	2.451	0.850	2.756	0.796
2. มีขั้นตอนประเมินผลงานตามแผนเป็นระยะ	2.322	0.701	2.714	0.795
3. หลักการดำเนินงานนิเทศ สามารถประเมินผลของโครงการได้ตรงกับสภาพความเป็นจริง	2.416	0.676	2.751	0.751
4. เครื่องมือที่ใช้ประเมินผลกระบวนการดำเนินงานและผลผลิตมีมาตรฐาน	2.419	0.719	2.736	0.776
5. มีการสรุปการประเมินไว้ชัดเจน	2.258	0.773	2.624	0.821
รวมคะแนนเฉลี่ย	2.393	0.658	2.716	0.698

จากตาราง 18 พบว่า ผู้ให้การนิเทศมีความเห็นว่า สภาพการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ ชั้นตอนการประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิตปฏิบัติได้ในระดับน้อย ทั้งโดยรวมและแต่ละรายข้อ แต่ผู้รับการนิเทศมีความเห็นว่า ปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและแต่ละรายข้อ

ตาราง 19 แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ชั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ โรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ

การปรับปรุงแก้ไข	ระดับการดำเนินงาน			
	ผู้ให้การนิเทศ (N = 31)		ผู้รับการนิเทศ (N = 197)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ฝ่ายบริหารให้ความสำคัญเรื่องการใช้ข้อมูลย้อนกลับ มาแก้ปัญหการปฏิบัติงาน	2.612	0.843	2.665	0.826
2. คณะกรรมการนิเทศนำผลการประเมินระหว่าง ปฏิบัติงานนิเทศมาวิเคราะห์แก้ปัญห	2.483	0.769	2.533	0.798
3. เมื่อการนิเทศมีอุปสรรค หนวดวิชากับคณะกรรมการ นิเทศ ได้ร่วมประชุมอภิปรายแก้ปัญหทันที	2.387	0.803	2.461	0.889
4. คณะกรรมการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานแล้ว สรุปเป็นเอกสารข้อมูลเพื่อการปรับปรุงแก้ไขต่อไป	2.419	0.886	2.538	0.871
5. คณะครูในหนวดวิชา มีส่วนร่วมในการปรับปรุง แก้ไขการปฏิบัติงานนิเทศ	2.548	0.767	2.593	0.896
รวมคะแนนเฉลี่ย	2.490	0.709	2.558	0.753

จากตาราง 19 พบว่า ผู้ให้การนิเทศมีความเห็นว่า สภาพการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ ในขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข ปฏิบัติได้ในระดับน้อย ทั้งโดยรวมและแต่ละรายข้อ ยกเว้น เรื่องการใช้ข้อมูลย้อนกลับมาแก้ปัญห (ข้อ 1) และครูมีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไข (ข้อ 5) ที่ปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง แต่ผู้รับการนิเทศมีความเห็นว่า ในขั้นตอนนี้ปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและแต่ละรายข้อ ยกเว้น เรื่องการประชุมอภิปรายแก้ปัญหทันที (ข้อ 3) ที่ปฏิบัติได้ในระดับน้อย

ตาราง 20 แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล จำนวนตามขั้นตอนการดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

สภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	ระดับการดำเนินงาน			
	ผู้ให้การนิเทศ (N = 43)		ผู้รับการนิเทศ (N = 71)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. การแจ้งนโยบายการนิเทศ	3.293	0.630	3.177	0.650
2. การตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ	2.990	0.449	3.011	0.657
3. การกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศ	3.083	0.643	3.033	0.665
4. การสำรวจความต้องการจำเป็น	3.055	0.772	2.870	0.766
5. การวางแผนการนิเทศ	3.120	0.616	2.954	0.674
6. การดำเนินการปฏิบัติงาน	3.069	0.641	2.977	0.744
7. การประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิต	2.911	0.644	2.907	0.716
8. การปรับปรุงแก้ไข	3.018	0.791	2.850	0.723
รวมคะแนนเฉลี่ย	3.068	0.558	2.972	0.606

จากตาราง 20 พบว่า ทั้งผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำตำบลต่างมีความเห็นว่า สภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำ ตำบล ปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและในแต่ละรายขั้นตอน

ตาราง 21 แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ขึ้นตอนการ
 แจ่งนโยบายการนิเทศตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศโรงเรียน
 มัธยมศึกษาประจำตำบล

การแจ่งนโยบายการนิเทศ	ระดับการดำเนินงาน			
	ผู้ให้การนิเทศ (N = 43)		ผู้รับการนิเทศ (N = 71)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อนโยบายการนิเทศ	3.674	0.910	3.863	0.967
2. ฝ่ายบริหารใช้สื่อต่าง ๆ ประกอบการแจ่งนโยบาย	3.162	0.814	2.901	0.795
3. วิธีการแจ่งนโยบายการนิเทศสร้างความสนใจ ให้คณะครูในโรงเรียน	3.116	0.985	2.985	0.765
4. คณะครูมีโอกาสนอภิปราย แสดงความคิดเห็นในขณะ ประชุมแจ่งนโยบายของฝ่ายบริหาร	3.441	0.933	3.309	0.838
5. คณะครูมีความเข้าใจนโยบายการนิเทศอย่างถูกต้อง	3.069	0.593	3.126	0.653
รวมคะแนนเฉลี่ย	3.293	0.630	3.177	0.650

จากตาราง 21 พบว่า ทั้งผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศ ต่างมีความเห็นว่า
 สภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล ขึ้นตอนการแจ่ง
 นโยบายการนิเทศ ปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและแต่ละรายข้อ ยกเว้นเรื่อง
 การให้ความสำคัญต่อนโยบายการนิเทศ (ข้อ 1) ที่ปฏิบัติได้ในระดับมาก

ตาราง 22 แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ชั้นตอนการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล

การตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ	ระดับการดำเนินงาน			
	ผู้ให้การนิเทศ (N = 43)		ผู้รับการนิเทศ (N = 71)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการนิเทศมีคุณสมบัติเหมาะสมกับงานนิเทศ	3.279	0.666	3.295	0.744
2. คณะครูมีโอกาสอภิปราย เสนอแนะบุคคลเข้าไปเป็นกรรมการนิเทศ	2.744	0.902	2.760	0.818
3. คณะกรรมการนิเทศ มีความพร้อมในการดำเนินงานนิเทศ	2.930	0.593	2.901	0.813
4. คณะกรรมการนิเทศเป็นที่ยอมรับของคณะครู	3.046	0.615	3.126	0.715
5. คณะกรรมการนิเทศกำหนดกรอบแผนงานโครงการได้ครอบคลุมนโยบายการนิเทศ	2.953	0.575	2.971	0.810
รวมคะแนนเฉลี่ย	2.990	0.449	3.011	0.657

จากตาราง 22 พบว่า ทั้งผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศ ต่างมีความเห็นว่าสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล ชั้นตอนการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ ปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและแต่ละรายข้อ

ตาราง 23 แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ขั้นตอนการกำหนดกรอบแผนงานนิเทศตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล

การกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศ	ระดับการดำเนินงาน			
	ผู้ให้การนิเทศ (N = 31)		ผู้รับการนิเทศ (N = 197)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. กรอบแผนงานนิเทศครอบคลุมนโยบายการนิเทศที่โรงเรียนกำหนดไว้	3.255	0.758	3.140	0.761
2. กรอบแผนงานนิเทศมีแนวปฏิบัติไว้ชัดเจน	3.000	0.755	3.014	0.819
3. คณะครูมีโอกาสเข้าร่วมการกำหนดกรอบแผนงานนิเทศของโรงเรียน	2.953	0.815	2.901	0.795
4. การกำหนดกรอบแผนงานนิเทศได้ใช้ข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและนโยบายการนิเทศ	3.186	0.732	3.098	0.830
5. คณะครูให้การยอมรับกรอบแผนงานการนิเทศได้ครอบคลุมนโยบายการนิเทศ	3.023	0.672	3.014	0.707
รวมคะแนนเฉลี่ย	3.083	0.643	3.033	0.665

จากตาราง 23 พบว่า ทั้งผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศ ต่างมีความเห็นว่สภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล ขั้นตอนการกำหนดกรอบแผนงานนิเทศ ปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและแต่ละรายข้อ

ตาราง 24 แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ขั้นตอนการสำรวจความต้องการจำเป็นตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล

การสำรวจความต้องการจำเป็น	ระดับการดำเนินงาน			
	ผู้ให้การนิเทศ (N = 43)		ผู้รับการนิเทศ (N = 71)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. โรงเรียนจัดประชุมอภิปรายถึงปัญหาการเรียนการสอนทั่ว ๆ ไป	3.418	1.074	3.140	0.975
2. มีการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนภายในหมวดวิชาด้วยแผนภูมิแก๊งปลา	2.651	1.020	2.450	0.997
3. หมวดวิชาได้จัดอันดับของปัญหาและความต้องการจำเป็นเร่งด่วนเพื่อวางแนวทางแก้ไข	3.093	0.830	2.816	0.945
4. ฝ่ายวิชาการทราบปัญหาและความต้องการที่จำเป็นทุกหมวดวิชา	3.255	0.978	3.126	0.955
5. ฝ่ายวิชาการจัดทำเครื่องมือสำรวจข้อมูลด้านการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม	2.860	0.861	2.816	0.930
รวมคะแนนเฉลี่ย	3.055	0.772	2.870	0.766

จากตาราง 24 พบว่า ทั้งผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศ ต่างมีความเห็นว่สภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล ขึ้นตอนการสำรวจความต้องการจำเป็น ปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและแต่ละรายข้อ ยกเว้นเรื่องการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน (ข้อ 2) ที่ผู้รับการนิเทศมีความเห็นว่าปฏิบัติได้ในระดับน้อย

ตาราง 25 แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ชั้นตอน
การวางแผนการนิเทศตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศโรงเรียน
มัธยมศึกษาประจำตำบล

การวางแผนการนิเทศ	ระดับการดำเนินงาน			
	ผู้ให้การนิเทศ (N = 31)		ผู้รับการนิเทศ (N = 197)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ฝ่ายบริหารให้ความสำคัญเรื่องการวางแผนการนิเทศ	3.372	0.951	3.267	0.925
2. ฝ่ายวิชาการสามารถชี้แจงแผนการนิเทศให้คณะครู เข้าใจได้	3.255	0.693	2.929	0.743
3. โรงเรียนสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำแผน การนิเทศ	3.139	0.861	3.014	0.853
4. คณะครูมีความรู้ความสามารถในการจัดทำแผน การนิเทศ	2.837	0.614	2.831	0.716
5. คณะครูมีโอกาสอภิปราย เสนอกิจกรรมนิเทศ ในการวางแผน	3.000	0.723	2.732	0.861
รวมคะแนนเฉลี่ย	3.120	0.616	2.954	0.674

จากตาราง 25 พบว่า ทั้งผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศ ต่างมีความเห็นว่า
สภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล ชั้นตอนการวางแผน
การนิเทศ ปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและแต่ละรายข้อ

ตาราง 26 แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ขั้นตอนการ
 ค่าเนิการปฏิบัติงนตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศโรงเรียน
 มัธยมศึกษาประจำตำบล

การค่าเนิการปฏิบัติงน	ระดับการค่าเนิงาน			
	ผู้ให้การนิเทศ (N = 43)		ผู้รับการนิเทศ (N = 71)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. มีการศึกษารายละเอียดของแผนการนิเทศก่อน ปฏิบัติงน	2.976	0.830	2.985	0.886
2. มีการเตรียมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องก่อนปฏิบัติงน	3.069	0.768	2.943	0.860
3. ผู้ปฏิบัติงนได้ปฏิบัติงนตามแผนที่กำหนดไว้	3.023	0.830	2.929	0.833
4. การปฏิบัติงนตามแผนการนิเทศได้รับความร่วมมือ จากคณะครู	2.976	0.635	3.056	0.876
5. ได้รับการสนับสนุนด้านวัสดุกำลังใจจากฝ่ายบริหาร ตลอดการปฏิบัติงน	3.302	0.939	2.971	0.925
รวมคะแนนเฉลี่ย	3.069	0.941	2.977	0.744

จากตาราง 26 พบว่า ทั้งผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศ ต่างมีความเห็นว่
 สภาพการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล ขั้นตอนการค่าเนิการปฏิบัติงน
 ปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและแต่ละรายข้อ

ตาราง 27 แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ขั้นตอนการประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิต ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล

การประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิต	ระดับการดำเนินงาน			
	ผู้ให้การนิเทศ (N = 43)		ผู้รับการนิเทศ (N = 71)	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
1. ก่อนเริ่มดำเนินการนิเทศมีการประเมินความเหมาะสมเพื่ออนุมัติโครงการ	2.907	1.019	3.000	0.810
2. มีขั้นตอนประเมินผลงานตามแผนเป็นระยะ	2.837	0.897	2.802	0.855
3. หลักการดำเนินงานนิเทศ สามารถประเมินผลของโครงการได้ตรงกับสภาพความเป็นจริง	3.000	0.654	2.971	0.774
4. เครื่องมือที่ใช้ประเมินผลกระบวนการดำเนินงานและผลผลิต	2.907	0.569	2.971	0.774
5. มีการสรุปผลการประเมินไว้ชัดเจน	2.907	0.811	2.788	0.843
รวมคะแนนเฉลี่ย	2.911	0.644	2.907	0.716

จากตาราง 27 พบว่า ทั้งผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศ ต่างมีความเห็นว่าสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล ขั้นตอนการประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิตปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและแต่ละรายข้อ

ตาราง 28 แสดงค่าสถิติพื้นฐานจากสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ขึ้นตอนการ
ปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศโรงเรียน
มัธยมศึกษาประจำตำบล

การปรับปรุงแก้ไข	ระดับการดำเนินงาน			
	ผู้ให้การนิเทศ (N = 43)		ผู้รับการนิเทศ (N = 71)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ฝ่ายบริหารให้ความสำคัญเรื่องการใช้ข้อมูลย้อนกลับ มาแก้ปัญหากิจการปฏิบัติงาน	3.372	1.113	3.028	0.955
2. คณะกรรมการนิเทศนำผลการประเมินระหว่าง ปฏิบัติงานนิเทศมาวิเคราะห์แก้ปัญหา	3.093	0.867	2.887	0.918
3. เมื่อการนิเทศมีอุปสรรค ทมวควชากับคณะกรรมการ นิเทศได้ร่วมประชุมอภิปรายแก้ปัญหาทันที	2.837	0.949	2.704	0.834
4. คณะกรรมการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานแล้ว สรุปเป็นเอกสารข้อมูลเพื่อการปรับปรุงแก้ไขต่อไป	2.814	0.763	2.774	0.796
5. คณะครูในทมวควชามีส่วนร่วมในการปรับปรุง แก้ไขการปฏิบัติงานนิเทศ	2.976	0.801	2.859	0.798
รวมคะแนนเฉลี่ย	3.018	0.791	2.850	0.723

จากตาราง 28 พบว่า ทั้งผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศ ต่างมีความเห็นว่ สภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล ขึ้นตอนการปรับปรุงแก้ไข ปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและแต่ละรายข้อ

ตอนที่ 2 เสนอผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ ที่มีต่อสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ให้การนิเทศกับผู้รับการนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งหมด ดังปรากฏในตาราง 29 กลุ่มผู้ให้การนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอเกี่ยวกับโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล ดังปรากฏในตาราง 30 และกลุ่มของผู้รับการนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอเกี่ยวกับโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล ดังปรากฏในตาราง 31

ทั้งนี้ การเปรียบเทียบคะแนนความคิดเห็นทั้ง 3 กลุ่มนี้ อาศัยการทดสอบค่าที (t-test)

ตาราง 29 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศ และผู้รับ
การนิเทศที่มีต่อสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา
จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามขั้นตอนการดำเนินงานวิชาการภายในโรงเรียน

สภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	ระดับการดำเนินงาน				t
	ผู้ให้การนิเทศ (N = 74)		ผู้รับการนิเทศ (N = 268)		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. การแจ้งนโยบายการนิเทศ	3.227	0.571	2.979	0.657	2.95*
2. การตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ	3.043	0.513	2.851	0.683	2.63*
3. การกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศ	2.940	0.658	2.873	0.706	0.73
4. การสำรวจความต้องการจำเป็น	2.964	0.696	2.788	0.733	1.86
5. การวางแผนการนิเทศ	3.021	0.588	2.834	0.677	2.16*
6. การดำเนินการปฏิบัติงาน	2.908	0.651	2.835	0.689	0.82
7. การประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิต	2.694	0.695	2.767	0.706	-0.78
8. การปรับปรุงแก้ไข	2.797	0.797	2.635	0.755	1.61
รวมคะแนนเฉลี่ย	2.949	0.514	2.820	0.595	1.70

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 29 พบว่า ผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศมีความคิดเห็นต่อสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกันแต่เมื่อวิเคราะห์เป็นรายขั้นตอน พบว่าขั้นตอนการแจ้งนโยบายการนิเทศ ขั้นตอนการตั้งคณะกรรมการการดำเนินงานนิเทศ และขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ ซึ่งทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนขั้นตอนอื่น ๆ ทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 30 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอกับผู้ให้การนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลที่มีต่อสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามขั้นตอนการดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

สภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	ระดับการดำเนินงาน				t
	ผู้ให้การนิเทศ				
	รร.ประจำอำเภอ (N = 31)		รร.ประจำตำบล (N = 43)		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. การแจ้งนโยบายการนิเทศ	3.135	0.074	3.293	0.630	-1.17
2. การตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ	3.116	0.590	2.990	0.449	1.04
3. การกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศ	2.741	0.637	3.083	0.643	-2.26*
4. การสำรวจความต้องการจำเป็น	2.838	0.561	3.055	0.772	-1.33
5. การวางแผนการนิเทศ	2.883	0.526	3.120	0.616	-1.73
6. การดำเนินการปฏิบัติงาน	2.683	0.606	3.069	0.641	-2.61*
7. การประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิต	2.393	0.658	2.911	0.644	-3.38*
8. การปรับปรุงแก้ไข	2.490	0.709	3.018	0.791	-2.96*
รวมคะแนนเฉลี่ย	2.785	0.401	3.068	0.558	-2.40*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 30 พบว่า ผู้ให้การนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ กับผู้ให้การนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล มีความคิดเห็นต่อสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อวิเคราะห์เป็นรายขั้นตอนพบว่า ขั้นตอนการแจ้งนโยบายการนิเทศ ขั้นตอนการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ ขั้นตอนการสำรวจความต้องการ และขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ ซึ่งทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนขั้นตอนอื่น ๆ ทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 31 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยตามความคิดเห็นของผู้รับการนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอกับผู้รับการนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลที่มีต่อสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามขั้นตอนการดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

สภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน	ระดับการดำเนินงาน				t
	ผู้รับการนิเทศ				
	รร.ประจำอำเภอ (N = 197)		รร.ประจำตำบล (N = 71)		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. การแจ้งนโยบายการนิเทศ	2.907	0.647	3.177	0.650	-3.01*
2. การตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ	2.793	0.685	3.011	0.657	-2.32*
3. การกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศ	2.816	0.713	3.033	0.665	-2.24*
4. การสำรวจความต้องการจำเป็น	2.758	0.720	2.870	0.766	-1.10
5. การวางแผนการนิเทศ	2.790	0.675	2.954	0.674	-1.76
6. การดำเนินการปฏิบัติงาน	2.783	0.663	2.977	0.744	-2.04*
7. การประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิต	2.716	0.698	2.907	0.716	-1.96
8. การปรับปรุงแก้ไข	2.558	0.753	2.850	0.723	-2.83*
รวม	2.765	0.583	2.972	0.606	-2.54*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 31 พบว่า ผู้รับการนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ กับผู้รับการนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล มีความคิดเห็นต่อสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อวิเคราะห์เป็นรายขั้นตอนพบว่าขั้นตอนการสำรวจความต้องการ ขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ และขั้นตอนการประเมินกระบวนการ ซึ่งทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนขั้นตอนอื่น ๆ ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 เสนอผลการศึกษาค้นคว้าของปัญหาในการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ จากนั้นตามขั้นตอนการดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ดังปรากฏในตาราง 32 ถึง ตาราง 39 ทั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่และร้อยละ

ตาราง 32 แสดงความถี่และร้อยละของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศที่มีความคิดเห็นต่อสาเหตุของปัญหาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ขั้นตอนการแจ้งนโยบายการนิเทศ

การแจ้งนโยบายการนิเทศ	ผู้ให้การนิเทศ (N = 74)		ผู้รับการนิเทศ (N = 268)	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1. ผู้บริหารโรงเรียน ไม่ได้ชี้แจงนโยบายการนิเทศด้วยตนเอง	13	17.6	38	14.2
2. ฝ่ายบริหารแจ้งนโยบายการนิเทศให้บุคลากรในโรงเรียนไม่ทั่วถึง	8	10.8	31	11.0
3. วิธีแจ้งนโยบายการนิเทศของฝ่ายบริหารไม่น่าสนใจ	6	8.1	61	22.8
4. ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ประชุมชี้แจง เข้าใจนโยบายการนิเทศไม่ชัดเจน	10	13.5	44	16.4
5. ครูมีความเข้าใจนโยบายการนิเทศไม่ตรงกัน	28	37.8	88	32.8
6. อื่น ๆ	9	12.2	6	2.2
6.1 นโยบายดี แต่ปฏิบัติได้น้อย	-	-	-	-
6.2 โรงเรียนมีโครงการมากมาย ทำไม่ทันอยู่แล้ว	-	-	-	-
6.3 ครูมีจำนวนน้อย แต่ทำงานหลายตำแหน่ง	-	-	-	-
รวม	74	100	268	100

จากตาราง 32 พบว่า ทั้งผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศส่วนใหญ่ (37.8% 32.8%) มีความเห็นตรงกันว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาในการแจ้งนโยบายการนิเทศ คือ ครูเข้าใจนโยบายไม่ตรงกัน (ข้อ 5)

ตาราง 33 แสดงความถี่และร้อยละของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศที่มีความคิดเห็นต่อสาเหตุของปัญหาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ขั้นตอนการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ

การตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ	ผู้ให้การนิเทศ (N = 74)		ผู้รับการนิเทศ (N = 268)	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1. โรงเรียนไม่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศให้ถูกต้องตามระเบียบ	21	28.4	52	19.4
2. ผู้บริหารโรงเรียน ไม่ได้เป็นประธานกรรมการนิเทศ	4	5.3	13	4.9
3. คณะครูไม่มีโอกาสเลือกตั้งคณะกรรมการนิเทศ	22	29.8	107	29.9
4. คณะกรรมการนิเทศไม่สามารถสร้างบรรยากาศการนิเทศให้เกิดขึ้นโรงเรียนได้	19	25.7	66	24.6
5. คณะครูไม่ยอมรับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการนิเทศ	8	10.8	24	9.0
6. อื่น ๆ	-	-	6	2.2
6.1 ไม่มี การตั้งคณะกรรมการนิเทศ	-	-	-	-
6.2 คณะกรรมการนิเทศไม่มีผลงาน	-	-	-	-
รวม	74	100	268	100

จากตาราง 33 พบว่า ทั้งผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศส่วนใหญ่ (29.8% 29.9%) มีความเห็นตรงกันว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ คือ คณะครูไม่มีโอกาสเลือกตั้งกรรมการ (ข้อ 3)

ตาราง 34 แสดงความถี่และร้อยละของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศที่มีความคิดเห็นต่อสาเหตุของปัญหาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ขั้นตอนการกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศ

การกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศ	ผู้ให้การนิเทศ (N = 74)		ผู้รับการนิเทศ (N = 268)	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1. โรงเรียนไม่กำหนดกรอบแผนงานนิเทศ	17	23.0	63	23.5
2. โรงเรียนขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จะสนับสนุนการทำการ แผนงานนิเทศ	16	21.6	54	20.1
3. คณะกรรมการนิเทศขาดหลักการวิเคราะห์ข้อมูลที่จะ นำมากำหนดกรอบแผนงานนิเทศ	15	20.3	42	15.7
4. กรอบแผนงานนิเทศมีเป้าหมายไม่ชัดเจนต่อการปฏิบัติ	14	18.9	71	26.5
5. คณะครูไม่ยอมรับแนวปฏิบัติในการรอบแผนงาน ของโรงเรียน	10	13.5	31	11.6
6. อื่น ๆ	2	2.7	7	2.6
6.1 กรอบแผนงานนิเทศยากต่อการปฏิบัติ	-	-	-	-
6.2 ยังไม่เคยเห็นกรอบแผนงานนิเทศของโรงเรียน	-	-	-	-
รวม	74	100	268	100

จากตาราง 34 พบว่า ผู้ให้การนิเทศส่วนใหญ่ (23.0%) มีความเห็นว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาในการกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศคือ โรงเรียนไม่ได้กำหนดกรอบแผนงาน (ข้อ 1) แต่ผู้รับการนิเทศส่วนใหญ่ (26.5%) มีความเห็นว่า กรอบแผนงานมีเป้าหมายไม่ชัดเจน (ข้อ 4) เป็นสาเหตุสำคัญของปัญหา

ตาราง 35 แสดงความถี่และร้อยละของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศที่มีความคิดเห็นต่อสาเหตุของปัญหาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ขั้นตอนการสำรวจความต้องการจำเป็น

การสำรวจความต้องการจำเป็น	ผู้ให้การนิเทศ (N = 74)		ผู้รับการนิเทศ (N = 268)	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1. โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านนี้	23	31.1	65	24.3
2. ทมวติวิชาขาดบุคลากรที่เป็นแกนนำในเรื่องนี้	21	28.3	65	24.3
3. ฝ่ายบริหารให้ความสำคัญเรื่องนี้น้อย	12	16.2	61	22.6
4. โรงเรียนสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำเครื่องมือสำรวจข้อมูลน้อย	3	4.1	34	12.7
5. คณะครูมีความเบื่อหน่ายต่อเรื่องการจัดระบบข้อมูลการเรียนการสอน	14	18.9	39	14.6
6. อื่น ๆ	1	1.4	4	1.5
6.1 โรงเรียนไม่ได้สำรวจความต้องการจำเป็น	-	-	-	-
รวม	74	100	268	100

จากตาราง 35 พบว่า ทั้งผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศส่วนใหญ่ (31.1% และ 24.5%) มีความเห็นตรงกันว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาในการสำรวจความต้องการจำเป็น คือ โรงเรียนไม่มีบุคลากรที่มีความสามารถด้านการสำรวจ (ข้อ 1)

ตาราง 36 แสดงความถี่และร้อยละของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศที่มีความคิดเห็นต่อสาเหตุของปัญหาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ

การวางแผนการนิเทศ	ผู้ให้การนิเทศ (N = 74)		ผู้รับการนิเทศ (N = 268)	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1. โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านจัดทำแผนการนิเทศ	26	35.1	56	20.9
2. คณะครูเกิดความเบื่อหน่ายในเรื่องการนิเทศการสอน	5	8.8	44	16.4
3. ฝ่ายบริหารไม่ให้ความสำคัญของการวางแผนการนิเทศ	3	4.1	32	11.9
4. ครูส่วนมากมีงานประจำและชั่วโมงสอนมากอยู่แล้ว ไม่มีเวลาวางแผน	39	52.7	135	50.4
5. อื่น ๆ (ไม่ตอบ)	1	1.4	1	1.4
รวม	74	100	268	100

จากตาราง 36 พบว่า ทั้งผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศส่วนใหญ่ (52.7% และ 50.4%) มีความเห็นตรงกันว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาในการวางแผนการนิเทศ คือ ครูมีงานประจำและชั่วโมงสอนมาก (ข้อ 4)

ตาราง 37 แสดงความถี่และร้อยละของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศที่มีความคิดเห็นต่อสาเหตุของปัญหาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ขั้นตอนการดำเนินการปฏิบัติงานนิเทศ

การดำเนินการปฏิบัติงาน	ผู้ให้การนิเทศ (N = 74)		ผู้รับการนิเทศ (N = 268)	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1. การปฏิบัติงานตามแผนการนิเทศขาดตอนไม่ต่อเนื่อง	38	51.4	101	37.7
2. ขาดการเตรียมความพร้อมก่อนลงมือปฏิบัติงาน	10	13.5	42	15.7
3. ไม่สามารถปฏิบัติงานตามแผนงานการนิเทศได้	15	20.3	56	20.9
4. ขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน	10	13.5	62	23.1
5. อื่น ๆ	1	1.4	7	2.6
5.1 ขาดผู้นำการดำเนินงาน	-	-	-	-
5.2 เป็นเรื่องน่าเบื่อหน่ายมาก	-	-	-	-
รวม	74	100	268	100

จากตาราง 37 พบว่า ทั้งผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศส่วนใหญ่ (51.4% และ 37.7%) มีความเห็นตรงกันว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินการปฏิบัติงาน คือ การปฏิบัติกรนิเทศไม่ต่อเนื่อง (ข้อ 1)

ตาราง 38 แสดงความถี่และร้อยละของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศที่มีความคิดเห็นต่อสาเหตุของปัญหาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ขั้นตอนการประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิต

การประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิต	ผู้ให้การนิเทศ (N = 74)		ผู้รับการนิเทศ (N = 268)	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1. โรงเรียนไม่มีรูปแบบการประเมินที่ชัดเจน	36	48.6	139	51.9
2. คณะครูไม่ยอมรับผลการประเมินการนิเทศ	6	8.1	43	16.0
3. แบบประเมินที่นำมาใช้ไม่ครอบคลุมขอบข่ายงาน	15	20.3	49	18.3
4. ผลที่ได้จากการประเมินขาดหลักฐานเอกสารอ้างอิง	11	14.9	34	12.7
5. อื่น ๆ	6	8.1	3	1.1
5.1 ไม่มีการประเมินผล	-	-	-	-
5.2 ประเมินผลด้วยความรู้สึกส่วนตัว	-	-	-	-
รวม	74	100	268	100

จากตาราง 38 พบว่า ทั้งผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศส่วนใหญ่ (48.6% และ 51.9%) มีความเห็นตรงกันว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาในการประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิต คือ รูปแบบการประเมินไม่ชัดเจน (ข้อ 1)

ตาราง 39 แสดงความถี่และร้อยละของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศที่มีความคิดเห็นต่อสาเหตุของปัญหาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข

การปรับปรุง	ผู้ให้การนิเทศ (N = 74)		ผู้รับการนิเทศ (N = 268)	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1. ฝ่ายบริหารให้ความสนใจต่อปัญหาการปฏิบัติงาน นิเทศน้อย	13	17.6	51	19.0
2. ฝ่ายวิชาการขาดกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล จึงยากต่อการวิเคราะห์ปัญหา	21	28.4	61	28.8
3. ไม่มีการประชุมอภิปรายปัญหาระหว่างคณะกรรมการ การนิเทศกับครูในหมวดวิชา	19	25.7	88	32.8
4. ไม่มีการวิเคราะห์ปัญหาเพื่อปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติ งาน	16	21.6	62	23.1
5. อื่น ๆ	5	6.8	6	2.2
5.1 บ่อยเลยตามเลย ไม่มีการแก้ไข				
5.2 มีปัญหาอื่นอีกมากที่ต้องแก้ไข				
5.3 ครูไม่ยอมรับข้อผิดพลาดของตนเอง				
รวม	74	100	268	100

จากตาราง 39 พบว่า ผู้ให้การนิเทศส่วนใหญ่ (28.4%) มีความเห็นว่าสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาในการปรับปรุงแก้ไข คือ ฝ่ายวิชาการขาดกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล (ข้อ 2) แต่ผู้รับการนิเทศส่วนใหญ่ (32.8%) มีความเห็นว่า ไม่มีการประชุมอภิปรายปัญหา (ข้อ 3) เป็นสาเหตุสำคัญของปัญหา

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จุดมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย จำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำอำเภอ กับโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล
4. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำอำเภอ กับโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล
5. เพื่อศึกษาปัญหาในการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี ตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ดำเนินการกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2534 จำนวนทั้งสิ้น 365 คน และส่งแบบสอบถามไป 365 ฉบับ แบบสอบถามที่เก็บมาได้มีความสมบูรณ์นำมาใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ 342 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.69

เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
มาเอง มีทั้งหมด 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ชนิดตรวจสอบ
รายการ จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อสภาพและปัญหาการนิเทศงานวิชาการ
ภายในโรงเรียน ทั้งหมด 8 ข้อตอน คือ การแจ้งนโยบายการนิเทศ การตั้งคณะกรรมการ
ดำเนินการนิเทศ การกำหนดกรอบแผนงานนิเทศ การสำรวจความต้องการจำเป็น การวางแผน
การนิเทศ การดำเนินการปฏิบัติงาน การประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิตและการ
ปรับปรุงแก้ไข โดยแยกแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการนิเทศงานวิชาการภายใน
โรงเรียน ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ ผู้วิจัยได้หาความเที่ยงตรง
และความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient)
ของครอนบาค (Cronbach, 1977 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.9672

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อสภาพของปัญหาในการนิเทศงานวิชาการ
ภายในโรงเรียน ชนิดตรวจสอบรายการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีปฏิบัติดังนี้

1. ศึกษาสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของ
ผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ ทั้งโดยรวมและแยกเป็นกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ
กับกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีค่าสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน
มัธยมศึกษา ระหว่างผู้ให้การนิเทศกับผู้รับการนิเทศ ทั้งโดยรวมและระหว่างผู้ให้การนิเทศ
โรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำอำเภอกับโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล ด้วยการทดสอบความ
แตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม โดยอาศัยการแจกแจงของค่าที (t - test)

3. ศึกษาสาเหตุของปัญหาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาในแต่ละขั้นตอนการนิเทศตามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศด้วยการหาค่าความถี่และร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศมีความเห็นว่า สภาพการดำเนินงานการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ทั้งโดยรวมและแต่ละขั้นตอนการนิเทศ มีการปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง
2. ผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอมีความเห็นว่า สภาพการดำเนินงานการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนทั้งโดยรวมและในแต่ละขั้นตอนการนิเทศ มีการปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ยกเว้นในขั้นตอนการประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิตกับขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข ที่ผู้ให้การนิเทศเห็นว่า ปฏิบัติได้ในระดับน้อย
3. ผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลมีความเห็นว่า สภาพการดำเนินงานการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ทั้งโดยรวมและในแต่ละขั้นตอนการนิเทศ มีการปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง
4. ผู้ให้การนิเทศกับผู้รับการนิเทศ มีความเห็นต่อสภาพการดำเนินงานวิชาการภายในโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นแตกต่างกันในขั้นตอนการแจ้งนโยบายการนิเทศ การตั้งคณะกรรมการดำเนินการนิเทศและการวางแผนการนิเทศ
5. ผู้ให้การนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอกับผู้ให้การนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลมีความเห็นต่อสภาพการดำเนินงานวิชาการภายในโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกัน แต่ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นไม่แตกต่างกันในขั้นตอน การแจ้งนโยบายการนิเทศ การตั้งคณะกรรมการดำเนินการนิเทศ การสำรวจความต้องการจำเป็น และการวางแผนการนิเทศ

6. ผู้บริหารนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอกับผู้บริหารนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลมีความเห็นต่อสภาพการดำเนินงานวิชาการภายในโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกัน แต่ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นไม่แตกต่างกันในขั้นตอน การสำรวจความต้องการ จำเป็นการวางแผนการนิเทศ และการประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิต

7. ผู้ให้การนิเทศและผู้บริหารนิเทศส่วนใหญ่ มีความเห็นว่า ปัญหาการดำเนินงานวิชาการภายในโรงเรียนในขั้นตอนการแจ้งนโยบายการนิเทศ เกิดจากครูมีความเข้าใจนโยบายการนิเทศไม่ตรงกัน

8. ผู้ให้การนิเทศและผู้บริหารนิเทศส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ปัญหาสำคัญของการดำเนินงานวิชาการภายในโรงเรียนในขั้นตอนการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ เกิดจากคณะครูไม่มีโอกาสเสื่อกตั้งคณะกรรมการนิเทศ

9. ผู้ให้การนิเทศและผู้บริหารนิเทศส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ปัญหาสำคัญของการดำเนินงานวิชาการภายในโรงเรียนในขั้นตอนการกำหนดกรอบแผนการนิเทศ เกิดจากไม่มีการกำหนดกรอบแผนงานนิเทศกับกรอบแผนงานนิเทศมีเป้าหมายไม่ชัดเจน

10. ผู้ให้การนิเทศและผู้บริหารนิเทศส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ปัญหาสำคัญของการดำเนินงานวิชาการภายในโรงเรียนในขั้นตอนการสำรวจความต้องการจำเป็น เกิดจากโรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านนี้

11. ผู้ให้การนิเทศและผู้บริหารนิเทศส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ปัญหาสำคัญของการดำเนินงานวิชาการภายในโรงเรียนในขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ เกิดจากครูส่วนใหญ่ปฏิบัติงานประจำและชั่วโมงสอนมากอยู่แล้ว ไม่มีเวลาวางแผน

12. ผู้ให้การนิเทศและผู้บริหารนิเทศส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ปัญหาสำคัญของการดำเนินงานวิชาการภายในโรงเรียนในขั้นตอนการดำเนินการปฏิบัติงาน เกิดจากการปฏิบัติงานตามแผนการนิเทศขาดตอนไม่ต่อเนื่อง

13. ผู้ให้การนิเทศและผู้บริหารนิเทศส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ปัญหาสำคัญของการดำเนินงานวิชาการภายในโรงเรียนในขั้นตอนการดำเนินการประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิต เกิดจากโรงเรียนไม่มีรูปแบบการประเมินที่ชัดเจน

14. ผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศส่วนใหญ่ผู้มีความเห็นว่า ปัญหาสำคัญของการดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนในขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข เกิดจากฝ่ายวิชาการขาดกระบวนการเก็บข้อมูลกับไม่มีการประชุมอภิปรายร่วมกัน

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจและสามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศส่วนใหญ่ผู้มีความเห็นว่า สภาพการดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ทั้งโดยรวมและในแต่ละขั้นตอนการนิเทศ มีการปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ไม่ได้เป็นภารกิจหลักของผู้บริหาร แต่เป็นงานเสริมด้านวิชาการ จึงขาดการเอาใจใส่จากผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของนิตยา ปรีชาหาญ (2524 : 213) พบว่า การจัดการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนโดยทั่วไปแล้วทั้งครูและผู้บริหารมีความเห็นสอดคล้องกันว่า โรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากผู้บริหารมุ่งเน้นการบริหารงานด้านธุรการ งานการเงินและงานอาคารสถานที่มากกว่างานด้านวิชาการที่เป็นงานหลัก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ/สุนันทา คุรงค์พันธ์ (2527 : 147) พบว่า ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 12 มีชั่วโมงสอนเฉลี่ยคนละ 20 คาบ/สัปดาห์ นับว่าสอนมากกว่าเกณฑ์ที่คณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) ที่ได้กำหนดไว้ว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีชั่วโมงสอน 18 คาบ/สัปดาห์ และจากการวิจัยของพิทักษ์ เกิดคง (2526 : 120) พบว่า ภาระหน้าที่ของหัวหน้าหมวดวิชาในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตการศึกษา 12 ต้องรับผิดชอบการสอนเฉลี่ย 16 คาบต่อสัปดาห์ นอกจากนี้ทั้งหัวหน้าหมวดวิชาการและครูผู้ปฏิบัติการสอนยังได้รับมอบหมายงานประจำอื่น ๆ เช่น งานธุรการ งานปกครอง งานบริการงานชุมชน เป็นต้น นับว่าเป็นภาระหนักมากเกินไปมีผลกระทบต่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชรินทร์ แสงศัพท์ (2528 : 107 - 111) ที่พบว่า โรงเรียนเป็นหน่วยงานย่อยที่ต้องบริหารงานด้านการเงินและพัสดุ แต่ไม่ได้รับการบรรจุครูที่มีความรู้ความสามารถด้านการเงินและพัสดุ ตลอดจนงานแนะแนว งานสหกรณ์

งานห้องสมุด ผู้บริหารโรงเรียนต้องมอบหมายครูผู้สอนปฏิบัติงานเหล่านี้เพิ่มขึ้นอีก นอกจาก การสอนปกติ จากสาเหตุดังกล่าวทำให้สภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนปฏิบัติได้ ในระดับปานกลาง ที่ยังต้องปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องแสดงบทบาทผู้นำในเรื่องของงาน วิชาการอย่างชัดเจน ให้ความสนใจ กำหนดนโยบาย กำกับดูแล ติดตามผลการเรียนการสอน อย่างแท้จริงและลดปริมาณงานด้านอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการสอนลงให้เหลือน้อยที่สุดหรือหมดไป จะช่วยให้การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนประสบผลสำเร็จสูงขึ้น ดังคำกล่าวของ จลอง ปิ่นทอง (2527 : 15 - 21) ได้กล่าวไว้ว่า บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมีอิทธิพลสำคัญที่จะ ผลักดันให้การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนบรรลุผล และเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ สามารถให้คำแนะนำการสอน ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ อยู่เสมอ ช่วยประสานงานบริการแก่ครูผู้สอน ให้การปรึกษาหารือในการติดตามประเมินผล การเรียนการสอนได้อย่างสม่ำเสมอ มีข้อปล่อยใหักิจกรรมการเรียนการสอนภายในห้องเรียน เป็นหน้าที่ของครูผู้สอนและผู้รับผิดชอบงานวิชาการเท่านั้น

2. จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำอำเภอมีความเห็นว่า สภาพการดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ทั้งโดยรวม และในแต่ละขั้นตอนการนิเทศ มีการปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ขั้นตอนการประเมิน กระบวนการดำเนินงานและผลผลิต ก็ในขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข ที่ผู้ให้การนิเทศและผู้รับ การนิเทศเห็นว่าปฏิบัติได้ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ จะตั้งอยู่ในเมือง ในชุมชนที่มีประชาชนหนาแน่น เป็นโรงเรียนขนาดกลางหรือขนาดใหญ่ มีความ เจริญมากกว่า ทำให้โรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอมีความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน เช่น อาคารสถานที่ บุคลากร การเงินวัสดุอุปกรณ์ที่จะสนับสนุนให้การนิเทศงานวิชาการภายใน โรงเรียนบรรลุเป้าหมายได้อย่างดี แต่โรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอสามารถปฏิบัติ การนิเทศได้ในระดับปานกลางเท่านั้น แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนยังขาดผู้บริหารที่มีความรู้ความ สามารถในเรื่องของการนิเทศงานวิชาการ ผู้บริหารส่วนใหญ่จะแจ้งนโยบายในที่ประชุมครู ของโรงเรียนตามที่ได้รับนโยบายมาจากกรมสามัญศึกษา จากนั้นก็มอบให้ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้า

ทฤษฎีและครูผู้สอนดำเนินการกันเอง โดยได้รับการกำกับดูแลจากผู้บริหารน้อยมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อรพันธ์ โพธิ์หน่อทอง (2529 : 106) ที่พบว่า การปฏิบัติภารกิจในโรงเรียนส่วนใหญ่ผู้บริหารจะมุ่งเน้นการบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุมากกว่างานวิชาการ จึงทำให้การบริหารการนิเทศงานวิชาการบกพร่องเป็นอันมาก เช่นเดียวกับผลการวิจัยของวัชรินทร์ แสงศัพท์ (2528 : 106) พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นหน่วยงานย่อย ต้องรับผิดชอบเรื่องการเงินการบัญชีและพัสดุ จำเป็นต้องอาศัยผู้มีความรู้ความสามารถโดยตรง นอกจากนี้ สมจิตร อุดม (2527 : 148) ยังวิจัยพบว่า ในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอที่เป็นโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีบุคลากรที่สูงอายุอยู่เป็นจำนวนมาก ต้องรับผิดชอบต่อครอบครัวสูง และต้องต่อสู้กับสภาวะทางเศรษฐกิจอยู่เสมอ ทำให้ผลการปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบในโรงเรียนน้อยลง จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้สภาพการดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอสามารถปฏิบัติได้โดยรวมและบางขั้นตอนการนิเทศ ปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ส่วนขั้นตอนการประเมินผลกับการปรับปรุงแก้ไขที่มีการปฏิบัติได้ในระดับน้อยนั้น แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนขาดการเอาใจใส่เรื่องการนิเทศ และให้มอบหมายให้ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หรือหัวหน้าหมวดวิชาการเป็นผู้รับผิดชอบ ประกอบกับมีงานด้านอื่น ๆ และชั่วโมงสอนที่มากอยู่แล้วจึงไม่สามารถที่จะติดตามประเมินผลการนิเทศได้อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้ขาดข้อมูลที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไข ดังปรากฏในผลงานวิจัยของ เกษร มงคล (2529 : 406) ที่พบว่า การติดตามประเมินผลโครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนส่วนใหญ่หัวหน้าหมวดวิชา เป็นผู้ประเมิน และประเมินด้วยการสังเกต ไม่มีเอกสารหรือเครื่องมือประเมินที่ชัดเจน ทำให้ไม่สามารถเก็บข้อมูลที่สำคัญไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนได้

3. จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลมีความเห็นว่า สภาพการดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนทั้งโดยรวมและในแต่ละขั้นตอน การนิเทศมีการปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนไม่เกิน 500 คน มีครูประมาณ 25 คน และครูผู้สอนจะมีชั่วโมงสอนเฉลี่ย 16 - 20 คาบต่อสัปดาห์ (สำนักงานสามัญจังหวัดปราจีนบุรี. 2535 : 6) นอกจากนี้โรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล ยังอยู่ในพื้นที่ซึ่งห่างไกล

ความเจริญ มีความยากลำบากและขาดแคลนในหลาย ๆ ด้าน เช่น บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดการนิเทศ วัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน งบประมาณ เมื่อพิจารณา ปัญหาอุปสรรคแล้วน่าจะดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนได้ในระดับน้อย หรือน้อยที่สุด แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลถึงจะมี จำนวนน้อยแต่อยู่ในวัยหนุ่มสาว ส่วนใหญ่เป็นโสดมีอายุข้าราชการเฉลี่ย 5 ปี (สำนักงาน สำนัคดีศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี, 2535 : 5) มีความตั้งใจและทุ่มเทในหน้าที่การงาน มีการ ปกปักรักษาหรือรวมกลุ่มการทำงานอยู่เสมอ ภายใต้การนำของผู้บริหารโรงเรียนและภายใต้สภาวะ ที่ขาดแคลน สามารถปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษร มงคล (2529 : 408) ที่พบว่า ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีบุคลากรน้อย อยู่ในสภาพการ ขาดแคลนต้องช่วยเหลือตนเองและเพื่อนร่วมงาน ผู้บริหารจะเป็นผู้นำในการปฏิบัติงานทุกด้าน และร่วมทุกข์ร่วมสุขเป็นขวัญกำลังใจให้คณะครูอยู่เสมอ

4. จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้การนิเทศกับผู้รับการนิเทศมีความเห็นว่า สภาพการ ดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกัน แต่ทั้งสองกลุ่มมีความเห็น ไม่แตกต่างกันในขั้นตอนการแจ้งนโยบายการนิเทศ การตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ และการวางแผนการนิเทศทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ภารกิจหลักในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของ กรมสามัญศึกษา ทั้ง 6 ด้าน คือ งานบริหารทั่วไป งานวิชาการ งานธุรการ งานปกครอง นักเรียน งานบริการ และงานสัมพันธ์ชุมชน (กรมสามัญศึกษา, 2527 : 2) เรื่องการ นิเทศงานวิชาการ เป็นเพียงส่วนหนึ่งของงานวิชาการเท่านั้น ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ จึงมอบหมายให้ฝ่ายวิชาการเป็นผู้ดำเนินการนิเทศครูผู้สอน ซึ่งต่างก็มีชั่วโมงสอน และงานอื่น นอกจากการสอน มากอยู่แล้ว ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อرنันท์ โพธิ์หน่อทอง (2527 : 156) ที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียน ต้องรับผิดชอบสูงในด้านงานธุรการ การเงินและพัสดุ อาคารสถานที่ เพราะว่ามีภาระเบียดมาก และเสี่ยงต่อเกียรติยศ ชื่อเสียง ถ้ามีการผิดพลาด

ส่วนที่มีความเห็นแตกต่างกันในขั้นตอน การแจ้งนโยบายการนิเทศ การตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ และการวางแผนการนิเทศ อาจเพราะว่าผู้ให้การนิเทศเป็นกลุ่ม บุคลากรหลักของโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา เป็นผู้

หน้าที่รับผิดชอบเรื่องงานนิเทศงานวิชาการโดยตรง ต้องกำหนดนโยบาย เป็นคณะกรรมการและกำหนดกรอบแผนงานนิเทศเพื่อมอบหมายให้คณะครูได้ปฏิบัติงานนิเทศงานวิชาการซึ่งกันและกันสอดคล้องกับข้อเขียนของวิลสัน บูดส์วีสดี (2528 : 92) ที่ว่า การนิเทศภายในโรงเรียน คือ การที่ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชา หรือผู้เชี่ยวชาญภายนอกโรงเรียน ได้ร่วมกันปรึกษาหารือเพื่อวางแผนปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ดังนั้น กลุ่มผู้ให้การนิเทศจึงเห็นว่า ได้ดำเนินการเรื่องงานนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนไปมากแล้ว ในขณะที่เดียวกัน ผู้รับการนิเทศ ซึ่งหมายถึง ครูผู้ปฏิบัติการสอน ได้รับแผนการนิเทศนี้มาปฏิบัติ โดยขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการนิเทศภายในโรงเรียน ครูมีชั่วโมงสอนมากและต้องปฏิบัติงานอื่นนอกจากการสอนด้วยมีโครงการนิเทศแต่ขาดการประสานงาน ขาดงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ และผู้ให้การนิเทศไม่สามารถติดตามประเมินผลโครงการนิเทศได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุจิตรา อุทธิเสน (2533 : 253) ที่พบว่า ผู้ให้การนิเทศมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการนิเทศเป็นอย่างดี เป็นผู้แจ้งนโยบายส่วนผู้รับทราบนโยบายส่วนมากมีปัญหาไม่เข้าใจหลักการนิเทศ จึงเข้าใจเรื่องการนิเทศไม่ตรงกัน ขาดความร่วมมือจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง มีงบประมาณจำกัด การดำเนินงานนิเทศไม่ต่อเนื่อง และจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ยังพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ได้มอบหมายให้หัวหน้าหมวดวิชา หรือผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง ในขณะที่ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการและหัวหน้าหมวดวิชา มีคาบสอนมากและต้องบริหารงานด้านอื่น ๆ นอกจากการสอนอีกด้วย จึงไม่สามารถจะติดตามกำกับดูแลให้เกิดการนิเทศภายในโรงเรียนให้ต่อเนื่องสม่ำเสมอได้ คณะผู้รับการนิเทศจึงมีการปฏิบัติบ้าง ไม่ปฏิบัติบ้าง เป็นเหตุผลให้ผู้รับการนิเทศมีความเห็นว่า ได้ปฏิบัติงานนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนในระดับต่ำกว่าผู้รับการนิเทศ

5. จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้การนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ กับผู้ให้การนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล มีความเห็นต่อสภาพการดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวมแตกต่างกัน แต่ทั้งสองกลุ่ม มีความเห็นไม่แตกต่างกันในขั้นตอนการแจ้งนโยบายการนิเทศ การตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ การสำรวจความต้องการจำเป็น และการวางแผนการนิเทศ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร

และหัวหน้าหมวดวิชาของโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ ซึ่งเป็นผู้ให้การนิเทศในโรงเรียนขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ ส่วนมากมีอายุมากและมีประสบการณ์บริหารโรงเรียนสูง ประกอบกับความพร้อมในด้านบุคลากร ขอบประมาณของโรงเรียนมีมากพอสมควร ทำให้สามารถดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนได้แตกต่างกับผู้ให้การนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล ซึ่งส่วนใหญ่มีอายุน้อย มีประสบการณ์จำกัด และขาดแคลนปัจจัยในการบริหาร

ส่วนผู้ให้การนิเทศ มีความเห็นในเรื่องการแจ้งนโยบายการนิเทศ การตั้งคณะกรรมการดำเนินการนิเทศไม่แตกต่างกันนั้นอาจเป็นเพราะว่า การแจ้งนโยบายการนิเทศ ส่วนใหญ่โรงเรียนใช้วิธีประชุมชี้แจงให้ครูทราบ การตั้งคณะกรรมการดำเนินการนิเทศ ทุกโรงเรียนมีแนวปฏิบัติจากกรมสามัญศึกษาเหมือนกันคือ มีผู้ช่วยฝ่ายวิชาการเป็นประธาน หัวหน้าหมวดวิชาเป็นกรรมการสำหรับเรื่องราวการสำรวจความต้องการจำเป็นและการวางแผนการนิเทศนั้น เป็นปัญหาคล้ายกันเกือบทุกโรงเรียน เนื่องจากทางโรงเรียนขาดผู้เชี่ยวชาญ และรับผิดชอบเฉพาะด้านการนิเทศ โดยปกติครูต้องรับคาบการสอนและปฏิบัติงานอื่นที่ทางโรงเรียนมอบหมายมากอยู่แล้ว ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จุลอง ปิ่นทอง (2527 : 14 - 17) ที่พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ต้องอาศัยความช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก์ ซึ่งไม่สามารถดูแลได้ทั่วถึงตลอดปี

6. จากผลการวิจัยพบว่า ผู้รับการนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอกับผู้รับการนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล มีความเห็นต่อสภาพการดำเนินการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกัน แต่ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นไม่แตกต่างกันในขั้นตอนการสำรวจความต้องการจำเป็น การวางแผนการนิเทศ และการประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิต ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่า ครูปฏิบัติการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ กับในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล มีสภาพแตกต่างกันหลายประการ คือครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอ อยู่ในโรงเรียนขนาดกลางหรือขนาดใหญ่มีจำนวนครูมากและประสบการณ์สูง มีอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์การศึกษาดี จึงมีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนได้ดีกว่าครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล เป็นเหตุผลที่ทำให้มีการดำเนินการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เกษร มงคล (2529 : 408)

ที่พบว่าในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กระจำตำบล ต้องปฏิบัติงานในสภาพที่ขาดแคลน ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์การศึกษา จึงมีความพร้อมในการจัดการศึกษาได้น้อยกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ในอำเภอหรือจังหวัด

ส่วนที่ผู้รับการนิเทศมีความเห็นในขั้นตอน การสำรวจความต้องการจำเป็น การวางแผนการนิเทศและการประเมินการดำเนินงานและผลผลิต ไม่แตกต่างกันนั้นอาจเป็น เพราะเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่ต้องใช้ความรู้เฉพาะด้านสูง ควรมีคณะทำงานโดยเฉพาะ เพื่อสำรวจปัญหาอุปสรรคในการเรียนการสอนและมีเวลาในการวางแผน จัดทำรูปแบบการประเมินผลให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม แต่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งที่อยู่ในอำเภอและในตำบล ต่างก็ขาดแคลนบุคลากรในด้านนี้ จำเป็นต้องรับผิดชอบร่วมกัน ทั้งที่ครูแต่ละคนรับผิดชอบชั่วโมงสอนและมีงานอื่นที่มอบหมายนอกจากการสอนที่หนักอยู่แล้ว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัชรินทร์ แสงศัพท์ (2528 : 106) พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ต้องบริหารงานให้ครบ 6 งานหลักเหมือนกัน ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลางหรือขนาดเล็ก คืองานบริหารทั่วไป งานวิชาการ งานธุรการ งานบริการ งานปกครองนักเรียนและงานสัมพันธ์ชุมชน แต่ทุกโรงเรียนขนาดผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน จึงมอบหมายให้ครูในโรงเรียนช่วยกันรับผิดชอบงานดังกล่าว นอกจากการสอนหนังสือซึ่งมีคาบสอนมากอยู่แล้ว

7. จากผลการวิจัย พบว่าผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศส่วนใหญ่ มีความเห็นว่า ปัญหาสำคัญของการดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ในขั้นตอน การแจ้งนโยบายการนิเทศ เกิดจากครูมีความเข้าใจในนโยบายการนิเทศไม่ตรงกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูเคยได้รับความรู้เรื่องการนิเทศจากสถาบันการศึกษาเดิมมาเป็นเวลานานแล้ว ทางโรงเรียนได้จัดอบรมเรื่องการนิเทศเพิ่มเติมให้แก่คณะครูน้อยมาก และในแต่ละปีมีครูย้ายเข้าออกอยู่เสมอ ทำให้คณะครูในโรงเรียนมีความรู้พื้นฐานในการนิเทศแตกต่างกัน เมื่อผู้บริหารโรงเรียนรับนโยบายของกรมสามัญศึกษา แล้วนำมาแจ้งให้แก่คณะครูทราบ ด้วยวิธีการต่าง ๆ กันในแต่ละโรงเรียน ผู้บริหารบางท่านเป็นผู้ประชุมแจ้งนโยบายด้วยตนเอง บางท่านมอบหมายให้ผู้ช่วยผู้บริหารหรือหัวหน้าหมวดวิชาเป็นผู้แจ้งนโยบาย นอกจากนี้ วิธีการแจ้งนโยบายส่วนใหญ่ ใช้การประชุมชี้แจง แจกเอกสารให้อ่าน ทำความเข้าใจกันเอง ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ

ในด้านกรณีพิเศษ ที่จะจัดประชุมสัมมนา อภิปรายกลุ่มย่อย ในนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจได้ถูกต้องตรงกัน ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของนิวัตร นาคะเวช พบว่า ครูส่วนมากเป็นผู้ที่เคยมีความรู้เรื่องกรณีพิเศษจากสถาบันการศึกษา และจากการศึกษาจากเอกสาร ทำให้เกิดความรู้สึกว่า ทุกคนมีความรู้ความสามารถเท่าเทียมกัน ความรู้นี้จะถูกต้องผิดพลาดมากน้อยเพียงไร ไม่มีการประเมินในโรงเรียน จึงยากที่จะทำให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน (นิวัตร นาคะเวช. 2528 : จ)

8. จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศส่วนใหญ่ มีความเห็นว่ามีปัญหาสำคัญของการดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนในชั้นตอน การตั้งคณะกรรมการดำเนินการนิเทศเกิดจากคณะครูไม่มีโอกาสเลือกตั้งคณะกรรมการนิเทศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาได้รับแนวปฏิบัติจากกรมสามัญศึกษาในเรื่องสายงานบริหารโรงเรียนที่ได้กำหนดความสำคัญจากบุคลากร ตามหน้าที่และบทบาทหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบงานตามลำดับคือ ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา ซึ่งในแต่ละตำแหน่งนั้นได้คัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และมีการจัดอบรมเพิ่มเติมความรู้ ประสบการณ์อยู่เสมอ บุคลากรเหล่านี้ จึงเป็นบุคลากรหลักของโรงเรียน เป็นแกนนำในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในโรงเรียนและประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานนอกโรงเรียน นับว่าเป็นภารกิจที่หนักมาก ต้องทำงานหลายด้าน ไม่มีเวลามากพอที่จะดำเนินการนิเทศงานวิชาการได้ ดังที่ อาคม จันสุนทร (2526 : 8 - 10) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้ให้การนิเทศ สรุปได้ว่า ผู้นิเทศควรเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องหลักสูตร และการสอนในหมวดวิชาที่ตนรับผิดชอบ มีความรู้ในเทคนิคของการนิเทศ มีความรู้ในเชิงบริหาร และต้องมีลักษณะของการเป็นผู้นำที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของผู้วิจัยในครั้งนี้คือ สภาพการดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน มีการปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง แสดงว่า ควรปรับปรุงคณะกรรมการนิเทศ จากคณะผู้บริหารโรงเรียนมาเป็นหัวหน้าหมวดวิชา กับครูผู้สอนโดยให้มีการเลือกตั้ง หรือให้ครูได้คัดเลือกผู้แทนเข้ามาเป็นกรรมการ จะช่วยให้คณะกรรมการนิเทศที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของงานวิชาการอย่างแท้จริง และเข้าใจอุปสรรคของการเรียนการสอนได้ตรงประเด็นปัญหา ดังข้อเขียนของวิจิตร วรตบางกูร (2526 : 2) คือ งานนิเทศภายในโรงเรียนนั้น ต้องเริ่มต้นที่ครูยอมรับ

และมอง เห็นความสำคัญของการนิเทศ เป็นความต้องการภายในของครู มีการประชุมปรึกษาหารือ ยอมรับซึ่งกันและกัน มีความเป็นประชาธิปไตยสูง โดยมีผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และหัวหน้า หมวดวิชา เป็นเพียงผู้สนับสนุนส่งเสริม คอยบริการให้ความช่วยเหลือและคอยกำกับดูแลให้เป็น ไปตามนโยบายเท่านั้น

9. จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศส่วนใหญ่มีความเห็น ว่า ปัญหาสำคัญของการดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ในขั้นตอนการกำหนดกรอบ แผนงานนิเทศ เกิดจากโรงเรียนไม่ได้กำหนดกรอบแผนงานนิเทศ กับกรอบแผนงานมีเป้าหมาย ไม่ชัดเจน การที่โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้กำหนดกรอบแผนงานนิเทศ หรือทางโรงเรียนมีการ กำหนดกรอบแผนงานนิเทศ แต่ก็มีเป้าหมายไม่ชัดเจน ยากต่อการปฏิบัติ อาจเป็นเพราะว่า ทาง โรงเรียนขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ต้องอาศัยศึกษานิเทศก์ประจำ จังหวัด เขตการศึกษาซึ่งมีจำนวนน้อยมาก ไม่สามารถช่วยเหลือโรงเรียนได้ทั่วถึงและต่อเนื่อง (จำลอง ปิ่นทอง. 2527 : 14 - 17) ถึงแม้จะมีการอบรมบุคลากรหลักของโรงเรียนบ้าง เป็นครั้งคราวก็ตาม แต่โรงเรียนก็สามารถดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนได้ โดยกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน ซึ่งมอบหมายให้ฝ่ายวิชาการและหัวหน้าหมวดวิชา วางแผนดำเนินการนิเทศ ซึ่งตรงกับผลการวิจัย เกษร มงคล (2529 : 411) ที่พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้กำหนดกรอบแผนงานนิเทศโดยเฉพาะ แต่มอบให้แต่ละ หมวดวิชาการกำหนดกรอบการดำเนินงานนิเทศภายในหมวดวิชา และให้ฝ่ายวิชาการกำกับดูแล ติดตามผล นอกจากนี้ผลการวิจัยของสุจิตรา อุทธิเสน (2533 : 253 - 254) พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนมากมีปัญหาในการจัดทำกรอบแผนงานนิเทศ เนื่องจากบุคลากรขาด ความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน

10. จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ ส่วนใหญ่มีความเห็น ว่า ปัญหาสำคัญของการดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ในขั้นตอนการสำรวจความ ต้องการจำเป็น เกิดจากโรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านนี้ อาจเป็น เพราะว่าการบรรจุข้าราชการครูไปปฏิบัติงานในโรงเรียนนั้น กรมสามัญศึกษาเน้นที่การเรียน การสอนเป็นสำคัญเพราะถือว่า งานวิชาการเป็นงานหลัก จึงบรรจุข้าราชการที่มีวุฒิตัวเอก

(2527 : 14 - 17) ว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ต้องอาศัยศึกษานิเทศก์ประจำจังหวัดหรือเขตการศึกษา และไม่สามารถช่วยเหลือโรงเรียนได้ทั่วถึงตลอดปี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมจิตร อุดม (2527 : 138) พบว่า ปัญหาสำคัญของงานวิชาการภายในโรงเรียน คือ ขาดการวางแผน ไม่มีขั้นตอนในการปฏิบัติที่แน่นอน บุคลากรในโรงเรียนไม่เพียงพอ มีชั่วโมงสอนมากและต้องปฏิบัติงานพิเศษอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย จึงให้ความสนใจในเรื่องของการวางแผนการนิเทศน้อยมาก

12. จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญของการดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ในขั้นตอนการดำเนินการปฏิบัติงานนั้น เกิดจากการปฏิบัติงานตามแผนการนิเทศ ขาดตอนไม่ต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าขาดความร่วมมือจาก บุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีงบประมาณจำกัด รวมทั้งแผนการนิเทศไม่ชัดเจน และขาดการเตรียมงานที่ดีในการปฏิบัติงาน ดังปรากฏในผลงานวิจัยของ สุจิตรา อุทธิเสน (2533 : 249) ที่พบว่า มีการเตรียมการด้านบุคลากร ด้วยการใช้จ่ายของโรงเรียนแต่งตั้งครูเป็นคณะทำงาน แต่ไม่ได้ให้ความสำคัญของปัจจัยในการทำงานด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ คู่มือเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และการจัดการเรื่องเวลา ในที่สุดก็พบกับอุปสรรคปัญหา ไม่สามารถดำเนินการปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงลงได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เกษร มงคล ที่พบว่า การปฏิบัติงานตามโครงการนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีอุปสรรคปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานไม่ทันกับเวลาที่กำหนด ขาดตอนไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากครูมีชั่วโมงสอนมากและมีงานอื่นเร่งด่วนมาแทรกซ้อนอยู่เสมอ ทำให้มีข้อจำกัดด้านเวลาและบุคลากร และดังปรากฏในผลการวิจัย ประสงค์ สังขะไชย (2526 : 133 - 136) พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 4 ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนบ้างเป็นครั้งคราว ไม่มีระบบแบบแผนที่แน่นอน

13. จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญของการดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ในขั้นตอนการประเมินกระบวนการดำเนินงาน และผลผลิต เกิดจากโรงเรียนไม่มีรูปแบบการประเมินที่ชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ทางโรงเรียนขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านการวัดผลประเมินผล

ส่วนใหญ่จะมอบให้หัวหน้าหมวดวิชาซึ่งมีการรับผิดชอบหนักมากอยู่แล้ว (พิทักษ์ เกิดคง. 2526 : 120) เป็นผู้ประเมิน และนิยมใช้วิธีสังเกตหรือพูดคุยกันในช่วงโอกาสเท่านั้น ผลการประเมินจึงยอมรับได้ยาก ทำให้ครูเกิดความขัดแย้ง เสียขวัญกำลังใจ นอกจากนี้รูปแบบการประเมินที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กำหนดให้โรงเรียนนำไปใช้ในรายละเอียดมากเกินไป ต้องมีเจ้าหน้าที่ทำโดยเฉพาะ แต่ในสภาวะที่โรงเรียนมีความจำกัดเรื่องจำนวนคนต้องสอนมากและมีงานด้านอื่น ๆ อีก ย่อมไม่พร้อมที่จะนำมาใช้ประเมิน ดังปรากฏในผลงานวิจัยของของ เกษร มงคล (2529 : 406) พบว่า การติดตามประเมินผลโครงการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้ติดตาม ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ผู้ติดตาม คือ หัวหน้าหมวดวิชา มีการประเมินผลโดยใช้วิธีสังเกต ส่วนมากยังไม่มีรูปแบบการประเมินผล และไม่เก็บข้อมูลการประเมินไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย สุจิตรา อุทธิเสน (2533 : 257) ที่พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลการนิเทศเกิดจากทางโรงเรียนขาดบุคลากรด้านการวัดผลประเมินผล ส่วนใหญ่จึงใช้วิธีการสังเกต การใช้แบบสอบถาม และประชุมกลุ่มย่อยวิจารณ์การสอบของครู ทำให้เกิดปัญหาขัดแย้งกันอยู่เสมอ

14. จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้การนิเทศกับผู้รับการนิเทศส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญของการดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ในขั้นตอนตอนการปรับปรุงแก้ไข เกิดจากฝ่ายวิชาการขาดกระบวนการเก็บข้อมูล ก็ไม่มีการประชุมอภิปรายปัญหาร่วมกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ฝ่ายวิชาการขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน คณะครูที่มีอยู่จำเป็นต้องดำเนินการตามนโยบาย เมื่อมีปัญหามักจะแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ด้วยการประชุมปรึกษาหารือกันเป็นครั้งคราวมิได้ดำเนินการอภิปรายหรือใช้ข้อมูลมาวิเคราะห์อย่างแท้จริง เนื่องจากครูมีเวลาไม่มากนักและขาดความรู้ความสามารถในเรื่องเหล่านี้ จึงขาดข้อมูลที่ถูกต้องไม่สามารถนำมาอภิปรายได้ ส่วนมากเป็นการปรับปรุงแก้ไขเฉพาะเรื่องที่บกพร่อง หรือมีปัญหามิได้แก้ไขทั้งระบบ หรือวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาที่แท้จริง และใช้วิธีประชุมวิจารณ์แลกเปลี่ยนความเห็นกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุจิตรา อุทธิเสน (2533 : 244) ที่พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้เกี่ยวข้องไม่มีข้อมูลที่ถูกต้องและมากพอที่จะนำมาวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาได้ ดังนั้นจึงไม่มีการประชุมอภิปรายโดยใช้ข้อมูลใด ๆ นอกจากการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเป็นคราว ๆ ไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้สามารถเสนอแนะได้เป็น 2 นัย คือ

1. ข้อเสนอแนะในการทำผลการวิจัยไปให้

จากผลการวิจัยนี้พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปราจีนบุรีสามารถดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนได้ในระดับปานกลาง ปัญหาสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานนิเทศคือ โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านนี้โดยตรง จึงเป็นการระอันทักหน่วงต่อคณะครูในโรงเรียน ซึ่งต่างก็มีคาบสอนและงานอื่นมากอยู่แล้ว จึงขอเสนอแนวทางแก้ปัญหาดังนี้

1.1 หน่วยงานนิเทศก์กรมสามัญศึกษาควรผลิตสื่อ เอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับความรู้และทักษะการนิเทศงานวิชาการภายใน ตลอดจนผลงานของโรงเรียนที่น่าสนใจ

เพื่อเผยแพร่ไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษา ให้บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนได้ศึกษาอย่างทั่วถึง

1.2 ศึกษา นิเทศก์กรมสามัญศึกษา ประจาเขตการศึกษาและประจาจังหวัดควรมีโครงการสนับสนุนและสร้างเสริมกำลังใจโดยการออกเยี่ยมและให้ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง

1.3 สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด ควรกำหนดนโยบาย แผนงานและรูปแบบ ตลอดจนวิธีการเกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อให้ผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศได้ศึกษาและเข้าใจถึงขั้นตอน วิธีการปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยจัดกิจกรรมต่าง ๆ เสริม เช่น การอบรมสัมมนาครู - อาจารย์ การจัดประกวดโรงเรียนที่มีการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนดีเด่น และอื่น ๆ จะทำให้การดำเนินงานนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษายกระดับสูงขึ้น

1.4 โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปราจีนบุรี ควรร่วมมือกันพัฒนาการดำเนินงานนิเทศ งานวิชาการภายในโรงเรียน โดยจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การอบรมสัมมนาครู - อาจารย์ การศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับวิทยากรจากสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด หน่วยงานนิเทศก์กรมสามัญศึกษา หรือผู้เชี่ยวชาญในมหาวิทยาลัย และอื่น ๆ จะทำให้งานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษายกระดับสูงขึ้น

1.5 ผู้บริหารโรงเรียนควรเป็นผู้นำในการนิเทศอย่างจริงจังในโรงเรียน ตลอดจนให้การส่งเสริม สนับสนุน และการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศอย่างสม่ำเสมอ ควรมีมาตรการในการกำกับดูแลที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม

1.6 ผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศขาดการประสานงานที่ดีต่อกันเนื่องจากสายงานบังคับบัญชาของโรงเรียนนั้นแบ่งงานนิเทศภายในโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของงานวิชาการ ในโอกาสต่อไปควรจัดงานนิเทศภายในโรงเรียนเป็นงานหลักอีกงานหนึ่งที่มีผู้รับผิดชอบโดยตรง จะทำให้การปฏิบัติงานนิเทศจริงจัง คล่องตัวและมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทบทวนครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ปฏิบัติการได้ไม่ต่อเนื่องตลอดปี แสดงว่าคณะครูในโรงเรียนให้ความสำคัญในเรื่องนี้น้อย ขาดการกำกับดูแลจากผู้บริหารโรงเรียน จึงควรทำการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการในการจัดการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของครู

2.2 จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ถ้าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาให้ความสนใจงานวิชาการมากกว่างานธุรการจะทำให้การดำเนินงานนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนได้ผลดี จึงควรทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

2.3 จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ขั้นตอนการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนที่กรมสามัญศึกษากำหนดให้โรงเรียนนำไปใช้ มีหลายขั้นตอนที่โรงเรียนปฏิบัติได้ผลน้อยมาก หรือบางขั้นตอนไม่สามารถปฏิบัติได้และหลายโรงเรียนไม่ได้ปฏิบัติเลย จึงควรทำการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางหรือขนาดใหญ่

2.4 จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสำคัญในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้แก่ ครูมีความรู้ความสามารถในเรื่องการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนน้อยเกินไป ครูไม่เพียงพอต้องรับผิดชอบคาบสอนสูง ปฏิบัติงานอื่นที่โรงเรียนมอบหมาย และผู้บริหารโรงเรียนให้ความสนใจงานธุรการมากกว่างานวิชาการ จึงควรทำการวิจัยเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤษณี น้ำเพชร. วิธีปฏิบัติในการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัดสำเนา.
- การมัธยมศึกษา, กอง กรมสามัญศึกษา. การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา.
เอกสารประกอบการอบรมหลักสูตรเตรียมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง หมวดที่ 2.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2531.
- เกษร มงคล. การศึกษาสภาพการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา
กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2520.
- _____ . การนิเทศภายใน. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ, 2529.
- ฉลอง บันทอง. "การนิเทศภายในโรงเรียน," มิตรครู. 9(14) : 15 พฤษภาคม
2527.
- ชาอุทัย อาจินสมาจาร. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์, 2525.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล,
2525.
- ศศิยา ไสรัสสุชะไต. ความต้องการการนิเทศของครูภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา
กรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของครู. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- ทรงศักดิ์ คงสัมฤทธิ์. บทบาทการนิเทศทางวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
เขตการศึกษา 7. ปรินฤพานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พิษณุโลก, 2526. อัดสำเนา.

- เทพพงษ์ บุญจิตราคุลย์. "ความหมายและหลักการนิเทศการศึกษา," คำบรรยายของโครงการสัมมนาศึกษานิเทศก์ กรุงเทพมหานคร วันที่ 3. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- นิวัตร นาคะเวช. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.
- บุญญา เลาสถิตย์. บทบาทของหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในเขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.
- ประสงค์ สังขะไชย. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูเกี่ยวกับการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน กรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.
- แผนงาน, กอง กรมสามัญศึกษา. การจัดการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา. เอกสารลำดับที่ กพ.สศ. 3/29, 2529. อัดสำเนา.
- พิทักษ์ เกิดคง. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา และครูอาจารย์เกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ ของหัวหน้าหมวดวิชาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในเขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.
- เมธี บิลันธานนท์. "การนิเทศการศึกษา," ครูสภา. 9(7) ; พฤษภาคม 2525.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : วิศตอริ เพาร์พอยท์, 2527.
- วัชรินทร์ แสงศัพท์. สภาพการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาศรีสะเกษ. ปรินฎานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.

- วิจิตร วรุตบางกูร. "การนิเทศภายในโรงเรียน," เอกสารประกอบคำบรรยายในการประชุมผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2526.
อัสสาเนา.
- วิลไรต์น์ บุญสวัสดิ์. หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- ศึกษานิเทศก์, หน่วย กรมสามัญศึกษา. นิเทศคิดตามผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนและครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 12. เอกสารลำดับที่ 7/2533.
อัสสาเนา.
- _____. แนวการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน. เอกสารลำดับที่ 7/2531.
อัสสาเนา.
- _____. รายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2531. เอกสารลำดับที่ 2/2533. อัสสาเนา.
- สังัด อุทรานันท์. "กระบวนการนิเทศการศึกษา ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา," เอกสารการรายงานการปฏิบัติงานเรื่อง การทดลองรูปแบบการบริหารการศึกษา. ภาคผนวก หน้า 4 - 8. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัสสาเนา.
- สังัด อุทรานันท์. "การนิเทศภายในโรงเรียน," เอกสารประกอบคำบรรยายการอบรมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาาระดับสูง รุ่นที่ 5. กรุงเทพฯ : ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ม.ป.ป. อัสสาเนา.
- _____. การนิเทศการศึกษา หลักการทฤษฎี และปฏิบัติ. ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2530.
- สมจิต อุดม. สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัสสาเนา.
- สันต์ ธรรมบำรุง. หลักการนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2526.

- สามัญศึกษา, กรม. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
พ.ศ. 2519. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, 2519.
- _____. เกณฑ์มาตรฐานสำหรับการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2527.
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, 2527.
- สามัญศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี, สำนักงาน. อัตรากำลังข้าราชการครู กรมสามัญศึกษา จังหวัด
ปราจีนบุรี พ.ศ. 2535. 2535. อัดสำเนา.
- สาย ภาณุรัตน์. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2517.
- สุพิทยา อีระกุล กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ และวิจิตร วรุตบางกูร. การนิเทศการศึกษา
พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วิทยากร, 2524.
- เสาวภา เขาวนัชลากการ. การจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง
สังกัดกองการมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.
- อรันนท์ โพธิ์นอกทอง. บทบาทผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับการนิเทศภายใน
โรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูสังกัดเทศบาลเขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์
 ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- อวยพร สุกุลตัน. "การบริหารงานโดยการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน,"
สารพัฒนาหลักสูตร. กรกฎาคม 2532.
- อาคม จันทสุนทร. "การนิเทศภายในโรงเรียน," มิตรครู. 1 : 36 - 38;
 กันยายน 2522.
- อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ กิงคารวัฒน์. หลักการและแนวทางในการจัดการนิเทศ
ภายในสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสำเนาพิมพ์,
 2528.
- อุทัย สร้อยสุข. หน้าที่ด้านการนิเทศการศึกษาของอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนมัธยมศึกษา.
 วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
 อัดสำเนา.

- ✓ Eye, Glen G., Lenor A. Netzer and Robert D. Krey. Supervision of Instruction. 2nd ed. New York : Harper and Row Publisher, 1971.
- Best, John W. Research in Education. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice - Hall, Inc., 1983.
- ✓ Good, Carter V. Dictionary of Education. 3rd ed. New York : McGraw-Hill, Inc., 1973.
- Harris, Ben M. Supervisory Behavior in Education. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice Hall, Inc., 1963.
- _____. Supervisory Behavior in Education. 2nd ed. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice Hall, Inc., 1975.
- Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. "Determining Sample Size for Research Activities," Journal of Education and Psychological Measurement. 30 Autumn, 1970.
- Minor, Gwynn J. Theory and Practice of Supervision. New York : Dodd Mead & Company, 1964.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามสภาพการณ์แข่งขันวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา
จังหวัดปราจีนบุรี

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศที่มีต่อสภาพ
และปัญหาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา
กรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี

คำอธิบายการตอบแบบสอบถาม

1. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของท่านที่มีต่อสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนในปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถาณภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้แบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อสภาพและสาเหตุของปัญหาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ตามแนวปฏิบัติของกรมสามัญศึกษา ทั้ง 8 ขั้นตอน ได้แก่ การแจ้งนโยบายการนิเทศ การตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ การกำหนดกรอบแผนงานนิเทศ การสำรวจความต้องการจำเป็น การวางแผนการนิเทศ การดำเนินการปฏิบัติงาน การประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิต การปรับปรุงแก้ไข โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วนต่อเนื่องกัน

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของท่านที่มีต่อสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนในแต่ละขั้นตอน รวม 8 ขั้นตอน โดยใช้แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของท่านที่มีต่อสาเหตุของปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนในแต่ละขั้นตอน รวม 8 ขั้นตอน โดยใช้แบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการและแบบสอบถามชนิดปลายเปิดตามลำดับ

2. ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

2.1 กลุ่มผู้ให้การนิเทศ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร และหัวหน้าหมวดวิชาใดวิชาหนึ่ง

2.2 กลุ่มผู้รับการนิเทศ ได้แก่ คณะครู - อาจารย์ ที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียน ซึ่งมีอายุราชการไม่น้อยกว่า 1 ปีการศึกษา

แบบสอบถามตอนที่ 1

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 2 ข้อ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่งหรือทำหน้าที่ในโรงเรียนนี้
 - ผู้บริหารโรงเรียน
 - ผู้ช่วยผู้บริหารหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ
 - หัวหน้าหมวดวิชา
 - ครูปฏิบัติการสอน

2. โรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา
 - ประจําอำเภอ (ตั้งอยู่ในเขตสุขาภิบาลหรือเทศบาล)
 - ประจําตำบล (ตั้งอยู่นอกเขตสุขาภิบาลหรือเทศบาล)

แบบสอบถามตอนที่ 2

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 8 ข้อ 8 ขั้นตอน ในแต่ละข้อ
แยกออกเป็น 2 ส่วนต่อเนื่องกัน

คำชี้แจง ส่วนที่ 1 โปรดพิจารณาว่า สภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของท่าน
ที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ในแต่ละขั้นตอนจัดอยู่ในเกณฑ์ระดับใด ได้แก่ มากที่สุด มาก
ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในระดัการดำเนินงานทางขวามือ

ส่วนที่ 2 โปรดพิจารณาว่า การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของท่านใน
แต่ละขั้นตอน มีข้อใดที่ก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานนิเทศ มากที่สุด แล้วทำเครื่องหมาย /
ลงใน ○ หน้าข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงข้อความเดียว

1. การแจ้งนโยบายการนิเทศ

ข้อ	สภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ขั้นตอนที่ 1 การแจ้งนโยบายการนิเทศ	ระดับการดำเนินงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อนโยบายการนิเทศ					
2	ฝ่ายบริหารใช้สื่อต่าง ๆ ประกอบการชี้แจงนโยบายการนิเทศ					
3	วิธีการแจ้งนโยบายการนิเทศ สร้างความสนใจให้คณะครูในโรงเรียน					
4	คณะครูมีโอกาสอภิปราย แสดงความคิดเห็นในขณะประชุมชี้แจงนโยบายของฝ่ายบริหาร					
5	คณะครูมีความเข้าใจนโยบายการนิเทศอย่างถูกต้อง					

ในโรงเรียนของท่าน ข้อใดเป็นสาเหตุของปัญหา มากที่สุด เกี่ยวกับ เรื่อง การแจ้งนโยบายการนิเทศ

1. ผู้บริหารโรงเรียน ไม่ได้ชี้แจงนโยบายการนิเทศด้วยตัวเอง
2. ฝ่ายบริหารแจ้งนโยบายการนิเทศให้บุคลากรในโรงเรียนไม่ทั่วถึง
3. วิธีแจ้งนโยบายการนิเทศของฝ่ายบริหารไม่น่าสนใจ
4. ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ประชุมชี้แจง เข้าใจนโยบายการนิเทศไม่ชัดเจน
5. ครูมีความเข้าใจนโยบายการนิเทศไม่ตรงกัน
6. อื่น ๆ

.....

2. การตั้งคณะกรรมการนิเทศ

ข้อ	สภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ขั้นตอนที่ 2 การตั้งคณะกรรมการดำเนินการนิเทศ	ระดับการดำเนินงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการนิเทศมีคุณสมบัติเหมาะสมกับงานนิเทศ					
2	คณะครูมีโอกาสนอภิปราย เสนอแนะบุคคลเข้าไปเป็นกรรมการนิเทศ					
3	คณะกรรมการนิเทศ มีความพร้อมในการดำเนินการนิเทศ					
4	คณะกรรมการนิเทศ เป็นที่ยอมรับของคณะครู					
5	คณะกรรมการนิเทศกำหนดกรอบแผนงานโครงการได้ครอบคลุมนโยบายการนิเทศ					

ในโรงเรียนของท่าน ข้อใดเป็นสาเหตุของปัญหา มากที่สุด เกี่ยวกับ เรื่อง การตั้ง
คณะกรรมการนิเทศ

1. โรงเรียนไม่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศให้ถูกต้องตามระเบียบราชการ
2. ผู้บริหารโรงเรียน ไม่ได้เป็นประธานกรรมการนิเทศ
3. คณะครูไม่มีโอกาสเลือกตั้งคณะกรรมการนิเทศ
4. คณะกรรมการนิเทศ ไม่สามารถสร้างบรรยากาศการนิเทศให้เกิดขึ้นในโรงเรียนได้
5. คณะครูไม่ยอมรับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการนิเทศ
6. อื่น ๆ

3. การกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศ

ข้อ	สภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศ	ระดับการดำเนินงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	กรอบแผนงานนิเทศครอบคลุมนโยบายการนิเทศที่โรงเรียนกำหนดไว้					
2	กรอบแผนงานนิเทศมีแนวปฏิบัติไว้ชัดเจน					
3	คณะครูมีโอกาสเข้าร่วมการกำหนดกรอบแผนงานของโรงเรียน					
4	การกำหนดกรอบแผนงานนิเทศได้ใช้ข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัญหาปัจจุบันและนโยบายการนิเทศ					
5	คณะครูให้การยอมรับกรอบแผนงานการนิเทศ					

ในโรงเรียนของท่าน ข้อใดเป็นสาเหตุของปัญหา มากที่สุด เกี่ยวกับ เรื่อง การกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศ

1. โรงเรียนไม่ได้กำหนดกรอบแผนงานนิเทศ
2. โรงเรียนขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จะสนับสนุนการทำกรอบแผนงานนิเทศ
3. คณะกรรมการนิเทศขาดหลักการวิเคราะห์ข้อมูลที่จะนำมากำหนดกรอบแผนงานนิเทศ
4. กรอบแผนงานนิเทศ มีเป้าหมายไม่ชัดเจนต่อการปฏิบัติ
5. คณะครูไม่ยอมรับแนวปฏิบัติในกรอบแผนงานนิเทศของโรงเรียน
6. อื่น ๆ

4. การสำรวจความต้องการจำเป็น

ข้อ	สภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจความต้องการจำเป็น	ระดับการดำเนินงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	โรงเรียนจัดประชุมอภิปราย ถึงปัญหาการเรียนการสอน ทั่ว ๆ ไป					
2	มีการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนภายในหมวดวิชา ด้วยแผนภูมิแกงปลา					
3	หมวดวิชาได้จัดอันดับของปัญหาและความต้องการจำเป็น เร่งด่วน เพื่อวางแนวทางแก้ไข					
4	ฝ่ายวิชาการทราบปัญหาและความต้องการที่จำเป็นทุก หมวดวิชา					
5	ฝ่ายวิชาการจัดทำเครื่องมือสำรวจข้อมูลด้านการเรียน การสอนได้อย่างเหมาะสม					

ในโรงเรียนของท่าน ข้อใดเป็นสาเหตุของปัญหา มากที่สุด เกี่ยวกับ เรื่อง การสำรวจ
ความต้องการจำเป็น

1. โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านนี้
2. หมวดวิชาขาดบุคลากรที่เป็นแกนนำในเรื่องนี้
3. ฝ่ายบริหารให้ความสำคัญเรื่องนี้น้อย
4. โรงเรียนสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำเครื่องมือสำรวจข้อมูลน้อย
5. คณะครูมีความเบื่อหน่ายต่อเรื่องการจัดระบบข้อมูลการเรียนการสอน
6. อื่น ๆ

5. การวางแผนการนิเทศ

ข้อ	สภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ขั้นตอนที่ 5 การวางแผนการนิเทศ	ระดับการดำเนินงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ฝ่ายบริหารให้ความสำคัญเรื่องการวางแผนการนิเทศ					
2	ฝ่ายวิชาการสามารถชี้แจงการนิเทศให้คณะครูเข้าใจได้					
3	โรงเรียนสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำแผนการนิเทศ					
4	คณะครูมีความรู้ความสามารถในการจัดทำแผนการนิเทศ					
5	คณะครูมีโอกาสนอภิปราย เสนอกิจกรรมนิเทศในการวางแผน					

ในโรงเรียนของท่าน ข้อใดเป็นสาเหตุของปัญหา มากที่สุด เกี่ยวกับ เรื่อง การวางแผนการนิเทศ

1. โรงเรียนขาดแคลนบุคลากรที่มีความสามารถด้านจัดทำแผนการนิเทศ
2. คณะครูเกิดความเบื่อหน่ายในเรื่องของการนิเทศการสอน
3. ฝ่ายบริหารไม่เห็นความสำคัญของการวางแผนการนิเทศ
4. ครูส่วนมากมีงานประจำและชั่วโมงสอนมากอยู่แล้ว ไม่มีเวลาวางแผน
5. อื่น ๆ

.....

.....

.....

6. การดำเนินการปฏิบัติงาน

ข้อ	สภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ขั้นตอนที่ 6 การดำเนินการปฏิบัติงาน	ระดับการดำเนินงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	มีการศึกษารายละเอียดของแผนการนิเทศก่อนปฏิบัติงาน					
2	มีการเตรียมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องก่อนปฏิบัติงาน					
3	ผู้ปฏิบัติงานได้ปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้					
4	การปฏิบัติงานตามแผนการนิเทศได้รับความร่วมมือจากคณะครู					
5	ได้รับการสนับสนุนด้านขวัญกำลังใจจากฝ่ายบริหารตลอดการปฏิบัติงาน					

ในโรงเรียนของท่าน ข้อใดเป็นสาเหตุของปัญหา มากที่สุด เกี่ยวกับ เรื่อง การดำเนินการ
การปฏิบัติงาน

1. การปฏิบัติงานตามแผนการนิเทศขาดตอนไม่ต่อเนื่อง
2. ขาดการเตรียมความพร้อมก่อนลงมือปฏิบัติงาน
3. ไม่สามารถปฏิบัติงานตามแผนงานการนิเทศได้
4. ขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน
5. อื่น ๆ

.....

.....

7. การประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิต

ข้อ	สภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ขั้นตอนที่ 7 การประเมินกระบวนการดำเนินงานและ ผลผลิต	ระดับการดำเนินงาน				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1	ก่อนเริ่มดำเนินการนิเทศมีการประเมินความเหมาะสม เพื่ออนุมัติโครงการ					
2	มีขั้นตอนประเมินผลงานตามแผนเป็นระยะ					
3	หลักการดำเนินงานนิเทศ สามารถประเมินผลของ โครงการได้ตรงกับสภาพความเป็นจริง					
4	เครื่องมือที่ใช้ประเมินผลกระบวนการดำเนินงานและ ผลผลิต เป็นที่ยอมรับของคณะครู					
5	มีการสรุปผลการประเมินไว้ชัดเจน					

ในโรงเรียนของท่าน ข้อใดเป็นสาเหตุของปัญหา มากที่สุด เกี่ยวกับ เรื่องการประเมิน
กระบวนการดำเนินงานและผลผลิต

1. โรงเรียนไม่มีรูปแบบการประเมินที่ชัดเจน
2. คณะครูไม่ยอมรับผลการประเมินการนิเทศ
3. แบบประเมินที่นำมาใช้ไม่ครอบคลุมขอบข่ายของงาน
4. ผลที่ได้จากการประเมินขาดหลักฐานของเอกสารอ้างอิง
5. อื่น ๆ

.....
.....

8. การปรับปรุงแก้ไข

ข้อ	สภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ขั้นตอนที่ 8 การปรับปรุงแก้ไข	ระดับการดำเนินงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ฝ่ายบริหารให้ความสำคัญเรื่องการใช้ข้อมูลย้อนกลับมา แก้ปัญหาการปฏิบัติงาน					
2	คณะกรรมการนิเทศฯ ผลการประเมินระหว่างปฏิบัติงาน มาวิเคราะห์ปัญหา					
3	เมื่อการนิเทศมีอุปสรรค หมวควิชากับคณะกรรมการ นิเทศได้ร่วมประชุมอภิปรายแก้ปัญหาทันที					
4	คณะกรรมการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติแล้วสรุปเป็น เอกสารข้อมูลเพื่อการปรับปรุงแก้ไขต่อไป					
5	คณะครูในหมวควิชา มีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไขการ ปฏิบัติงานนิเทศ					

ในโรงเรียนของท่าน ข้อใดเป็นสาเหตุของปัญหา มากที่สุด เกี่ยวกับ เรื่อง
การปรับปรุงแก้ไข

1. ฝ่ายบริหารให้ความสำคัญต่อปัญหาการปฏิบัติงานนิเทศน้อย
2. ฝ่ายวิชาการขาดกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลทางวิชาการ จึงยากต่อการ
วิเคราะห์ปัญหา
3. ไม่มีการประชุมอภิปรายปัญหาระหว่างคณะกรรมการนิเทศกับครูในหมวควิชา
4. ไม่มีการวิเคราะห์ปัญหา เพื่อปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน
5. อื่น ๆ

ภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Item	a:rel				t - test
	Mean H	Var H	Mean L	Var L	
1	3.8000	0.3333	2.8400	0.7233	4.6695
2	3.5200	0.5933	2.1200	0.6933	6.1711
3	3.4800	0.2600	2.2400	0.5233	7.0052
4	3.5600	0.4233	2.2000	0.9167	5.8743
5	3.4800	0.3433	2.4000	0.4167	6.1942
6	3.7600	0.1900	2.7200	0.7933	5.2439
7	3.6400	0.5733	1.5600	0.3400	10.8823
8	3.6400	0.4067	2.1200	0.5267	7.8667
9	3.5200	0.4267	2.4400	0.8400	4.7980
10	3.5600	0.3400	1.9600	0.7900	7.5258
11	3.3200	0.5600	2.0800	0.5767	5.8153
12	3.3600	0.6567	2.0800	0.4933	5.9680
13	3.3600	0.7400	1.7600	0.4400	7.3646
14	3.3200	0.6433	2.0800	0.8267	5.1137
15	3.2800	0.5433	1.9600	0.5400	6.3411
16	3.4800	0.6767	2.2000	1.0833	4.8242
17	3.0400	0.5400	1.8400	0.8900	5.0175
18	3.3200	0.5600	2.4000	0.8333	3.8970
19	3.4400	0.6733	2.5600	1.0900	3.3135
20	3.1600	0.6400	1.8000	0.4167	6.6152

Item	a:rel				t - test
	Mean H	Var H	Mean L	Var L	
21	3.6000	0.5833	2.2000	1.0000	5.5630
22	3.4800	0.5933	2.2800	0.4600	5.8461
23	3.3600	0.4067	2.2000	0.3333	6.7424
24	3.2800	0.3767	2.1200	0.1933	7.6823
25	3.2000	0.4167	1.8400	0.3067	7.9954
26	3.3600	0.4900	1.8400	0.3900	8.1016
27	3.2000	0.1667	2.1600	0.4733	6.5000
28	3.2400	0.4400	2.2400	0.5233	5.0943
29	3.2400	0.2733	2.0400	0.6233	6.3363
30	3.3600	0.3233	1.8000	0.9167	7.0046
31	3.3200	0.3933	1.8400	0.3900	8.3610
32	3.3600	0.4900	1.8400	0.2233	8.9984
33	3.1200	0.2767	1.8400	0.3067	8.3796
34	3.1200	0.5267	1.8400	0.3067	7.0108
35	3.1200	0.6933	1.7200	0.2933	7.0471
36	3.2000	0.4167	1.6400	0.4067	8.5962
37	3.2400	0.6900	1.6800	0.3100	7.8000
38	3.2800	0.9600	1.4000	0.2500	8.5455
39	3.2400	0.6067	1.4000	0.2500	9.9399
40	3.3600	0.4900	1.6400	0.4067	9.0820

หมายเหตุ ข้อคำถามทุกข้อใช้ได้ เนื่องจากค่า t ที่คำนวณได้ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การหาค่าความเชื่อมั่น

$$\text{ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ} = 0.967$$

$$\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง} = 100$$

$$\text{จำนวนข้อคำถาม} = 40$$

$$\text{ความแปรปรวนแต่ละข้อ} = 26.840$$

$$\text{ความแปรปรวนรวม} = 472.109$$

$$\text{ค่าเฉลี่ยรวม} = 109.950$$

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

โรงเรียนชั้นนวกแก้ววิทยา

อำเภอวัฒนานคร

จังหวัดปราจีนบุรี 25160

12 มิถุนายน 2535

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์
เรียน ผู้บริหารโรงเรียน
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วย นายวัฒนา สุวิทย์พันธ์์ นิสิตปริญญาโทมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิชาเอก
การบริหารการศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานวิชาการภายใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านและคณะอาจารย์ใน
โรงเรียนของท่าน ช่วยกรอกแบบสอบถาม ดังนี้

ผู้บริหารหรือผู้ช่วยผู้บริหาร	ชุด
ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ	ชุด
หัวหน้าหมวดวิชา (1 หมวดวิชา)	ชุด
ครูปฏิบัติการสอน (กระจายตามหมวดวิชา)	ชุด
รวม	ชุด

เมื่อกรอกแบบสอบถามครบถ้วนสมบูรณ์ทุกชุดแล้ว กรุณารวบรวมนำส่งที่สำนักงาน
สามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี ในนามนายวัฒนา สุวิทย์พันธ์์ ภายในเดือนมิถุนายน 2535
จึงเรียนมาเพื่อกรุณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักเป็นพระคุณอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(นายวัฒนา สุวิทย์พันธ์์)

อาจารย์ใหญ่โรงเรียนชั้นนวกแก้ววิทยา

ภาคผนวก ง

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ดร.อาคม จันทสุนทร กศ.ศ. ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่
กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพฯ
2. นางสาวเกษร มงคล ค.ม. ศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี
3. นายสมศักดิ์ ชินพันธ์ กศ.ม. หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
จังหวัดปราจีนบุรี
4. นายพิทักษ์ เกิดคง ค.ม. อาจารย์ใหญ่โรงเรียนคลองน้ำใสวิทยาคาร
อำเภออรัญประเทศ จังหวัดปราจีนบุรี
5. นางศรีพิน สงวนวงษ์ ศศ.ม. หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย
โรงเรียนสระแก้ว อำเภอสระแก้ว
จังหวัดปราจีนบุรี
6. นายวีระศักดิ์ นาลินทมากร กศ.ม. อาจารย์ 2 โรงเรียนปราจีนกัลยาณี
อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

ประวัติของผู้วิจัย

ชื่อ นายวัฒนา สุวิทย์พันธ์	
เกิดวันที่ 20 เดือนเมษายน	พุทธศักราช 2491
สถานที่เกิด	อำเภอวัฒนานคร จังหวัดปราจีนบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 308 ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ผู้อำนวยการโรงเรียนดีเสวตรอุปถัมภ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนดีเสวตรอุปถัมภ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2508	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดปราจีนบุรี
พ.ศ. 2511	ประกาศนียบัตรการศึกษาระดับสูง วิทยาลัยครูเทพสตรี จังหวัดลพบุรี
พ.ศ. 2513	การศึกษาระดับบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษามหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
พ.ศ. 2537	การศึกษาระดับบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร

สภาพและปัญหาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา
กรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี

บทคัดย่อ
ของ
วัฒนา สุวิทย์พันธุ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
กุมภาพันธ์ 2537

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีความมุ่งหมายเพื่อ (1) เพื่อศึกษาสภาพและสาเหตุของปัญหาการดำเนินงานนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในจังหวัดปราจีนบุรี ตามกระบวนการนิเทศของกรมสามัญศึกษา ทั้งหมด 8 ขั้นตอน คือ การแจ้งนโยบายการนิเทศ การตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ การกำหนดกรอบแผนงานการนิเทศ การสำรวจความต้องการจำเป็น การวางแผนการนิเทศ การดำเนินการปฏิบัติงาน การประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิต และการปรับปรุงแก้ไข (2) เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ระหว่างผู้ให้การนิเทศกับผู้รับการนิเทศระหว่างผู้ให้การนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอกับในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล และระหว่างผู้รับการนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอกับโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ ข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในจังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 342 คน จำแนกเป็นกลุ่มผู้ให้การนิเทศ 74 คน กลุ่มผู้รับการนิเทศ 268 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลได้แก่แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (ความเชื่อมั่น 0.967) สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน และแบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ สอบถามสาเหตุของปัญหาในการนิเทศในแต่ละขั้นตอน การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยการคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วยการแจกแจงค่า ที่ (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินงานนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในจังหวัดปราจีนบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและในแต่ละขั้นตอน
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานวิชาการภายในโรงเรียน ระหว่างผู้ให้การนิเทศกับผู้รับการนิเทศ พบว่า ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอกับผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล พบว่า มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานวิชาการภายในโรงเรียนแตกต่างกัน

3. สาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหา ในการดำเนินการนิเทศงานวิชาการภายใน
โรงเรียนได้แก่ ครูมีความเข้าใจนโยบายการนิเทศไม่ตรงกัน กรอบแผนงานนิเทศกำหนดไว้
ไม่ชัดเจน โรงเรียนขาดผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศ ครูมีชั่วโมงสอนและได้รับมอบหมายงาน
อื่นมากเกินไป การดำเนินการนิเทศขาดความต่อเนื่อง ขาดการติดตามประเมินผลอย่างจริงจัง
และผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญในเรื่องของการนิเทศงานวิชาการน้อยกว่าด้านธุรการ

143

INTERNAL ACADEMIC SUPERVISION CONDITIONS AND PROBLEMS OF
GOVERNMENT SECONDARY SCHOOLS IN CHANGWAT PRACHIN BURI

AN ABSTRACT

BY

WATTANA SUVITTAYAPHAN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

February 1994

The purposes of this survey research were of two folds ; (1) to describe profiles and causes of problems regarding the internal supervision of the government secondary schools in Changwat Prachin Buri and (2) to compare performances on the internal supervision as viewed by involving supervisors and supervisees. The comparision were made between the supervisors and the supervisees in general, and between each of the former, and the later, differentiated by school locations. Stages of the internal supervision pertaining to this study were specified as (1) policy informing, (2) committee formation, (3) defining of supervision framework, (4) need assessment (5) planning for supervising, (6) supervising operation, (7) evaluation of supervising process and outcome, and (8) feedback and improvement.

The sample consisted of 342 secondary school teachers of which . 74 were categorized as supervisors, and 268 as supervisees. Data collection was accomplished by two tools, the rating-scale type questionnaire, with 0.967 as its reliability index, asking views on performances, and the check - list form asking causes of supervision problems. Percentage, mean, standard deviation, and independent t-test were statistics used in data analysis.

The results of the study were as follows :

1. Performance regarding the internal supervision in secondary schools in Changwat Prachin Buri was at moderate level, both in the overview case and in each stages of supervision.

2. Significant difference on the internal supervision was not found when comparison was made between the supervisors and the supervisees. Differences were found, however, within each of the group, when compared on school locations.

3. Key causes for the internal supervision problems were unclear understanding of the policy, unclear definition of the supervision framework, lack of keen supervisors, over teaching and working load of the teachers, no continuity of supervision, no follow-up on evaluation, and least attention paid by school administrators.